

ပိုင်ရှင်၊ ပိုင်ပိုင်၊ ပိုင်ဆိုင်၊ ပိုင်ဆိုင် [ဘဝယမ်းသိုင်း]

ရွှင်၊ သီ၊ ကပ်ဆိုင်ဆိုင်၊ ရွှင်၊ တံး

လမ်းခဏ္ဍ

စဉ်းမံ	လွင်းတင်း	ဆေးလိက်
1.	ဂခဲ(1) ပေးလသီ,ဈေးကီခဲးကါခဲးခွင်,သီ,ကပ်ခိုခဲးလိုင်တံး	1
2.	ဂခဲ(2) တွခဲးဂါခဲကုပ်,ပိုင်,ဗွင်းငမ်းဂူခဲးမိုင်းလိုင်တံး	12
3.	ဂခဲ(3) ကပ်တံးတင်းဗိတံး ကီပ်,လူလုးဗုးရှပ်,ထါမ်းဂါခဲ	16
4.	ဂခဲ(4) တွခဲးသုခဲ,လံးသုခဲ,ပီခဲဂူခဲး	20
5.	ဂခဲ(5) တွခဲးတံးတံးတြး	30
6.	ဂခဲ(6) လွင်းယုးမဝ်းဂမ်	36
7.	ဂခဲ(7) လွင်းတေးလွင်း	40
8.	ဂခဲ(8) လွင်းတုမ်.တိုပ်. ခုင်းခွင်လးတုပ်လုံ	43
9.	ဂခဲ(9) လွင်းထိုင်သိမ်းခိုမ်းခွမ်း	48
10.	ဂခဲ(10) ဆေးဂါခဲဗေံ,ကုပ်,ပိုင်,ဂူခဲးမိုင်း	51
11.	ဂခဲ(11) ပိုင်ဂါခဲ ခွင်းဂါခဲမံ(1)ထိုင်(5) ဆဲးကိုင်,ဝါခဲး	59

“**ရွာမ်းခဏမ်း**”

“**ဂၢၢ်ခၢ်ကုပ်ပိုင်**” ကၢၢ်ဆၢ်ဝုးဆၢ်. တၢ်ဒဲးတၢ်ဂွံဆၢ်ဆိုင်လၢင် ဝၢ်ဆၢ်ဆိုင်လုဂ်း
တၢ်ထိုင် မိုင်းဆိုင်မိုင်းဆၢ်. တိုဆၢ်မီးဂၢၢ်ခၢ်ကုပ်ပိုင်, ဗွင်းငမ်းယူ, ယဝ်.။
“**ကုပ်ပိုင်**” ကၢၢ်ဆၢ်ဝုးဆၢ်. လူဝ်, ကုပ်ပိုင်, ဂူဆၢ်: ကုပ်ပိုင်, လွမ်းဂူတီးမံ
ဖျးရှၢမ်း တၢ်ဝုး ဝၢ်ဆၢ်ကိုင်, မိုင်းဆၢ်. ယဝ်.။ ဂွံဆၢ်ဆိုင်လၢင် ဝၢ်ဆၢ်ဆိုင်လုဂ်း
လိုင်မိုင်း ဆိုင်မိုင်း ပေးကမ်, မီး ပဂ်းပိုင်ကုပ်ပိုင်, လိုင်
ဝၢ်ဆၢ်ဂေးတေသုဂ်. ယုင်း ကမ်, ဂတ်းယီဆၢ် ဂွံဆၢ်ဂေးတေကမ်, မူဆၢ်
ကမ်, ခိုဆၢ်ယု, လိုင်မိုင်းဂေး တေကမ်, ခိုဆၢ်ယု, ဂတ်းယီဆၢ်သေ
ဖေးစီဆၢ်ဂေးဆၢ်ဆၢ်. ယဝ်.။ ဂွမ်းဆဲးလၢ; ဂၢၢ်ခၢ်ကုပ်ပိုင်, ကၢၢ်ဆၢ်ဝုးဆၢ်.
လမ်, လွင်းတေ. တေ.။ ပိုင်ကုပ်ပိုင်, ဆဲ. မီး (၄) မိဂ်း။

- (၁) ကုပ်ပိုင်, လွမ်း ဗွင်းထုင်းဂပ်, ဂေ,။
- (၂) ကုပ်ပိုင်, လွမ်း ပဂ်းပိုင်လိုင်မိုင်း။
- (၃) ကုပ်ပိုင်, လွမ်း ဖျးရှၢမ်းတၢ်ဝုး ကိုင်, ဝၢ်ဆၢ်။
- (၄) ကုပ်ပိုင်, လွမ်း ဖျးဂီသင်,။

ကိုင်ဆိုင် ပိုင်ကုပ်ပိုင်, ကၢၢ်ဆၢ်မီးဝံ. ဂလၢ; ကၢၢ်ဆၢ်ဂွံတီးကွဂ်, မုးဆဲ.
ရှဲးလံးလိပ်းရှဲးဂွံ. သေ ဂွံတီးသၢင်းယူ, သင်းလွမ်းပဂ်းပိုင်ဂူးဂေး. ဂွံဆၢ်, ဝၢ်ဆၢ်,
ကိုင်, မိုင်းရှၢမ်း လင်, တေလၢင်း ခိုဆၢ်ယု, ဂတ်းယီဆၢ်. ယဝ်.။

(ယွတ်းသိုဂ်း)
ရှုပဝ်းလူင်

ဂဓိ (၁)

ပေးလဒ်၊ ဈေးကိစ္စကိစ္စ၊ ခွင့်၊ သီ၊ ကပ်ခိုခင်းလှိုင်းတံး (ဗွင်းယမ်းသိုက်)

[1] ဈေးယုမ်၊ ယမ်လေးရှပ်. ခါမ်။

1. ဝါခင်းမိုင်းလှိုင်းတံးရှပ်ခံ။ ပေးဝုးရှပ်ကမ်၊ မီးကစွာင်. ကျ၊ ဖျေ၊ တီမ်ထူခင်းလေး ပူဂ်းပွင်ဝါခင်းမိုင်းရှပ်ခေအခေ။ တျ၊ လှိုပ်. လာတ်း၊ လာင်းခိုဝ်းကမ်ယူ၊ သင်းခင်း ဝါခင်းမိုင်း လှိုင်းတံးရှပ် တေခိုခင်းယုမ်၊ သင် ခိုတ်းဗေင်၊ ပိင်းပိုခင်းခင်းလှိုင်းခင်းဂမ်၊ ဗျေ၊ တိုခင်းတေကမ်၊ မီးတင်းသေကမ်၊ ဂျေ လှိုပ်. လာတ်း၊ ဝါခင်းမိုင်းလှိုင်းတံးရှပ် တိုခင်းတေ လှိုမ်ရှပ်ဂျေ၊ ခင်းစဂေဂင်လှိုင်းယိပ်းဂမ်ကျ၊ ဖျေ၊ ကမ်ကမ်၊ တြေးခေခေ. ကမ်၊ ရှပ်. ယုမ်၊ ယမ်ခေင်. ခေ။
2. ဂိပ်၊ ဂပ်းလူလှိုင်းဂါခေပံးမိုင်း ခင်းဂမ်၊ ဗျေ၊ လေးသင် ခင်းကျ၊ သျှေ. လေးသင် ခင်း မိုင်းမာခင်းမိုင်းတံးရှပ်လေးသင် လီဂ်းလံးမုးခေင်. ရှိုပ်ဂေးယပ်. မုဂ်. လှိုင်းခွင်၊ သီ၊ ကပ်ခိုခင်းလှိုင်းတံးရှပ် တေပံး၊ လာင်းလီဂ်းလံးသင် တေသိုပ်၊ ရှိုတ်းသင်းဂါခေဝါခင်း တျ၊ ပူတ်းပွံးလှိုပ်. လာတ်း ဝါခင်းမိုင်းလှိုင်းတံး တေ၊ ပေးထိုင်တီးဂီခင်းကါခင်း ခေခေ. ယူ၊ ယပ်.။
3. တွမ်းတျ၊ ခပ်းပုးလှိုင်းထီမ် ဂါခေခင်းမုဂ်. လှိုင်းဂျေ၊ ခေခေ။ ယိင်း/လံးကမ်၊ လှိုင်း လှိုပ်. ခိုဝ်းကမ်၊ လှိုင်း ဗျေ၊ သျှေ၊ ကမ်၊ လှိုင်း ပေးဝုးရှပ်. ခါမ်၊ ရှပ်ခေလီခေဝ် ဈေးယုမ်၊ ယမ်လေး လဂ်းခမ်း(၆) ဈေးလှိုင်း မုဂ်. လှိုင်းခွင်၊ သီ၊ ကပ်ခိုခင်းတံး တေရှပ်. ခါမ်၊ ကပ်ခပ်းရှိုတ်းသင်းဂါခေ ခင်းမုဂ်. လှိုင်းယူ၊ ယပ်.။
4. တွမ်းတျ၊ ပူတ်းပွံးကပ်လှိုပ်. လာတ်း လာင်းခိုဝ်း ဝါခင်းမိုင်းလှိုင်းတံး ရှပ်ပေးမီးကျ၊ ဖျေ၊ ပူဂ်းပွင်လံးခေခေ။ မုဂ်. လှိုင်းခွင်၊ သီ၊ ကပ်ခိုခင်းလှိုင်းတံးရှပ် တိုခင်းယုမ်၊ ယမ်ကပ် လဂ်းခမ်း (၆) ဈေး ကမ်တမ်းဝါင်းပံ့. ခေ. ရှပ်လှိုင်းယူ၊ ယပ်.။
5. မုဂ်. လှိုင်းခွင်၊ သီ၊ ကပ်ခိုခင်းလှိုင်းတံးခေ ရှပ်. ခါမ်၊ ယုမ်၊ ယမ်ကပ် ခေမ်. လှိုင်းခွမ်း ဝိမ်းယု၊ လေး ကပ်လံးရှပ်ခွမ်းဂမ်ကွမ်ရှပ်ခမ်းခေ ဂျေကမ်၊ ရှပ်တံးထိုင်သပ်မွဂ်၊ လှိုင်းယိုင်းကါခင်းခေခေ. ယူ၊ ယပ်.။

[2] ထွတ်များ (4) ယိုင်း။

တူခင်းခိုင်းတူခင်းခင်းခင်းခင်း။ မီးသင်မီးလက် ကင်းကင်းခိုင်းခိုင်းယို, တူခင်းတူခင်းလုံး။ ဂူခင်းခင်းဂေး ပေးမီးသင်လက်ထွတ်များလှိုင် (4) ယိုင်းခင်း ကင်းကင်းလုံးကမ်းပူလုံး သူခင်းလုံးလှိုင်ခိုင်းယို, လှိုင်ဂတ်းယိခင်းလေး လှိုင်ထောင်ရှင်းယပ်။ ထွတ်များ (4)ယိုင်းခင်းလှိုင်

1. လှိုင်ကတ်း။
2. ဝါခင်းမိုင်း။
3. ဇေးသျှ။
4. သျှသခေး။

လှိုင်ကတ်း။

လှိုင်ကတ်းကတ်းတေးခင်း။ ပီခင်းဂူခင်းမိုင်းဂူလင်းခိုင်း ကတ်းဂိုတ်, ဂိုက်ခင်းလိခင်း ဂိုခင်းဇေးလိတ်ခင်းသေ ကျဂူခင်းခိုင်းခိုင်းကမ်းမေး လိမ်ဂွခင်းခင်းယပ်။

- ဂ. လှိုင်ကတ်းခင်းခင်းလိခင်းလှိုင်တေးခင်း ကတ်းပီခင်းကင်းခိုင်းတေး မီးဂူခင်းခင်းခင်း လှိုင်ပိုခင်း ဂူခင်းခင်းခိုင်းပက်ခင်း မီးဂူခင်းသိပ်ပီတ်, ဂေး 68% ဂူခင်းခိုင်းတေးခင်း ယူ, လှိုင်ထိုင်ပီခင်းခင်းခင်း။
- စ. ကင်းခိုင်းပလှိုင် ဂွင်း “တကင်း” ခင်းမိုင်းတေးခင်း ဂူခင်းခင်းခိုင်းပက်, မီးလိတ်ဂေး 7% ပလှိုင်ခင်းယူ, လှိုင်သခင်းလှိုင်ခင်းခင်း။ ကတ်းယူ, မီးခင်း ပီခင်းသခင်းလှိုင်ခင်းသခင်း မိုင်းတေးပွတ်းဂွင်း သူခင်းယူ, တီးသုင်တီးဂတ်း ဂိုတ်းသူခင်းခင်းခိုင်းခင်းခင်းခင်း။
- င. ကင်းခိုင်းပကွင်း ခင်းမိုင်းတေးခင်း ဂူခင်းခင်းမီး 7% ယူ, လှိုင်သခင်းလှိုင်ခင်းခင်းခင်းခင်း, ဂပ်, ဂိုတ်းဂိခင်းသူခင်းတင်ခင်းခင်းခင်း ကျ, လှိုင် ဇေးခင်းမီး ဂင်းခင်း။
- လ. ကင်းခိုင်းတေး ခင်းမိုင်းတေးခင်း ဂူခင်းခင်းမီး 5% ယူ, တင်းကွတ်, ခိုင်း ဂိုတ်းဂိခင်းဂါခင်း ဂိုင်းခင်းခင်းခင်း။
- သ. ကင်းခိုင်းခင်း ယူ, မိုင်းတေးပွတ်းဂွင်း ယူ, လှိုင်သခင်းလှိုင်ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း ဂိုတ်းဂိခင်းခင်းခင်းခင်း။

- ၈၃. ကောင်းစိုင်းထနွဲ့ ယူ့မိုင်းတံးပွတ်းတူဂ်း ယူ့ကွမ်းတီးပာင်ပိင်းဂမ်းဆမ် နှိတ်းဂိမ်
ရှ်းဆေး။
- ၈၄. ကောင်းစိုင်းကောင်းသား ယူ့ဆွဲဆွင်ရှ်းယား(ကောင်းလေး) နှိတ်းဆေး နှိတ်းသူမ်
ဇင်းဂတ်, မေတ်ဆမ် မေ့မိုင်း တေးဇေးတေးဇ်ဆမ်, နှိတ်းဇေးမိတ်း။
- ၈၅. ကောင်းစိုင်းလားရှူး ယူ့မိုင်းတံးပွတ်းကွဂ်း,ခိုင်း ယူ့ကွမ်းသမ်လွံဂမ်းဆမ် နှိတ်းရှ်း
နှိတ်းသူမ်ဂိမ်။
- ၈၆. ကောင်းစိုင်းကားဗျး(ဂေး) ယူ့တင်းမိုင်းတံးပွတ်းကွဂ်း,ခိုင်း ကွမ်းလိမ်လိမ်လောင်း။
ယူ့ဆိုင်သမ်လွံဂမ်းဆမ် နှိတ်းရှ်းဆေးဂိမ်။
- ၈၇. ကောင်းစိုင်းဂိုင်းဂင် ယူ့မိုင်းတံးပွတ်းရှင်,။ နှိတ်းဆေး နှိတ်းသူမ် လိင်သတ်းစလး
ဂျးခါဂိမ်။
- ၈၈. ကောင်းစိုင်းပတွင်, ရှင်. ဂယင်း ယူ့ပွတ်းမိုင်းပံး မိုင်းတံးပွတ်းလမ်း။ နှိတ်း
ရှ်းဆေးဂိမ်။
- ၈၉. ကောင်းစိုင်းလီသေး ယူ့မိုင်းတံးပွတ်းလမ်းဂမ်းဗွင်း ယူ့မိုင်းတံးပွတ်းရှင်,ဂမ်းဗွင်း။
ကမ်,ယူ့ပီမ်မုဂ်,ဟ်,မုဂ်,လူင် ယူ့ကွမ်းသမ်လွံ နှိတ်းရှ်းဆေးဂိမ်။
- ၉၀. ကောင်းစိုင်းယင်းလမ်၊ ယင်းလိင်၊ ယင်းလံး ဆွဲမိုင်းတံးဆံ. မီးပွတ်းလမ်း
ပွတ်းဂင်။ ကွမ်းဆမ်.လောင် ဂေးသီး မိုင်းသူ့ကိုင်းဆံ.သေ နှိတ်းရှ်းဆေးဂိမ်။
- ၉၁. ကောင်းစိုင်းတွင်,လှိုင်း ယူ့မိုင်းတံးပွတ်းလမ်းဂမ်းဆမ်။ နှိတ်းရှ်းဆေးဂိမ်။
- ၉၂. ကောင်းစိုင်းစခ, ဆွဲမိုင်းတံးယူ့ကွမ်း,လိမ်ဂူးတီး။ ဂမ်းဆမ်နှိတ်းဂါမ် ဂျးခါစလး
လိင်သတ်းဂိမ်။
- ၉၃. ကောင်းစိုင်းဂလား(ပုလိမ်ဂေး,ဂျး) ယူ့ဆွဲမိုင်းတံးပွတ်းရှင်,။ လုဂ်,မိုင်းဂိမ်းတီးယား
မားယူ့ဆွဲမိုင်းတံး မိုင်းပာမ်ဂိုင်းဂလိတ်း နှိတ်းဂါမ်လိင်သတ်းစလးရှ်းဆေးဂိမ်။
- ၉၄. ကောင်းစိုင်းကွမ်, ကမ်ကမ်း,ပေးမီးရှင်ဂူမ်းဆမ် မိုမ်ဆင်,ဂီမ်, ဗမူ, ထဆေး,၊
ပစလး ကိုင်းဆံ.ဂေးမီး ဂမ်းဆမ်နှိတ်းရှ်းဆေးဂိမ်။

လင်းစိုင်းရှမ်းမိုင်းတံး ကမ်လတ်းမုးလိုင်ဆဲ. ပီဆဲရှမ်းမိုင်း လိုင်.လတ်း လိပ်ကမ် ရှိတ်,ဂိုက်,ခမ်.လိမ်ခိမ်ဗေ မှမ်းကမ်မုးပာမ်သိုပ်,ပာမ်ယပ်. ပီဆဲသင်မုးဂေး လျှမ်းစီ,လီရှမ်းလမ်,မုးလွမ်းကမ် ကမ်,ရှင်ရှင်ပီယပ်. လင်,ရှင်.ဝုးပီဆဲလိုင်.လတ်း (Nation)။

ဝါမ်းမိုင်း။

မီးလိုင်.လတ်းယပ်. ပေးကမ်,မီးဗီဆဲ,လိမ်ဝါမ်းမိုင်း တီးပိုင်းကိင်ယူ,သင်းဂေး ပီဆဲတီးပိုင်းကမ်,ဆပ်.ကမ်,ယမ် လင်းတိုက်းယိပ်,ယမ်းပူဆဲ.ပီဆဲတိုက်းတိုင်ကမ်ခလး ဗီဆဲ,လိမ်ဝါမ်းမိုင်းဆဲဆမ်.ဂေး ပီဆဲသင်.လက်းထွတ်းမုတ်းလိုင်ကမ်ခိုင် ပုဆဲတု, ရှမ်းရှမ်းဂေး.ယပ်.။

၈. ဗီဆဲ,လိမ်ဝါမ်းမိုင်းလိုင်တံးဆဲ. မီးဂိုက်ပိုင်းလုမ်းဗေ,မုးပာမ်သိုပ်,ပာမ်။ တိုဆဲမီး ခုဆဲကပ်.ပိုင်,မိုင်း မုးရှင်ဗေ။ တိုဆဲမီးသိုက်းဂိတ်,ခမ်ဝါမ်းမိုင်းမုးယူ, ပာမ် သိုပ်,ပာမ်ယပ်.။ ဗီဆဲ,လိမ်လိုင်တံး ကမ်ကိင်ဂလိတ်း,ခမ်,ခလးထံး ဗပ်မုး တိုက်းတတ်းလိမ်လိမ်ပမ်မိုင်း 1894 ဆမ်. တင်းရှင်ယွမ်းမီးယူ, 62,500 ခွံ,လက်းယူ,ယပ်.။

၉. ဗီဆဲ,လိမ်လိုင်တံးဆဲ. မီးဆမ်.လီလိမ်လီ တီးဗေ,သွမ်းယွမ်းရှင်ခလး ပုဆဲတု, ရှမ်းမိုင်းတံးရှင် ရှင်တိုက်းဂိမ်လိင်.တွင်.ဆမ်. ကမ်,မီးတင်းယပ်,ဗေ,ဂေး,ရှင်။ ပီဆဲကမ်ကပ်,လုမ်းပိုင်းပေးလီယူ,ယပ်.။ ကမ်ဝါမ်းဗေ,သွမ်းဆဲမိုင်းတံး လိမ် ပာမ်ပူ,မုဆဲ,ဆမ်. လှိုင်ရှင်ရှမ်းရှင်သတ်းသေရှင်တံးမုး။ တေး,ထိုင်ယမ်းလိပ်ဂေး တိုက်.လံးလှိုင်ရှင်ရှမ်း ရှင်သတ်းဂမ်.ပုဆမ်။ မက်,ခပ်,တပ်,ဆမ်.ခလး နှပ်,ခွင် ကွက်,ဆဲမိုင်းတံး ကမ်လိုင်ယွမ်း,ဆဲ. ခပ်,သမ်, ခပ်,ဂပ်,၊ ငုး၊ ထုပ်,လိမ်၊ ထုပ်,ဆပ်,၊ မွက်,ဝမ်,ဝံ,၊ ကျ,လုး၊ ဗေ,မီး,၊ ဆိုင်,၊ ရှမ်း, တွင်လိမ်ယေး၊ ယေးလုတ်,ပု,ရှီးဆီးယိုင်,၊ မက်,လွက်,၊ မက်,ဂေး,၊ မက်,ဂိင်, ယေးဗီဆဲ,၊ မက်,မူ,၊ မက်,ပပ်.(မက်,ကမ်) လိုင်ဆဲ.ယပ်.။

ဇေယျသျှာ

ဇေယျသျှာကန်တူးခံ၊ ပီခင်ဂွမ်းလာတ်၊ လိန်းလံး၊ ဗြဲခင်းစဉ်။ လှိုင်၊ လာတ်၊ တံးရှင်းခံ၊
မီးပိုခင်းဂိုက်၊ မိုခင်ပိုခင်းယူ။ ခင်းမိုင်းတံးခံ၊ ဂွမ်းတံးပီခင်ဂွမ်းဂင်။ တီးခင်းလားခိုင်း
ဗြဲမခင်းဆခံ၊ လာတ်၊ ဂွမ်းလှိုင်၊ ခိုင်းလင်းဂင်၊ သေ ဂမ်းဆမ်မေုလာတ်၊ ဂွမ်းတံးစလး
ကပ်ဂွမ်းတံးရှင်းပီခင်ဂွမ်းစဂးခံ၊ ရှင်းပွင်၊ ဂမ်းဆခင်းယူ၊ ယဝ်။

လိန်းကန်လှိုင်၊ ယူ၊ ခင်းမိုင်းတံးခံ၊ လိန်းတံး၊ လိန်းစခ၊ လိန်းမာခင်း၊ လိန်းတံးခိုခင်း
လိန်းပလွင်း၊ လိန်းပကုပ်၊ လိန်းဝါ၊ လိန်းလျးရှု၊ လိန်းကင်းဂလီတ်၊ လှိုင်၊ ယဝ်။
ယွမ်းတံးကမ်၊ မီး လွင်းထင်၊ ရှင်းလွတ်၊ လိင်းစလး၊ လိန်းတံးခံ၊ ဂိုက်၊ ပိုခင်းလှိုင်၊ ခိုင်း
မားယူ၊ သေတု၊ ဂေး၊ လိန်းတံးရှင်းခံ၊ ကမ်၊ လင်းသွမ်ခိုခင်းပီခင်လခင်း၊ မိုခင်တင်၊ မိုင်းလံး။
ပိုခင်းလိန်းတံးခံ၊ မီးဂိုက်၊ လှိုင်၊ ခိုင်းပခင်းသိုပ်၊ ပခင်းမားယူ။

ဗြဲခင်းစဉ်ခင်းခံ၊ ခိုင်းခင်းရှင်းလား၊ ပီခင်ဂွမ်းစုယာဝ်၊ သိုင်းတံးပုင်၊
(သိုင်းတံးပုင်) စီခင်းစီခင်းရှင်ဂမ်းဆမ်၊ မီးရှင်းဆင်းယိုင်းရှင်း ကန်လံးရှင်းပီခင်ပိုင်းဂခင်း။
လားခိုင်းဗြဲမခင်း မီးလံးဂေး၊ ပီခင်ခွင်ဗြဲမခင်းယူ။ လံးဂေး၊ ပီခင်ခွင်တံးခံ၊ လာတ်၊ သိုင်း၊
လံးဂေး၊ ရှင်း၊ လံးခွမ်း၊ လံးလိင်းလှိုင်၊ ယဝ်။

သျှာသဇေယျ

သျှာသဇေယျကန်တူးခံ၊ ပီခင်တီးရှင်းပိုင်းကပ် ယုမ်ယမ်ဆပ်၊ ထိုင်။ လှိုင်၊ လာတ်၊
လားခိုင်းမိုင်းတံးခံ၊ ဂမ်းဆမ်ယုမ်၊ ယမ် ပိုင်းကပ်သျှာသဇေယျပုတ်၊ ထဖြေးပီခင်လင်း။
ခင်းရှင်းရှင်းမိုင်းတံးခိုင်းရှင်ပဂ်၊ ခံ၊ ယုမ်ယမ်ပုတ်၊ ထဖြေးပီခင်လင်း 85%။ လှိုင်ဆခင်း
ယုမ်၊ ယမ်ယေ၊ သူ၊ စလးယုမ်၊ ယမ်ဗီ။ ယုမ်၊ ယမ်ရှိခင်းတူ၊ စလးကိတ်၊ သလမ်၊ လှိုင်၊ ခံ၊
ဂေးမီးယူ။ ပုတ်၊ ထဖြေးပီခင်လင်းခံ၊ ဂုင်၊ မုခင်းမခင်းလင်းထွတ်၊ များတံးဆေု၊ ဂွမ်းသင်၊
သွမ်မခင်းလင်းခံ၊ ကမ်၊ မီးတီးတံးခိုင်း။

- သွမ်ရှင်းရှင်းရှင်းဂေး၊ မီးပဂ်၊ ပိုင်။ တိုင်းဂမ်ပဂ်၊ ပိုင် (သီ၊ လ)။ မီးလှိုင်မခင်းလှိုင်ခမ်
(သမု၊ ထိ)စလး မီးဆမ်၊ ဂတ်၊ (ပဗျာ)။

- သွန်ခွေးကုန်းကုန်းဂေါ့ တိုင်းဂမ်လဂိုယသမ်ပိုင် (ပုဆေးတု၊တုဂ်ဂပ်၊လီ၊ လိုဝ်၊လတ်း လီခလး သတ်းတဝု၊တင်းလံလီ)။
- သွန်ခွေးကပ်လွင်းဗွမ်သီင်ပိုင်းပာဂ်၊ဂမ် ဆွေးကုန်းစွပ်၊ပိုင်းကုန်း။
ဗွေဗွေလှိုတ်းကွမ်း ဂျင်၊ဂမ်ကွမ်းလံးဂေး လံးယု၊တုဂ်လှိုတ်းခိမ်းယု၊ ဂတ်းယီဆ် ထင်၊ရှင်းစတ၊စတ။ ဗြေးပီဆ်လင်းဆံ၊ မဆ်းလင်းဝုဆ်းရှင်းဗေ၊ဆေးဗေ၊လင်စတ၊စတ။ ပိုင်းဂိင်ဗြေးပီဆ်လင်းဆံ၊ မိုဆ်းရှင်းလံးယု၊ရှမ်းစား ရှမ်းရှိုဆ်း ရှမ်းရှင်း ရှမ်းရှ်းသေ ဂျးမိုဝ်းဗုဆ်းတုဂ်းလီတ်၊မံးဂေး တိုဆ်းကမ်၊ဂုဂ်သင် လံးယု၊ဂတ်းဂတ်းယီဆ်ယီဆ် ယု၊ဆဆ်၊ယပ်။

3. လက်ဆမ်း (6) ဈေး။

တု၊တေဂိတ်၊ခစပုဂ်းပွင် ထွတ်းမုတ်းသီ၊ယိုင်းဂျ၊ဆဆ်၊ မီးဝံ၊လက်ဆမ်းရှင်းဈေး ဆင်၊ပုးတုးဆံ၊ယု၊ယပ်။

1. လွင်းဗွမ်၊ရှမ်းလိုဝ်၊လတ်း။
2. လွတ်းလီဝ်းဂွမ်းဈေး။
3. တီ၊မုဂ်၊ခဂေ၊သီ။
4. ပုဂ်းပွင်ဗုဝဂုဆ်းမိုင်း။
5. သာဆ်းစတ်းယု၊မပ်းဂမ်။
6. လွင်းဂတ်းယီဆ်။

ဈေးသင်းလင်း လွင်းဗွမ်၊ရှမ်းလိုဝ်၊လတ်း။

ဂ. လွင်းဗွမ်၊ရှမ်းလိုဝ်၊လတ်းကမ်ဝုးဆံ၊ ကမ်ဂုဆ်းလင်းရှိုဝ်းမိုင်းတံးရှင်း မုင်းမုင်း လွင်းမာဂ်းမီး လွင်းခိုဆ်းယု၊ လွင်းဂတ်းယီဆ်ယု၊ဆဆ်၊ ပေးဝုးရှင်းကုန်းလင်းရှိုဝ်း ဆ်းမိုင်းတံး ကမ်၊ဗွမ်၊ဂမ်လိုင် လွင်းမုင်းမုင်းလူင်သမ်ပိုင်ဆဆ်၊ ကမ်၊ဗီဝ်ဆ်းကုန်း ရှပ်လှိုတ်းစလး ကမ်၊ထိုင်ယိုင်းမံဂတ်းယီဆ်လံး။ ပေးရှင်းစားစွဲးလံး ဈေးမုင်း

မွင်းလူင်သာမ်ပိုင်ဆမ်း၊ ရှမ်းစားလူင်၊ကပ်တူင်ရှိုတ်း သူပ်းဝး၊ လုံဂျမ်၊ တင်းသာမ်ပိုင်
သေ လတ်းသင် ရှိုတ်းသင် ဝူဆ်းသင်ဂေး၊ ရှုံးယုမ်၊ယမ်ဆပ်းထိုင်ထွတ်းမျာတ်း
4 ယိုင်း၊ ရှုံးရှက်၊ရှမ်လွင်းဖွမ်၊ရှမ်း ပုဆ်းတျ၊တေခွတ်၊လိုတ်းဂမ် ပုဂ်းပွင်လံးခိုဆ်း
လွင်းခိုဆ်းဟွံ၊ ဗေဝဂူဆ်းမိုင်းတံးရှပ်း ဆမ်းယပ်း။

စ. ဆ်းလုမ်းဖျာဆ်း မိုင်းလွံဂေး၊ ပိုဆ်းရှက်ထွတ်းမျာတ်း 4 ယိုင်း၊ ခွင်ဖွမ်ဆ်းဂူးမိုင်း။
ယွမ်ပိုင်းဖွမ်ဂမ်ခလး ထွတ်းမျာတ်း 4 ယိုင်းခွင်ပိုဆ်းဂေး၊ ခိုဆ်းဟွံ၊သုင်
ဆမ်းယပ်း။

င. လိုဝ်းလတ်းလင်းခိုင်းမိုင်းတံးရှပ်းစားဂေး၊ မီးထွတ်းမျာတ်း 4 ယိုင်းယု၊ခလး
ထွတ်းမျာတ်း 4 ယိုင်းခွင်ရှပ်းဆ်း သုဂ်းယုင်းလိုတ်၊မံး လုမ်၊လုမ်ယု၊ဆ်းမိုင်း
မာဆ်းဖွေးစွာဂ်းမိုင်း။ ပေးရှပ်းစား ကမ်၊ခွတ်၊လိုတ်းဖွမ်၊ရှမ်းဂမ်လိုင် ကမ်၊လင်း
ပုဂ်းလုဂ်၊ခိုဆ်းထွတ်းမျာတ်း 4 ယိုင်းရှပ်းသေကမ်၊ဂေး ထွတ်းမျာတ်း 4 ယိုင်းရှပ်း
ဆ်းဂေး၊ လင်းတေလူ၊ရှုံလုမ်၊လုမ်ကမ်၊ရှင်။ ရွပ်းဆ်းခလး လက်းဆမ်းစေးထိဆိုင်
ဆ်း ယိုင်းမံတျ၊ထွတ်းမျာတ်း4ယိုင်းရှပ်း ခိုဆ်းဟွံ၊ရှိုင်းရှိုင်းဆမ်းယပ်း။ ပေးဝး
ရှပ်းဂူးလင်းခိုင်း ခွတ်၊လိုတ်းဖွမ်၊ရှမ်းဂမ်လိုင် ရှပ်းတေခဂးလိတ်းလံး ပုသဆျ၊
မိုင်းတံးဆင်၊ဆ်း -

1. ရှပ်းတေပုဂ်းပွင်လံး လွင်းသုဆ်းလံးတံးပတ်းရှပ်းစေး။
2. ရှပ်းစွဲးရှိုတ်းခိုဆ်း မိုင်းရှမ်းတုမ်လီတ်းလင်း၊ ဆ်းဂေးလံး။
3. သင်ဝးပုဂ်းတင်း လွင်းကုပ်၊ပိုင်၊တီ၊မုင်၊ခလေ၊သီ၊ သုဆ်းလံးသုဆ်းပိမ်
လွင်းထင်၊ရှင်းပိုင်းပိုဆ်းဆ်းဂမ်၊ဖျာ၊ ဆ်းဂေးလံး။
4. ရှပ်းစွဲးပုဂ်းပွင်ပမ် ဖေဝဂူဆ်းမိုင်းရှပ်း ရှုံးခိုဆ်းဟွံ၊မာဂ်းမီး ဆ်းဂေးလံး။
5. ရှပ်းစွဲးရှုံးယျးဖွမ်ဆ်းဆ်းလိမ်လိုင်တံး မွတ်၊ရှုံထုဂ်းရှပ်းမမ်းဂေးလံး။
6. စွဲးရှုံးလိုင်တံးဂတ်းယီဆ် လွဲးရှုံးလုမ်းဖျာဂတ်းယီဆ် ဆ်းဂေးရှိုတ်းလံး။

င. လွင်းဖွမ်၊ရှမ်းလိုဝ်းလတ်းရှပ်းကမ်ဝးဆ်း လတ်းငံး ရှိုတ်းယပ်း။ ရွပ်းဆ်းခလး
လွင်းဖွမ်၊ရှမ်း ကမ်ဝးဆ်း လုင်၊ဖွမ်၊ဂမ်ရှိုတ်း လုင်၊ဖွမ်၊ဂမ်လွမ်း ဆင်၊ဂမ်

အေ,တိုးကိုင်းဆံ့ -

1. ဗွမ်.ဂခ် ဧဂးလိတ်းပျသဆျးဂူးလွင်းလွင်း။
2. ဗွမ်.ဂခ် လွမ်းပဂ်းပိုင်မံမီးကခ်လိပ်ဂခ်။
3. ဗွမ်.ဂခ် ရှာငိုဆ်းမးသွံ,ထူင်လိပ်ဂခ်။
4. ဗွမ်.ဂခ် တိုဂ်းဗူးစိခ်စွါဂ်းမိုင်း။
5. ဗွမ်.ဂခ် တိုတ်.မံမီးကုပ်.ပိုင်,ဗွင်းငမ်းကိုင်းမိုင်း။
6. ဗွမ်.ဂခ် ရှဂ်.ဂခ် လွ်းဂခ် မူခ်.ခမးဂခ် ပူဂ်းပွင်ဂခ် တျးရှ်းဂူခ်း
ရှ်းတီးဂခ်ရှ်း ရှ်းပေးခိုခ်းယံ,မီးခ်မ်.ဂတ်.ခ်ခ်.ယပ်.။

4. ပေးလသီ, ဆိုဝ်ဂခ်ဗွမ်.ရှမ်းကိုပ်.လတ်း။

1. ဗွမ်.ရှမ်းဂခ်သါခ်ခတ်း “မခ်း” ကခ်ပိခ်ဗူးစွါဂ်းမိုင်း။
2. ဗွမ်.ရှမ်းဂခ်သါခ်ခတ်း ဗူးရှ်းလင်ခလး ယျ.လူ.သတ်.လျ.ဝါခ်းမိုင်း။
3. ဗွမ်.ရှမ်းဂခ် ခတ်းလှ်သုခ်းတုမ် လာဂ်းခိုင်းခိုင်းမိုင်းကိုင်းတံး ရှ်းလံးဗွမ်.
သိင်ပိင်းပဂ်းဂခ်။

5. ပေးလသီ, ပူဂ်းပွင်ဝါခ်းမိုင်းကိုင်းတံး။

1. ပူဂ်းပွင်ရှ်းဂူခ်းကိုင်းတံး ဗွမ်.သိင်ပိင်းပဂ်းဂခ် ရှ်းလာဂ်းရှ်းဂခ် ခတ်းလှ်
ကပ်ခိုခ်း ဗေခ်.လိခ်ကိုင်းတံး။
2. ပူဂ်းပွင်ရှ်းဂူ.ပွင်.လွင်း ဗေခ်.လိခ်ကိုင်းတံး ပိခ်ဗေခ်.လိခ်ဂူခ်းမိုင်းကိုင်းတံး
ဂူးဂေး။
3. ဝံးသေဗေခ်.လိခ်ကိုင်းတံးပူတ်းပွံ,ယပ်. တေပူဂ်းပွင်ပိခ်မး “ကိုင်းမိုင်း
တီ,မူပ်,ခဂေ,သီ,” ကခ်မီးသုခ်,လံး ထာဂ်,ရှာဂ်းဗေခ်.ပိင်းဂခ်။

6. ပေးလသီ, လာဂ်းခိုင်းလျ.တိုဂ်းဂိုဂ်းမိုင်း။

1. ဂူးလာဂ်းခိုင်း မီးလွင်းဗေခ်.ပိင်းဂခ်။

- 2. ဂူလောင်းခိုင်း မီးလွင်းသုခ်းလံးတီ၊မူဝ်းစရေ၊သီ၊မိုခ်းဂခ်း။
- 3. ဂူလောင်းခိုင်း မီးလွင်းစွမ်းလိုတ်းဗွမ်၊ရှမ်းဂခ်း။
- 4. ဂူလောင်းခိုင်း မီးလွင်းထာင်၊ရှာင်း ထိင်းသိမ်း၊ ယုဂ်းယွင်း၊ လွံးတိုင်း၊ ဗွင်းထုင်းဗွမ်ခ်း။

7. ဟေ့လသီ၊ ခိုင်ဗုခ်းစီခ်း။

- 1. ဗုခ်းယိမ်းဂမ်လွင်းပိုင်စွာဂ်းမိုင်း။
- 2. ဗုခ်းရှာင်းလင်စလး၊ ယု၊လူ၊သတ်၊လျ၊ ခိုင်လိုင်၊လတ်းဝါခ်းမိုင်း။
- 3. ဗုခ်းဂိတ်၊စွာင်ယု၊ဂပ်း သီခ်းတင်းဆုးဂခ်း လိုင်၊လတ်းဝါခ်းမိုင်း။

8. ဟေ့လသီ၊ ခိုင်ဂူဂ်းလီ။

- 1. ဗုခ်းရှာင်းလီဂမ်၊လွံး သီခ်းတင်းဆုးဂခ်း တု၊လိုင်၊လတ်းဝါခ်းမိုင်း ဗွံပုတ်းပွံး လွတ်းလိမ်း ထာင်၊ရှာင်း။
- 2. ဗုခ်းမဂ်းမခ်း၊ ဗုခ်းစီခ်းကခ်းလိပ်ဂခ်းတင်း RCSS ။

9. ဟေ့လသီ၊ “လိဂ်းလံး” လိုင်းမိုင်း။

- 1. “လိဂ်းတံး” ဝိခ်းလိဂ်းကခ်းတေယိမ်းတိုင်း လုမ်းရှင်းရှိုခ်း မိုင်းလိုင်းတံး တင်းမိုင်း။
- 2. လိဂ်းဂူလောင်းခိုင်းခခ်း မီးသုခ်းထိင်းသိမ်း၊ ယုဂ်းယွင်း၊ လွံးတိုင်း၊ ရှိုခ်းသွမ်လံး။
- 3. လိဂ်းလံး ရှမ်းလတ်း၊ ဂူလောင်းခိုင်းမိုင်းလိုင်းတံးခခ်း မီးသုခ်းလွံးတိုင်းလွမ်း လိဂ်းရှမ်းလတ်း တံးဂခ်းဂလီတ်း တီးလုမ်းခွဲးဆုးတီးစပ်ယု၊သပ်းဝံး ခွဲးမိုင်းလိုင်းတံး။

10. ပေ၊လသီ၊ ယုမဝ်းဂမ်။

ပုတ်သဆ၊ယုမဝ်းဂမ် လံးယှ်၊ဂှ်းမုး ဆဲးလိုင်းတံးဆံ။ ယုမဝ်းဝုး

1. လွှ်းပိုင်တု၊တမာဆဲးစွာ်းမိုင်း ယုလူပီတ်းဂါဆဲးရှုလိုင်.တွင်. ဂူဆဲးမိုင်း လိုင်းတံး။
2. လွှ်းပိုင်တု၊တမာဆဲးစွာ်းမိုင်း စွဲးဝီဆဲး“လဝ်းမိုင်းလိုင်”သေ စီ၊ဆဲးဂ်းတံးဂ်းတိုင် ကူမ်ဂိုဆဲး စွဲးဂူဆဲးမိုင်းလိုင်းတံးပေးရှုလံ။
3. လွှ်းပိုင်တု၊တမာဆဲးစွာ်းမိုင်း ကပ်ဝီဆဲးမိုင်းမိုင်းဂါဆဲးမိုင်းသေ ဗီဆဲးရှုတ်းစွဲး ယုမဝ်းဂမ် သိုင်,စဖးတိုဆဲးယိုဆဲးယာ်းဝံ။ ယုမဝ်းလိုင်းဆဲးသေစလး “စွင်,သီ,ကပ်ခိုဆဲးလိုင်းတံး” မီးပေ၊လသီ, ဂ်း,လူဂ်းယုမဝ်းဂမ်ဝံ။
 - (1) စကးလိတ်းဂါဆဲးမိုင်း စွဲးဂူဆဲးမိုင်းစလးဝါဆဲးမိုင်း ဂတ်းယီဆဲးလွတ်းစီဆဲး။
 - (2) ပမ်တၢင်းရှု,ရှုဆဲးလူးဂူဆဲးမိုင်း စွဲးရှုလွင်းပုတ်သဆ၊ ယုမဝ်းဂမ် ဆဲးလုမ်းဖှု။
 - (3) ပုဂ်းပွင်ဖှုဝဂူဆဲးမိုင်းဆင်, -
 - ဂ. စွဲးလံးမီးဂါဆဲး ရှုလိုင်.တွင်.လီလီ။
 - ခ. စွဲးမီး“တူဆဲးကဆဲးမုးဖှုဂ်,တီဆဲးတၢင်ယုး”ပမ်။
 - င. စွဲးမီးသီဆဲးတုးသံတၢင်း တေ၊သုင်,ဂု,ခါလီလီ။
 - လ. စွဲးမီး“လွှ်းဂါတ်,ဂု,ခါ” တု,ဂုဆဲး,ဂု.တၢင်းခါ ကဆဲး ကမ်,လိုင်းယုမဝ်းဂမ်။
 - (4) “စွင်,သီ,ကပ်ခိုဆဲးလိုင်းတံး” ရှုမ်းရှုမ်းလုမ်းဖှုသေ တေဗီးမူဂ်. ယုမဝ်းဂမ်ဂု။

11. ပေ၊လသီ, ဂါဆဲးဆွဂ်းမိုင်း။

1. ကု၊ဆု,လိုင်းမိုင်း ဗီင်,ပိုင်းဂမ်။
2. မီးလွင်း ထၢင်,ရှုင်း လွတ်းလီဝ်း (Freedom)။

- 3. သုခ်းလဲးသုခ်းပီခ် ဇံင်,ပီင်းဂခ်။
- 4. ပိခ်,ပံ, ပိုင်းကိင် လွဲးထီမ်ဂခ်။
- 5. ယူ,ရှမ်းဂခ် ဂတ်းယီခ် သိုဝ်းသျှ။

12. ဝေ့,လသီ, ဂူခ်းတင်,မိုင်း မျးပိုင်းကိင်,ခွဲးလိုင်းတံး။

- 1. သင်ကိုဝ်.ဝျး ကမ်,တုမ်.တိုဝ်.သီခ်းတင်း ထွတ်းမျှတ်း (4) ယိုင်းခလး လက်းခမ်း (6) ဖျးခံ့ကိုင် လွမ်းခင်,ဂင်လုံဇံင်မခ်းမီးခခ်. ရှပ်.ပီခ် ဂူခ်းထင်ယူ,ခွဲးလိုင်းတံးလဲး (ရှပ်.ပီခ်ဂူခ်းခွဲးမိုင်းကခ်လဲးသုခ်, ပခ် ယူ,ထင်သဝ်းဝံ.ခွဲးလိုင်းတံး)။
- 2. ဂူခ်းခွဲးမိုင်းကိုဝ်းလွဲးထီမ် ဂီတ်,ခခ်တိုက်းတေးကပ် မိုင်းခွဲးခေ့လိုင်းတံး ခခ်.ဂေ့ ခင်,ကခ်ဂင်လုံဇံင်မခ်းမီးခခ်. ရှပ်.ပီခ်ဂူခ်းမိုင်းလိုင်းတံး လိုင်းခါဝ်း ကမ်,ခခ် ဂူခ်းခွဲးမိုင်းကခ်လဲးသုခ်,ပခ်ယူ,သဝ်းခွဲးလိုင်းတံး။ ဝံးလဲးမိုင်းခွဲးခေ့ယဝ်. တေမီးသုခ်,“ဂူလဝ်းခိုဝ်း မီးလွင်းသုခ်,လဲး တီ,မူဝ်,ခဂေ့,သီ,မိုခ်ဂခ်” ခင်,ပိုခ်း။

* * * * *

ဂခမ် (၂)

တွဲခမ်းဂခမ်ကပ္ပံပိုင်, ဖွင်းငမ်းဂခမ်းမိုင်းလှိုင်းတံး (ဖွင်းယာမ်းသိုက်)

1. ခေးဂခမ်ပုခမ်းဖွင်းငမ်းလေး သုခမ်, ဂှိတ်းသား, ဖူးဂွမ်းဂွင်းဂခမ်ကပ္ပံပိုင်,။

- (1) တေလိးဂှပ်ကပ်ခေးလှိုင်းသင်, ဂှပ်ပပ်;လှိုင်RCSS ခွင်, သီ, ကပ်ခိုခမ်းလှိုင်; တံးသေ ဂှိတ်းသား;ဂခမ်ငါခမ်းဂျှ,။
- (2) မီးသုခမ်, လိသင်, ဖူးဂှပ်, ဂခမ်ခင်းဂွင်းဂခမ်လင်းဂပ်, ခေခင်းဂမ်းသိုင်း; သေဂှိတ်းသား; ဂခမ်ငါခမ်းဂျှ,။
- (3) ပေးလိးခေးတူဂ်းလှိုင်လိးလှိုင်ဂခမ်တင်း တီးဂှပ်ပပ်;လှိုင် RCSS ယပ်. လှိုင် မီးသုခမ်, တျ, တိုတွဲလခမ်ဇံခမ်ဂခမ် ပမ်းပိုင်လမ်းမံ ဂွင်းဂခမ်တူပ် ဂပ်, လိးယူ,။
- (4) တေလိးဂွမ်းဂှပ် ဇံခမ်/လတ်း/ထတ်း/ခမ်း ဂှမ်းထိင်းဂခမ်ငါခမ်းခင်း ဂွင်းဂခမ် ကခမ်လင်းဂပ်, ကပ်ပုခမ်းဖွင်းငမ်းခေခင်းပိုယူ, တျ, သေ,။
- (5) ဂိပ်, လှိုင်လှိုင်;ဂခမ်ငါခမ်းခိုဂ်းခိုဂ်း လမ်ပီခမ်မီးမုးခေခင်း တေလိးလိးငါခမ်း တောင်, ထိုင်ဂှပ်ပပ်;လှိုင် RCSS ခိုတ်းခိုတ်းလမ်လမ်။
- (6) ဂိပ်, ဂမ်းလှိုင်လှိုင်;ခေးဂခမ် ကခမ်လင်းဂပ်, ကပ်ပုခမ်းဖွင်းငမ်းပိုခေခင်း မီး သုခမ်, ပခမ်တင်းဂခမ်ထိုင် တီးဂှပ်ပပ်;လှိုင် RCSS လိး;။
- (7) ပေးလိးခေးသင်, တီးဂှပ်ပပ်;လှိုင် R.C.S.S ယဂ်းခိုလှိုင် တွဲခမ်းတျ, ထိမ်/ ထွမ်း/ခိုခေးတီး/ပခမ်တမ်း, /ကမ်, ခေခမ် ယဂ်းယွင်းဖူးဂှပ်, ဂခမ် ခင်း ဂွင်းဂခမ်ဂမ်းသိုင်းလိး;။

2. ဖူးဂွမ်းဂွင်းဂခမ် ပွင့် / ဝခမ်း / ကိုင်, ။

- (1) တေလိးမီးလှိုင်;ဂွမ်းဂှပ်ဂှိတ်းသား; ထတ်းသင်ခိုင်ခေးဂခမ် ကခမ် လင်းဂပ်, ကပ်ပုခမ်းဖွင်းငမ်းပိုခေခင်း။
- (2) တွဲခမ်းတျ, တေဂိပ်းလိးသီမံဂခမ်း လင်ဂိုခမ်းဂူခမ်း လျ, ဂျှ, လှိုင်ခေခင်း တေ လိးကပ်ပုခမ်းဖွင်းငမ်း ဂှိတ်းသား;ဂျှ,။

3. ပိုင်ဆွတ်, ဖွတ်; ကုပ် ပိုင်, ဖွင်းငမ်း, ဂုဏ်းမိုင်း။

ပိုင်ဆွတ်, ဖွတ်; ဂွင်းဂုဏ်ကုပ်ပိုင်, ဂူးလခန့်လခန့်။

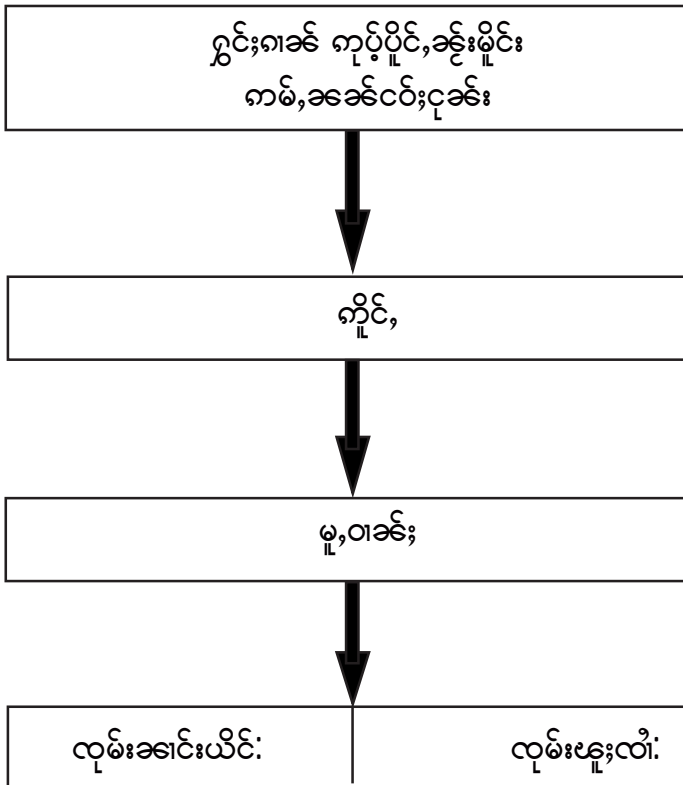
(1) ပွင့် / ဝါခင်း၊

(2) ကိုင်,၊

(3) ငဝ်းငုခင်း ဂွင်းဂုဏ်ကုပ်ပိုင်, ခန့်မိုင်း။

ekr, s/crl / cr>

ကိုင်ခိုင်ငဝ်းလီးသေကခင်ကခင် ပေးဖူးခွခင်းဂွင်းဂုဏ်ကမ်, ဂျပ်, ထမ်းလီး
ခေးဂုဏ်လိုင် ဂိမ်ဖူးခွခင်းဂွင်းဂုဏ်တေလီးကပ်ပုခင်းဖွခင်း သိုပ်, ဂျပ်, ထမ်းဂုဏ်
ဂျ, ခင်, ဂိုပ်ဂုဏ်ငခင်းတေကမ်, လီးယူပ်းယွမ်း။

4. ဈေးသမ်းလိင်း ပိုင်ခွတ်, ဖွတ်,။

- (1) ခိုင်;တခင်း; တေလီ;မီး (10) လင်ဂိုခင်းခိုခင်း;ခိုင်။
- (2) ခိုင်;ကိုင်, တေလီ;မီး (5) တခင်း; ထိုင် (10) တခင်း;။
- (3) ဖေ, ကုပိုပိုင်, ငင်း;လိုင်;

5. ပိုင်ခွတ်, ဖွတ်; မူ, တခင်း;။

- (1) လုမ်းပွင်ကခင်းမူ, တခင်း;။
 - ဂ. ဂှပ်ပင်း;တခင်း; (1) ဂေ့။။
 - ခ. ဂိမ်ဂှပ်ပင်း;တခင်း; (1) ဂေ့။။
 - င. ဖူးခမ်းခင်း (1) ဂေ့။။

6. ပမ်းပိုင်။

- (1) ဖေ, ကုပိုပိုင်, ဖွင်းငမ်းတခင်း; တေလီ;မီးပင်ဂုမ်၊ ခိုင်;လှိုင်ခင်းခိုင်;ပွမ်း; ခင်း; ပင်ဂုမ်ခခေန်
 - တေလီ;ပခင်းဂုမ်းဂူးဂခင်း
 - ကုပ်, ဂုမ်ငှပ်ငိဂခင်း
 - သင်, သွခင်းဂခင်း။
- (2) ဂိပ်, လူလှ်;လွင်း;သိုင်းဂိုတ်းပေးမီးမူးခခေန် တေလီ;ထတ်းသင် တူလှ်;ဝှ် ဂိုတ်းပေး သင်တူးကမ်, မီးဝှ်ကခွာင့်လိုင် တေလီ;တင်, လတ်; ပွင်, လိင်း ပခင်း ဖူးမီးပုခင်း; ဖွခင်း ဂှ်; ခိုတ်းတခင်း;။
- (3) တေလီ;မီး ဖေခင်း / လတ်း / ထတ်း / ဧမး ဂိပ်, လူလှ်;ခင်း;ခေး;ဂခင်း ဧလ; ခင်းတခင်း;/ခင်း;ခေး;။

7. လမ်းလှိုင်းရှု ဖူးကွခင်းရှင် တခင်း;/ ကိုင်း,။

တွခင်း;တု, တေကွခင်းရှင် ကုပိုပိုင်, ဖွင်းငမ်းရှု, ခိုင်ဂုခင်းမိုင်း ဂှ်; ပေးမီးတခင်း; ခိုခင်း;သင့်ခိုခင်း;သင်ခိုတ်းပိုခင်း;လီ;ဧလ; ဂှ်; ပေးလီ;ဂတ်းယီခင်းသိုင်း;သု, ခခေန်

(1) လားလိက်ကပ် တီးဂူခင်းမိုင်း ဂွ်းပီခင်းဗုဒ္ဓအမ်း။

- ဂ. တေလိပီခင်းဂေ့၊ မီးတင်းဂူ့.ခလး၊ လိုဝ်းသီင်လီ။
- ခ. တေလိပီခင်းဂေ့၊ ဂူခင်းဝါခင်း၊ ဂူခင်းမိုင်းတင်းလါ၊ ကွခင်းဂခင်းယုမ်၊ ယမ် ခေပုံထိုဝ်။
- င. တေလိပီခင်းဂေ့၊ မီးကျေးလျ၊ လတ်းလိးခိးလင်း။
- လ. တေလိပီခင်းဂေ့၊ မီးကကျင့်တင်းဂမ်လီ။
- သ. တေကမ်၊ လိးပီခင်းဂူခင်း ရီဝ်ခွင့်၊ လှံ့.တိုဝ်း ယျးမဝ်းဂမ်။
- ဃ. တေကမ်၊ လိးလူးငါးသေ လိုဝ်း။
- တ. တေလိပီခင်းသွခင်း၊ လီလီသေ လိုဝ်း၊ ဂျုဂျုထုဂ်၊ မိခင်းလွမ်း လွင်း၊ လားကွခင်းဂူဝ်။

(2) ကျယုဗုဒ္ဓအမ်း ဂူခင်းမိုင်း။

- ဂ. ပူ၊ ဂင်.ဝါခင်း၊ (1)ပီလိက်၊ 1ပွဂ်း (တေလိပီခင်းဂူခင်းဂိုတ်၊ ဂိုင်းမိုင်း)။
- ခ. ပူ၊ ဂိုင်ကိုင်၊ (2)ပီ လိက်၊ 1ပွဂ်း (တေလိပီခင်းဂူခင်းဂိုတ်၊ ဂိုင်းမိုင်း)။

8. ဝင်းငုခင်း ဂွင်းဂါခင်းကုပ်.ပိုင်,ခင်းမိုင်း။

တွခင်းတျ၊ ကုပ်.ပိုင်, ဗွင်းငမ်းခလး၊ ဂုမ်းထိုင်းကွခင်းဂူဝ်ဂျု,ခိုင် ဂူခင်းမိုင်းခေခွံ ပီခင်းပုခင်းဗုဒ္ဓအမ်း ဂွင်းဂါခင်းကုပ်ပိုင်,ခင်းမိုင်း လှုပ်,လိးဗီခင်းဂါခင်း လတ်းဂါခင်း ခေခွံခမ်းလှင်းပခင်းဂူလွင်းလွင်း ခေင်,ဂိုဝ်ခင်းဂူခင်းမိုင်း ပေးတေဂူ့.ပွင်, ခပ်းလှံ့သေ ဂိုတ်းသင်းဂျု,လွမ်းလိးခေခွံယဝ်။ လွမ်းခေင်, ပိုင်ကုပ်ပိုင်,ခင်းဂူခင်းမိုင်း လိုဝ်းမီး ဝိုဂပ်,ဂပ်, ကခင်းထုဂ်,မိခင်းလွမ်း ဂျု,လတေ,သခေခွံဂေး ထုဂ်,လီလိးလိပ်းဂိုခင်း ဂူ့.ထိုင်သေ ကပ်မုးပီခင်းတင်းဂူ့.ပုခင်းတျ, ခပ်းပုးခင်းဗီခင်းဂါခင်းခလးပင်းပိုင် ဂှမ်းလှံ့ယဝ်။ ဂွမ်းခေခင်းဗုဒ္ဓမီးပုခင်းဗုဒ္ဓအမ်း ဗီ,ကုပ်ပိုင်,ခင်းမိုင်းဂှမ်း ဂူးလခင်းလခင်းခွံ ထုဂ်,လိးဂပ်းသါခင်းတင်း ဗုဒ္ဓမီးပုခင်းဗုဒ္ဓအမ်း ခင်းဂူခင်းမိုင်းခပ်သေ ဂိုတ်းသင်းဂါခင်း ဝါခင်းခေတုခေတုယဝ်။

ဂခမ် (3)

ကပီတီးတၢင်းဒိတီး ဂီဝ်,လူရ်းဖူးဂျာပ်,ထၢမ်းဂၢခမ်

ဖူးဂျာပ်,ထၢမ်းဂၢခမ်ကခမ်တုးခွဲ ပီခမ်ဖူးကပ်ပုခမ်းဖွခမ်းဂျာပ်,ထၢမ်းဂၢခမ်တၢင်း
 ဂူးဂွင်းဂၢခမ်ကီဝ်,ပုးဂူခမ်းသိုင်း ဖူးမီးလခန့် ခွဲးတပွဲသိုင်းတၢင်းသီင်းခပ်;ပုးမုတ်းယဝ်
 ဖူးခပ်;ပုးခွဲးလုမ်း ကုပွဲပိုင်,ဂူးလခန့်လခန့် ဖူးခပ်;ပုးခွဲး လုမ်းတီပံးတတ်းတြး
 ဂူးလခန့်လခန့် ပု,ခဂ,ပု,ဂၢင့် ကခမ်ကပ်ပုခမ်းဖွခမ်းဖေ,ကုပွဲပိုင်,လိဝ်းခခန့်
 ခပ်;ပုးမုတ်းယဝ်။ သင်တုးဖူးဂျာပ်,ထၢမ်းဂၢခမ်ခခန့် တၢင်းလုံ ကမ်,သိုင်းယုမ်းသေ
 ဂီတ်းသၢင်းသေသမ်,သေပိုင်လေးသင် ဂူခမ်းကခမ်ကမ်,လုးဖူးဂျာပ်,ထၢမ်းဂၢခမ်ခခန့်
 ပုခန့်ပီခမ်ပုင်းပိုင်သေယဝ် တုမံတိုဝ်းခရးဂၢခမ်ဖူးဂျာပ်,ထၢမ်းဂၢခမ် သေကခမ်ကခမ်လိုင်
 တေလီးထုဂ်,ကပ်ကယေး ပခမ်ကပီတီးတၢမ်, လွမ်းခခင်,ပုးတုးခွဲးယု,ယဝ်။

1. ဖူးဂျာပ်,ထၢမ်းဂၢခမ်သေဂေ့,ဂေ့,ခခန့် လိဝ်သေငိုခမ်းလုံ.လီ,ကခမ်တၢမ်း
 တၢင်းဝဲ လွမ်းခခင်,ပုင်းပိုင်လမ်းမီခခန့် တေကမ်,လီးဂုပွဲကပ်ခွဲးခွင်ငိုခမ်းတွင်းသင်
 တီးဖွဲလုးလုး။ သင်တုးဂုပွဲကပ်ယဝ်ခခိုင် ပွင်,တုးဂီခမ်သူးဂီခမ်လၢပ်;ခခိလေး
 တေလီးခမ်,တၢမ်,ခွဲးဂိုင်းဂၢခမ်ဂျမ်းတေ့,ထိုင် (3)ပီ ကမ်,ခခမ် တၢမ်,ငိုခမ်း
 ကမ်,ခခမ် တၢမ်,တၢင်း(2)မီဝ်းယု,ယဝ်။

2. ဖူးမီးပုခမ်းဖွခမ်းသေဂေ့,ဂေ့,ခခန့် ကပ်ငိုခမ်းသူးလၢပ်;သေ တိုင်း
 ကျ,ခေ့,ကျေးလု, ဂူမ်,ခမ်းခခိုင်ဖူးဂျာပ်,ထၢမ်းဂၢခမ်လိုင် တေလီးခမ်,တၢမ်,ဂၢခမ်ဂျမ်း
 ပုးခင်ခွဲး တေ့,ထိုင်(3) ပီ ကမ်,ခခမ်တၢမ်,ငိုခမ်း ကမ်,ခခမ်တၢမ်,တၢင်း(2)မီဝ်း
 ယု,ယဝ်။

3. သင်တုးဖူးဂျာပ်,ထၢမ်းဂၢခမ်သေဂေ့,ဂေ့,ခခန့် ကမ်,ပခမ်ဂုးခခမ်သင်
 သေ ဂုပွဲကပ်ခွဲးခွင်ကခမ်ထိုဂ်;ဂုးတီးဂေ့,ကခမ် ဂုးလီးဂီတ်းသၢင်းဂၢခမ်တၢင်းပခမ်

သေပိုင်ပိုင်လိုင် တေလီးခါမ်,တါမ်,ခွဂ်းကမ်,ပုးဂခင်ဂျမ်းတေ့,ထိုင်(2)ပီ ကမ်,ခခင် တါမ်,ငိုခင်း ကမ်,ခခင် တါမ်,တင်း(2)မိဝ်းယူ,ယဝ့်။

4. ဖူးဂျပ်,ထမ်းဂခင်ခခေင့် သခင်ခတ်းပဂ်းပိုင်လဂ်းမံသေ ကီခင်းကခင်း ဂ်တီးသင်း;သေလွင်းလွင်း; ဂ်းတုမ့်တိုဝ့်သေဂေ့,ဂေ့,ထိုင် တေလီးခါမ်,တါမ်,ခွဂ်း ကမ်,ပုးဂခင်ဂျမ်း ထိုင် (1) ပီယူ,ယဝ့်။

5. ဖူးဂျပ်,ထမ်းဂခင်သေဂေ့,ဂေ့,ခခေင့် ဂ်တီးသင်း;ဂခင်မာဂ်းမီးသုခင်, တူဂ်ကခင် ကမ်,ထုဂ်,မိခင်းဂခင်တင်းပဂ်းပိုင်လဂ်းမံခင်လိုင် တေလီးခါမ်,တါမ်,ခွဂ်း ကမ်,ပုးဂခင်ဂျမ်း တေ့,ထိုင် (2) ပီယူ,ယဝ့်။

6. သင်တုးသေဂေ့,ဂေ့, ပွမ်တူဝ်သေ ဂ်တီးသင်း;မိုခင်ခင်,ဖူးဂျပ်,ထမ်း ဂခင်ခင်လိုင် တေလီးခါမ်, တါမ်,ခွဂ်းပုးဂခင်ဂျမ်း တေ့,ထိုင် (1)ပီ ကမ်,ခခင် တါမ်,ငိုခင်း ကမ်,ခခင် တါမ်,တင်း (2)မိဝ်းယူ,ယဝ့်။

7. သင်တုးသေဂေ့,ဂေ့, ကီခင်းကခင်းပိတ်လီခင်သေ လွ်းတိုဝ်းခင်း;ဝီခွဂ်း ခင်း; ခိုင်;မံဖူးဂျပ်,ထမ်းဂခင်ခင်လိုင် တေလီးခါမ်,တါမ်,ခွဂ်း ကမ်,ပုးဂခင်ဂျမ်း (3)လို့ခင်း၊ ကမ်,ခခင် တါမ်,ငိုခင်း(100,000)ပျူး ကမ်,ခခင် တါမ်,တင်း (2) မိဝ်း ယူ,ယဝ့်။

8. ဖူးဂျပ်,ထမ်းဂခင်ခခေင့် လွမ်းခင်း,ခေး,လို့သင်,တီးခိုင် (သုပီးဂျမ်း,သီ လူမ်း၊ လိဂ်းလီး)ပခင်လူင်းမုးသေယဝ့် ကမ်,ဂ်တီးလွမ်းသေကမ်,ဂုး ငိုငုးဝ;လိုင် တေလီးခါမ်,တါမ်,ခွဂ်းကမ်,ဂုး ပုးဂခင်ဂျမ်း(1)လို့ခင် ကမ်,ခခင် တါမ်,ငိုခင်း တေ့,ထိုင် (100,000)ပျူး ကမ်,ခခင် တါမ်,တင်း (2)မိဝ်းယူ,ယဝ့်။

9. ချေးလို့သင်,တီးခိုဝ် (သူပွဲးဇုမ်း၊ သီလူမ်း၊ လိမ်းလီး) ပခင်မူးလူးတီး လဝ်းဂဝ်,ခလးသင် ပခင်ထိုင်သေဂေ့,ဂေ့,ခလးသင် ကခင်ဖူးမီးပုခင်းဖွခင်းကဝ်မူး သူင်,ယိုခင်း မွဂ်,လာတ်;ပခင်ခခေ ခင်,ဂိုဝ်ပေးတေကမ်,လောင်းဂိုတ်းသင်းဂခင် ငါမ်းထိုင်တီးခခေ လို့,လီးသေကခင်ကခင် ဂှမ်းတဝ်းထိုင် တေလီးခမ်,တမ်,ခွဂ်; လွတ်;ဂခင်ဂျမ်းထိုင် (1) လို့ခင် ကမ်,ခခေ တမ်,ငိုခင်းထိုင်(100,000)ပျူး ကမ်,ခခေ တမ်,တင်း(2) မိဝ်းယူ,ယဝ်။

10. လွမ်းခင်,ချေးလို့သင်,တီးခိုဝ် (သူပွဲးဇုမ်း၊ သီလူမ်း၊ လိမ်းလီး)သင်, ဂွင့် မူးတီးလဝ်းဂဝ်,သေယဝ် ကမ်,ဂိုတ်းသင်းလွမ်း ကမ်,ခခေ ငို ခဝ်; တျ,တေဂျ,လူး တီးခိုဝ် ကခင်သင်,ဂွင့်မူးခခေထိုင် တေလီးထုဂ်,လျူးတမ်,ခွဂ်; လွတ်;ဂခင်ဂျမ်း (5) လို့ခင် ကမ်,ခခေတမ်,ငိုခင်း(500,000)ပျူးကမ်, ခခေ တင်း (2) မိဝ်းယူ,ယဝ်။

11. လွမ်းခင်,ပုခင်းဖွခင်းမီးမူးခခေသေ ဖူးဂျပ်,ထမ်းဂခင် ကခင်မီးပုခင်း ဖွခင်းခခေ လူဝ်,လီးလီးငါမ်းတီးခိုဝ် ဖိုခင်လိမ်းလီးခလးသင် လူဝ်,လီးကပ်; မွပွဲးပခင်ခိုင်းမိသေကခင်ကခင်ခလးသင် ခွဂ်;ခွင်သေကခင်ကခင်ခလးသင် ပေး ကမ်,ယိုခင်းကမ်,မွပွဲးပခင်ထိုင် တေလီးခမ်,တမ်,ခွဂ်;လွတ်; ဂခင်ဂျမ်းထိုင် (5)လို့ခင် ကမ်,ခခေ တမ်,ငိုခင်းထိုင်(500,000)ပျူး ယူ,ယဝ်။

12. ဖူးဂျပ်,ထမ်းဂခင် ဂေ့,ကခင်ဂုပ်ကပ်ပုခင်းဖွခင်း တွခင်းတျ,တိုင်,လာတ်; ကမ်,ခခေ ပခင်ခပ်,ထိုင်တီးဖူးဂျပ်,ထမ်းဂခင် ဂေ့,ကခင်ဂိုဝ်,ခွင်;လွမ်းခေးဂခင် ခခေသေ ကမ်,ဂိုတ်းလွမ်းခေထိုင် တေလီးခမ်,တမ်,ခွဂ်; လွတ်;ဂခင်ဂျမ်း ထိုင်(1)လို့ခင် ကမ်,ခခေ တမ်,ငိုခင်း(100,000)ပျူးယူ,ယဝ်။

13. ယူ,တီးဖူးဂျပ်,ထမ်းဂခင် ကခင်ကပ်ပုခင်းဖွခင်း တျ,တေပွင်,ခပ်,ပခင် ဖူးဂျပ်,ထမ်းဂခင်သေဂေ့,ဂေ့,ခခေ ဂူ,ပွင်,တူးခပ်,ခခေကမ်,မခင်,မိခင်း ကမ်,

ခေခင်ယုမ်,ယမ်တု; ပီခင်ခါဝ်,ဂီဂ်းအင်းယု,သေတု,ဂေ; အမ်းဂီတ်းပီခင်ခါဝ်,လိုင်;လွဲ; မာခင်,မိခင်;သေ သူင်,ပခင်လိုင် တေလီ;ခါမ်,တါမ်,ခွဂ်;လွတ်;ဂါခင်ဂျမ်း ထိုင်(1)ပီ ကမ်,ခေခင်တါမ်,ငိုခင်းထိုင်(1,000,000)ပျူး ကမ်,ခေခင်တါမ်,တင်း(2)မိဝ်းယု,ယဝ့်။

14. ဖူးလုံဗ်သေကမ်,တု; ဖွင်းယမ်းမိုဝ်း;ဖူးဂျပ်,ထမ်းဂါခင် တိုဂ်ဂီတ်းသင်း; ဂါခင်ငါခင်းယု,ခေခင် ကပ်လီးသေကမ်ကမ်သေမုးဂျမ်း;တါပ်;လိုင် တေလီ;ခါမ်, တါမ်,ခွဂ်; လွတ်;ဂါခင်ဂျမ်း တေ,ထိုင် (3)လို့ခင် ကမ်,ခေခင် တါမ်,ငိုခင်း (300,000) ပျူး ယု,ယဝ့်။

15. ဖူးမီးပုခင်း;ဖွခင်းတု,တေလွဲ;ထိမ်ဂါခင်ငါခင်း ပခင်ဖူးဂျပ်,ထမ်းဂါခင် သေယဝ့် ကမ်,လွဲ;ထိမ် ကမ်, ဂွမ်းမိုဝ်းဂီတ်းသင်း;လွမ်းလိုင် တေလီ;ခါမ်,တါမ်,ခွဂ်; လွတ်;ဂါခင်ဂျမ်းတေ,ထိုင် (1)လို့ခင် ကမ်,ခေခင် တါမ်,ငိုခင်းထိုင် (100,000)ပျူး ယု,ယဝ့်။

16. မိုဝ်း;ဖွင်းယမ်းဖူးဂျပ်,ထမ်းဂါခင်သေဂေ,ဂေ, ဂီတ်းသင်း;ဂါခင်ငါခင်း လွမ်းခင်,ပဂ်းပိုင်မီးမုးယု,ခေခင် မုးလွဂ်,ငိုတ်;တု; တေဂီတ်းဂျီး;တုမ့်တိုဝ့်တူဝ်ခိုင်း လိပ်းသိပ်, သေသမ်,သေပိုင်တု;ခေခင်လိုင် တေလီ;ခါမ်,တါမ်,ခွဂ်; ပုးဂါခင်ဂျမ်းထိုင် (2)ပီ ကမ်,ခေခင် တါမ်,ငိုခင်း(2,000,000)ကမ်,ခေခင် တါမ်,တင်း(2)မိဝ်းယု,ယဝ့်။

* * * * *

ဂခိ (4)

တွခိးသုခိးလိးသုခိးပီခိးဂူခိး (Human Rights)

1. ဂိဝ်,လူလ်းလွင်း သုခိးလိးသုခိးပီခိးဂူခိးခိ R.C.S.S ဂှ်း တေကဝ် လွမ်းခေင်, ပဂ်းပိုင်လုမ်းဂမ်,ဗေ့(U.N)တိပ်းတတ်းဝဲ မိုခိးခေင်,ခေပးတုးခိ. ဗိခိးဗိခိးယု,ယဝဲ။

ပေးဂိုတ်,ပီခိးဂူခိးမးခိုင်;ဂေ့.ခိ လူဝ်,လိးယု,လွမ်းလေးဂပု,လ တြးလူင်သမ်ပိုင် ကခိးပီခိးလွင်းလွတ်းလိပ်း(Liberty)လွင်းဗိင်,ပီင်း(Equality) ခလ; လွင်းမီးပိုင်တြးမခိး,မိခိး(Fraternity)ယု,ယဝဲ။ တု,တေဂှ်း ယု,လိးလွမ်း လေးဂပု,လတြးလူင်သမ်ပိုင်ခိးလမ့် လူဝ်,လိးမီးသုခိး,လိးဂူခိး(Human Rights)တိမ်ထူခိး။ ခိးဂးသုခိး,လိးဂူခိးခိးလမ့် ဂှ်းဂှ်းမခိးမီးဝဲသမ်ပိုင်။

ကခိးပီခိးသုခိး,လိးဂူခိးဂိုင်းမိုင်း(Civil Rights) တွခိးတု,ယု,သဝ်း ဂှ်းကသဂ်းကု,ယု.မခိးဂိုမ်းဂှု,ခလ; လွင်းလွတ်းလိပ်းဂှ်းခေခိ ခေင်,ဂိုဝ်ယု,တီး လူင်ပွင်လိုင်; ကမ်,ယု,လွမ်းပဂ်းပိုင်တြးသေယု.ဂဝ်းလိးခေခိ တေလိးဂိတ်,ခေ ပခိယု,။ ပွင်,တု; ဂှ်းလိးယု,သဝ်းဂိခိးသင်းထိုင်,ဂှ်း လွင်းဂှ်း,လူမ်းတူင်ဂဝ်, လွင်းလွတ်းလိပ်းသဝ်းခေဂှ်းဂှ်း လွင်းထိုင်,ဂှ်းဂှု,မးပိ လွင်းမီးသုခိး,တိပ်း တတ်းလိ; ဂိဝ်,လူလ်းပိုင်တြး တေလိးမီးလွင်းဂှေ.ဂင်းပခိ ကခိးလူင်ပွင်လိုင်; ဗိဝ်;မူလ် လာင်းခိုဝ်း လဂှု,လိုင်ခိးယဝဲ။

ထိင်းပိုင်ခိုင်;လမ့် လူဝ်,မီးသုခိး,လိးဂိဝ်,လူလ်းလွင်းပီးမိုင်း(Political Rights) ကခိးပီခိးသုခိး,ဂူခိးဂိုင်းမိုင်းခိုင်;ဂေ့.ခိ မီးသုခိး,ခဝ်;ပုးဂှ်းသင်း; ဂှ်းပွင်လိးဂခိးခေင် ကခိးလူင်ပွင်လိုင်;ဂှ်း,ဂိုတ်ဝဲယု,ခခိ။ မိုခိးခေင်, မီးသုခိး, ပခိလိးခိပ်းဂင်လုံ၊ သုခိး,ခမ်,လိဂ်းတင်း၊ သုခိး,ဂူ.ဂခိးဂှ်းသင်းလွမ်းလွင်း လူင်ပွင်လိုင်;တမ်းတင်း ဂှ်းသင်းပေး,လသီ,၊ သုခိး,ယု,သဝ်းဂှု,မးလွတ်းလိပ်း၊ လွင်းထိုင်,ဂှ်းလတ်းလု၊ တိမ်းဂှ်း,လိဂ်းလိး၊လွင်းထိုင်,ဂှ်းလူ.တုမ်ဂခိ၊ လွင်းလွတ်းလိပ်း ဂိဝ်,လူလ်းဂခိးပိုခိးဗေဝ်,ခမ်,တင်းဂူ;လွင်းလွင်းလု,လိုင်ခိးခိ။

ထိုင်းကန်ခိုင်းလမ့် တွခင်းတၢ၊ ဗြဝဂူခင်းရှမ်းယူ၊ သမ်းဂိခင်သင်းရှၢ၊ လီ၊
ကခံ့သုင်ထွမ်းထိုင်းကန်ပီခင် သုခင်၊ လီ၊ ပါးမာန်မီး ပိုင်ဂူခင်းလေး၊ ဖြိုင်းငဝး
(Economic Social and Cultural Rights) ခခေလီငမ်း မိုခင်ခင်၊ မီးလွင်း
ထင်၊ ရှင်း၊ ရှိတ်းကန်မာန်မီးတူင်ဂပ်၊ သုခင်၊ ရှိတ်းရှာပိုင်၊ လျာ၊ သုခင်၊ လီ၊ ယူတ်းယု
ရှေးရှၢ၊ တွခင်းတၢ၊ ယူ၊ လီတူင်ဂပ်၊ သုခင်၊ ရှိတ်းသင်း၊ ကန်ငခင်းလီငံ့တွင်ထင်၊ ရှင်း
လွင်းထင်၊ ရှင်းထိုင်းသိမ်းငဖေးတိုခင်း ရှမ်းလတ်း၊ လိမ်းလီ၊ ဖြိုင်းထုင်း ဖေ၊ သျာ၊
သျာ၊ သခေ၊ တူင်ဂပ်၊ လီ၊ မီးလွင်းရှမ်း၊ လူမ်းခိုင်ကုတ်လျာ၊ ခွင်းခွင် ငိုခင်းတွင်း လင်းဂပ်၊
တီမ်ထုခင်း၊ လျာ၊ ထိုင်းခေယံ။

ယူ၊ တီးလူင်ပွင်ထိုင်းလေးသင် ဂူခင်းရှေးလှ်ရှေးခခေလေးသင် ပေးမိတ်း
ပိုင်၊ သုခင်၊ လီ၊ ဂူခင်းလူခေလှ်ထိုင် တေလီ၊ ခါမ်၊ တင်းကပ်ကယေး တီးလုမ်းတီပံး
တတ်းတြးဂူ၊ မိုင်းမိုင်း (International Court of Justice. ICJ) ကမ်၊ ခခေ
တီးလုမ်း တြးဂူ၊ မိုင်းမိုင်း ရီပ်၊ လူလှ်၊ ဂူခင်းပူခေပီခင်မိမီး (International Criminal
Court. ICC) ယူ၊ ယဝ်။ လွင်းမိတ်းပိုင်၊ သုခင်၊ လီ၊ ဂူခင်း လူခေလူခေလှ်လှိုင်
ကန်ဝုးခခေ မိုခင်ခင်၊ ကပ်တီဂူခင်းပီခင်ဖင်ပီခင်လုမ်း လွင်းရှိတ်းကန်လင်း
ပီခင်ဖေးတေ၊ လုမ်းလင်းခိုင်းတင်းလုမ်းလေး၊ လွင်းမိတ်းပိုင်၊ ပမ်းပိုင် ရီပ်၊ လူလှ်၊
ပွီးသိုင်း (ဂျာ၊ လဝုတ်းသိုင်း) (War Crime) လျာ၊ ထိုင်းခေယံ။

2. သုခင်၊ လီ၊ သုခင်၊ ပီခင်ဂူခင်းမိုင်း။

(1) မိမီးသုခင်၊ လီ၊ သုခင်၊ ပီခင် ကန်ဝုးခေ ကမ်၊ လှိုင်၊ ယိုင်းလီ၊ လှိုင်ခိုင်း၊
ထာခင်းဂူခင်း၊ ခေ၊ ရှာခင်ပုခင်းဖွခင်း၊ ဖေ၊ သျာ၊ သျာ၊ သခေ၊ လေး၊ ဖူးလှ်သေမတ်၊ ဝုး
မီးသုခင်၊ လီ၊ သုခင်၊ ပီခင် နိုင်၊ ပိုင်းကန်တင်းသိုင်းယံ။

(2) မီးသုခင်၊ ရှိတ်းရှာကန်လီငံ့တွင် ကန်ထုင်၊ မိခင်းလွမ်းတြးခခေလီ၊။

(3) မီးသုခင်၊ ခိုခင်းယူတ်းယုတီးရှင်းယု၊ မေယုကန်မုင်၊ လုမ်းပိုတ်၊ ဖုလှ်၊
မင်းမခင်း၊ ဝိုခေခေလီ၊။

(4) မီးသုခင်၊ ရှိတ်းရှာတင်းရှူ၊ တင်းမေ ကန်တေပီခင်ဖွခင်းလီတူင်ဂပ်၊ လေး၊
လှိုင်လတ်း၊ ဝခင်းမိုင်းခခေ ထင်၊ ရှင်း၊ တီမ်ထုခင်းလီ၊။

လွင်းပျံးပူခန့်တုးခင်းယိင်းခန့် ငခန့်ထာခင်းတိမ်,လှိုင်ဂူခင်းလေးငှာ,
လှိုင်ခန့်။

- (3) တေလိးဂြိုတ်းသင်းပခင် လွင်းဂျ.ခါခင်းယိင်းခလး; ကင်ခင်းယိင်းခင်
လှိုင်ပီခင်ခမးမဂ်,ယျးခခင်. ဂြုံးဝတ်းတီးဂျာ။
- (4) တေလိးဂြိုတ်းသင်းပခင်ခင်းယိင်းခင် ငခန့်ထာခင်း;ဗိင်,ပိင်းခခင်တင်း
ဂူခင်းလေးသေ ဂျပ်,ထမ်းငခန့်ဂခင်ခင်းလှိုင်ပွင်လှိုင်;ခလး; ငခန့်ထာခင်း;
ဂခင်ငခင်းဂူးမိုင်းမိုင်း။
- (5) တေလိးဂြိုတ်းသင်းပခင် ပုခင်းတု,ခင်းယိင်းခင် ယျ,ပေဂြုံးမီးလွင်းလိင်,
ခမ ရိင်,လှိုင်; တု,လိးဂခင်ငခင်း ပါးပိင်,လျာ, ပါးမခင်းမီး ပါးပိုင်ဂူခင်း
လှိုင်ခန့် ဂူးလှိုင်လှိုင်။
- (6) တေလိးဂြိုတ်းသင်းပခင်ခင်းယိင်းခင် ဂြုံးမီးသုခင်,လှိုင်;ကင် ဂေျ.ကခင်
တေဂူပုဂူးဂခင်တင်းလင်;ဂင်, လွတ်းလွတ်းလိင်းလိင်း လွင်းတု,ကင်
လှိုင်;လင်းခလး;ဗိင်တု,ခေးဂြိုခင်းခခေခေး; တေလိးမီးလွင်းထင်,
ဂှင်; လိမ်လှိုင်ခန့်ယဝ့်။

4. သုခင်,လိးလှိုင်;ကွခင်, (Participation)

လိင်;မခင်းဂိခင်,ဂိင်,လှိုင်; သုခင်,လိးလှိုင်;ကွခင်, (Convention on the
Rights of the Child. CRC)ယူ,တီး ပင်ဂုမ်လှိုင်လှိုင်မူးမိုင်းမိုင်း;(United
Nations General Assembly. UNGA)သေ မခင်းမခင်း;ပခင်သုခင်,လှိုင်;ကွခင်,
မိုင်းပီ1989 လှိုင်ခင်October(20)ခင်းခခေခေသေ ခတ,လှိုင်.တိုင်း ပီ1990မူးယူ,ယဝ့်။
မိုင်းမခင်း;ခတု လှိုင်လေးမိုင်းခင်း;ဂွမ်းလွမ်း မိုင်းပီ 1991 လှိုင်ခင် July (15)ခင်းခခေ
မူးယူ,ယဝ့်။ လိင်;မခင်းဂိခင်,ခန့် မီး(191)လှိုင်;မိုင်းခင်း;ဂွမ်းလှိုင်လေးမိုင်းလွမ်း။
ခင်းလိင်;မခင်းဂိခင်,ခခေခေ မီးပူး(54)ကွခင်း;သေ ကခင်ဂိင်;မခင်း;ခတု လိင်,ခမပွဲ
သီ,သီခင်းယူ,။

- (1) သုခင်,လိး တွခင်းတု,သီလှိုင်မခင်းဂိုမ်းဂျာ, (Survial Rights).

(2) သုခင်,လိ; တွခင်းတျ,ယ့်,မးဂး;သုင်မး (Development Rights).

(3) သုခင်,လိ; တွခင်းတျ,နိတ်,ခခေဂှင်;ပခင် (Protection Rights).

(4) သုခင်,လိ; တွခင်းတျ,ခပ်;ဂွမ်းဂှိတ်းသင်း;လွမ်း (Participation Rights) လိုင်းခန့်ယူ,ယဝ့်။

သုခင်,လိ; တွခင်းတျ,သီလှ်မခင်း;ဂိုမ်းဂျ, ကခင်တျ;ခခေ ဝီခင်သုခင်,ဂှ်; လုဂ်;ကွခင်, သိုပ်,သီလှ်ဂျ,လိ; ငင်း;ခါမ်,ပိုခင်ကခင်လှ်,မိုခင်ခင်, လခင်ထာခင်း;ယူ,သင်း; ဂိခင်သင်း; ဂှိုခင်း;ယေးလွင်း;ဂိခင်ယမ်(ကဂျ,ဂ) သုခင်,လိ;ယူတ်းယျတုင်လှ် လိမ်လိုင်း ခန့်ယဝ့်။

သုခင်,လိ; တွခင်းတျ,ယ့်,မးဂး;သုင်မးကခင်တျ;ခခေလမ် ပွင်,တျ;ဂှ်;ယ့်,မးဂး;သုင် မးလွမ်းခင်,တုင်ခပ်ပွင်ပီခင်လိ;ခခေယဝ့်။ မိုခင်ခင်,သုခင်,လိ;ဂှ်ခင်း ကပ်ပိုင်,လျ, တာင်းမေ။ သုခင်,လိ;လွင်း;လိခင်း;ဂီခင်ဂိုင်း;လေး; လိုင်း;သင်း; လွင်း;တုင်တီခင်း;လွမ်း ဗှိုင်း;ခင်း; ဗှိုင်း;ထုင်း; သုခင်,လိ;ကပ်ခပ်, သုခင်,လိ;ဝူခင်;သွခင်, လွတ်;လွတ်; လိင်း;လိင်း;လေး; ဂိုင်း;လီဖ်ခင်း;ခခေယဝ့်။

သုခင်,လိ; တွခင်းတျ,နိတ်,ခခေဂှင်;ပခင်ကခင်တျ;ခခေလမ် လှ်,လိ;နိတ်, ခခေလွင်း;ဂှိတ်းကမ်,တြေးခိုပ်ခပ်။ လွင်း;ပွို,ပိုခင်ပွို,ပိတ်;ခပ်လေး; ခပုဂိခင်သေ ကပ်ခမ်တွခင်း;ခိုပ်ခပ်လိမ်လိုင်းခန့်ယဝ့်။ မိုခင်ခင်,နိတ်,ခခေဂှင်;ပခင် လုဂ်;ကွခင်, ပါး;ဖေး; ဂှိတ်,ခခေလွင်း;ခင်း;သေး;ခပ်။ လွင်း;ဂှိတ်,ခခေလုဂ်;ကွခင်,ကခင် ထုင်း;ဖေး ခင်း;ဟင်;ပွို;တိုင်း; ဂှိတ်,ခခေလွင်း;လှ်.ဂိခင်ဂိုင်း;လုဂ်;ကွခင်, ဂှိတ်,ခခေလွင်း;ကပ်လုဂ်;ကွခင်,သေ လုလီဂခင်ဂျ,မး.လိမ်လိုင်းခန့်ယဝ့်။

သုခင်,လိ; တွခင်းတျ,ခပ်;ဂွမ်းဂှိတ်းသင်း;လွမ်းကခင်တျ;ခခေလမ် မီးသုခင်,လိ; ခပ်;ဂွမ်း;လွမ်း;ဂခင်;ဗှိုင်း;ခင်း; ဗှိုင်း;ထုင်း;လေး; ပိုင်ဂူခင်း;လွမ်း;ပေး;ခမ;ပီး;ခွင်;ဂှင်း; သုခင်,လိ;တင်,လာတ်;ခခေဂင်လှ်လင်း;ဂပ်, လွတ်;လွတ်;လိင်း;လိင်း; သုခင်,လိ;ဂွမ်း; တုမ်ဂခင်ဂတ်းဂတ်း;ယီခင်ယီခင်။ သုခင်,လိ;ခပ်;ပး;လွမ်း;ခင်း;တုင်,ပိုင်း;ဂူခင်း; လိမ်လိုင်း ခန့်ယဝ့်။

ခင်း;လိဂ်;ဂိခင်ဂီခင်, သုခင်,လိ;လုဂ်;ကွခင်,ခခေလမ် ဂှပ်ဂှပ်;မခင်း;မိုခင်ခင်, တီး;တျ;ခန့်ယဝ့်။

၈. မန်းမခင်း;ကျ,ယူ. 18 လှ်;တျ;။

- ခ. ယူ,တီးလှိုင်ပွင်လိုင်းသေ တေလီးကပ်ပုခင်းဖွခင်း တွခင်းတျ,ဂိတ်,ခခပခင် သုခင်,လီးလုဂ်းကွခင်, တီမ်တီမ်ထူခင်းထူခင်း။
- င. တေလီးဂိတ်,ခခပခင် လွင်းပိတ်လီခင်ဂူလုဂ်းဂမ်း ကပ်လုဂ်းကွခင်,ကွဂ်,ဂျ, ခွဂ်းမိုင်းတေျ,လုဂ်း။
- ဇ. သုခင်,လီး တွခင်းတျ,လုဂ်းကွခင်,ထင်,ဂှင်းလတ်းလျ ကပ်ခပ်,ငါဝ်း။
- ဆ. သုခင်,လီး တွခင်းတျ,လုဂ်းကွခင်,ဝူခင်းသွခင်း,ထင်,ဂှင်း လွင်းယုမ်,ယမ် ဂိုဂ်းလီ။
- ဇ. သုခင်,လီး,တွခင်းတျ,လုဂ်းကွခင်,ခပ် ဂူမ်းတုမ်ခခခွတ်,ဖွတ်းမုဂ်းလုမ်း လွတ်းလွတ်းလိမ်းလိမ်း။
- ဇ. ဂှ်းလီးလွတ်းဂင်း လွင်းလူလီ ပိုင်လွတ်းလိမ်းတုဂ်ဂပ်,။
- ဇ. ပိုင်ဂခပ်ခပ်ပိုင်,လျ, ဂိတ်,လူလုဂ်းပိုင်ဂူခင်း ဖှင်းငငးငလး လျ,ဂိုတ်းတလုဂ်း ကွခင်,ခိုခင်းယု,မုးခခခခ် တေလီးဂှိတ်းသင်းပခင်။
- ဆ. ယူ,တီးလှိုင်ပွင်လိုင်းသေ တေလီးလူလွမ်ဂိတ်,ခခပခင် လွင်းလုဂ်းကွခင်, ပီးဖေးခပ် ထင်,ဂှင်းယူ,သမ်း။
- ပ. ယူ,တီးလှိုင်ပွင်လိုင်းသေ တေလီးကပ်ပုခင်းဖွခင်းဂှိတ်းသင်းပခင် ပီးယူ, လီလုဂ်းကွခင်,တီမ်ထူခင်းခိုတ်းလခခ်။
- ဖ. ဂှ်းလုဂ်းကွခင်,ခပ် မီးသုခင်,လီး တွခင်,တျ,ဂုမ်,ထူခင်းပိုင်ဂူခင်း။
- ဖ. တေလီးမီးသုခင်, ဂှိခင်းကပ်ပိုင်,လျ,ဖိင်,ပိင်ဂခင် ခင်းဂခင်ဂှိခင်းပိုင်,လျ, လခခ်ငဝ်း။
- မ. တေလီးဂိတ်,ခခပခင် ဂျမ်းလတ်းငလးဖှင်းငငးလုဂ်းကွခင်,လဝ်းခိုဝ်းခပ်။
- ယ. တေလီးမီးသုခင်, လိုဂ်းဂှိဂိုလိုင်လိုင်။
- ဂ. တေလီးဂိတ်,ခခပခင် လွင်းဂိခင်လိဂ်းသေလှိုင်.သို့ ဂိတ်,လူလုဂ်းဂခင်မခင်မီး။
- လ. တေလီးဂိတ်,ခခပခင် လွင်းကပ်လုဂ်းကွခင်,ခပ်,ပုဂှိတ်းသင်း ခင်းဂခင် ငါခင်း ယျးမဝ်းဂမ်။
- ဝ. တေလီးဂိတ်,ခခပခင် လွင်းကပ်လုဂ်းကွခင်,လှိုင်.တိုဝ်းတီးခင်းဂခင်ဂျ,မု. သေ ဂိခင်လိဂ်းခပ်။

- ၅. တေလိဒ်ဂိတ်,ခမပခင် လွင်းဂျးအီလုဂ်းကွခင်,ဂူးလွင်းလွင်း။
- က. တေလိဒ်ဂိတ်,ခမပခင် လွင်းကမ်,လွမ်းတြးသေ ပခင်တင်းဗိတ်း တမ်, တံခိုင်လုဂ်းကွခင်,။
- ဂဂ. တေလိဒ်ဂိတ်,ခမပခင် လွင်းကပ်လုဂ်းကွခင်,ကခင်ကျ,ယူ.(15)ပီ လူင်းတိုး ဂိတ်းသိုင်း။
- ဂခ. သင်တုးလုဂ်းကွခင်,သေဂျေ.ဂျေ. ဗိတ်းပိုင်;မံမီးခခိုင် တေလိဒ်ကပ် က ယေး လွမ်းခင်,မံမီးလုဂ်းကွခင်,မီးမူးခခိုင်ဂုလ်း လိမ်လိုင်ခခိုယဝ့်။

5. လွင်းဂျးအီဂုခင်း။ (The Trafficing in Persons)

ဗူးလုဗွင်သေကမ်,တုး တေကမ်,လိးကပ်ဂုခင်း ဂိတ်းမိုခင်ခင်,ဂုခင်,သေယဝ့် ဂျးအီ လွင်းတုးကပ်ဂုခင်းဂျးအီခခို ဂိတ်းသင်းခင်းမိုင်းငလးသင် အီကွဂ်,ခွဂ်းမိုင်း ငလးသင် တေကမ်,လိးဂိတ်းမိုခင်ခင်, သိုဝ့်ကပ်ခင်းယိုင်းသေ အီတေ,သေဂျေ.ဂျေ. တုးကပ်ဂိတ်းခင်းယိုင်းအီတုပ် ကမ်,ခခင်အီပခင်ဂူးကပ်ဂိတ်းခင်,ခူးလိပီးငလးသင် ကပ်လုဂ်း ကွခင်,ယိုင်းကျ,ယူ. 13ပီလူင်းတိုး အီပခင်တုးဂိတ်းဂခင်ဂျ,မူးငလးသင် တိလွပ်း ကမ်,ခခင် သိုဝ့်ကပ်လုဂ်းကွခင်, လိးကျ,ယူ. 15 ပီလူင်းတိုးသေအီပခင် တုးဂိတ်းခူးလိပီး ကမ်,ခခင် သူင်,ကွဂ်,ခွဂ်းမိုင်း ကခင်ကမ်,မီးတင်းမူးခိုခင်း လိးတေ,လူဂ်းငလးသင် ပွင်,တုးလွင်းဂျးအီဂုခင်းယဝ့်။

(ဈေးလုပ်း)။ ။လိဂ်းဂိခင်ဂိခင်, တွခင်းတုးဂုခင်းတပ်; ဂိတ်,လူလုးလွင်းဂျးအီဂုခင်း (Convention of the Suppression of Traffic in Persons)ခခေ လူင်းလိး မိုင်း မိုင်းပီ 1949သေ လိဂ်းဂိခင်ဂိခင်, တွခင်းတုးဂုခင်းသမ်, လွင်းကပ်ဂခင်ဂိတ်းခူးလိပီး (Supplementary Convention on the Abolition of Slavery)ခခေ လူင်း လိး မိုင်း မိုင်းပီ 1956ခခေယဝ့်။ လိုင်သေဂျးအီဂွင်းဂင်,ငလးယုးမဂ်းဂမ်ခခေ ဂခင် ဂျးအီဂုခင်းခခို ခခေတွခင်းမခင်း လိးခခေလိုင်ပိုခင်းတုးခခေယဝ့်။ လိုင်သေခခိုကမ်,ဂူး ဂိတ်,လူလုးလွင်းကပ်တီဂုခင်း ပီခခေဗုင်ပီခခေလုခင်းခခေဂျေ; မီးဝိုလိဂ်း ဂိခင်ဂိခင်, ဂိတ်,လူလုးလွင်းတုး,တေဂိတ်,ခမပခင်သေ ပခင်တမ်,ခခိုင်ဂုခင်းလိုင်ဂခင် ပုခခေပီခခေ

ကန်လင်း၊ဂင်၊လိင်္ဂလူ့ လိမ်လှိုင်းအခွင့် လှုပ်၊လိ၊ဂြိုဟ်းသီမိတ်တံး၊တံး၊ခိတ်၊ ခိတ်၊ လှိုင်းလီးမိုဝ်းယဝ်။သေ တာင်၊ယွမ်း တီး၊လုမ်းတံးပံးတတ်းတြး ဂျ၊လဂုတ်၊ ဂူးမိုင်းမိုင်း (ICC) အခွင့်ယူ၊ယဝ်။

(2) လှိုင်းသိုင်းမခင်း၊ခွါး၊မိုင်းခပ်မုးသိမ်းကပ် သူခင်၊ ဂိုး၊ အေး ဂှ်းလီလီသေ လှိုင်း၊ဗုဂ်၊သွမ်းပခင် တျ၊တပ့်ခပ်ခိုခင်းအခွင့်ဂေး၊ ဗူးလူ့၊သုမ်းသုခင်၊လိ၊လှိုင်းအခွင့် လှုပ်၊လိ၊ဂြိုဟ်းသီမိတ်တံး၊တံး၊ခိတ်၊ခိတ်၊သေ လှိုင်းလီးမိုဝ်းယဝ် တာင်၊ယွမ်း ကပ်တီး၊လုမ်းတြးဂျ၊လဂုတ်၊ဂူးမိုင်းမိုင်း (ICC) အခွင့်ယဝ်။

(3) ယူ၊တီး၊လှိုင်းပွင်လှိုင်း၊လေး၊သင် တပ့်မခင်း၊ခွါး၊မိုင်းလေး၊သင် ဂြိုဟ်းတင်း လှိုတ်တင်းဂျး ကမ်၊ခခင် တာင်၊လှိုတ်၊ဗူး ကမ်၊ခခင် ဝါးဂှိုင်းဝိခင် ကမ်၊ခခင် တိုင်၊အိသေလေး၊ ကပ်ခမ့်ထူမ်းဂျ၊ ကမ်၊ခခင် ဧတ၊တင်း၊တပ့်မု၊ခပ်မုး လိမ်လှိုင်း အခွင့်သေ လိ၊လူ့၊သုမ်းဂျ၊ဂေး၊ မီးဂူခင်းကခင်တီး၊လိ၊လူ့၊သုမ်းဂျ၊သုခင်၊လိ၊လှိုင်း အခွင့်ဂေး၊ လှုပ်၊လိ၊ဂြိုဟ်းသီမိတ် ကန်ဂှ်းလိ၊လူ့၊သုမ်းဂျ၊လှိုင်းအခွင့်တံး၊တံး၊ ခိတ်၊ခိတ်၊သေ တာင်၊ယွမ်းတီး၊လုမ်းတံးပံးတတ်းတြးဂျ၊လဂုတ်၊ (ICC)အခွင့် ခခင်၊ဂပ်၊။

(4) ယူ၊တီး၊လှိုင်းပွင်လှိုင်း၊ ကမ်၊ခခင်တပ့်သိုင်းမခင်း၊ခွါး၊မိုင်းခပ် ကထမ်၊မ လှိုင်း၊ဂျးပိတ်၊သေ ကပ်လား၊ခိုင်း၊တာင်၊ကန်မုးတံးခင်းယူ၊ခိုခင်းတီး၊ဂှ်းလှိုင်းအခွင့် ဂေး၊ ပီခင်လှိုင်းလူ့၊ သုမ်းသုခင်၊လိ၊ဂှ်းလေး၊တုယဝ် ဗူးကန်လိ၊လူ့၊သုမ်း သုခင်၊လိ၊ ဂှ်းဂျ၊လှိုင်းအခွင့်ဂေး၊ လှုပ်၊လိ၊ဂြိုဟ်းသီမိတ်လိ၊လိ၊ယဝ် လှိုင်းလီးမိုဝ်းသေ တာင်၊ ယွမ်းတီး၊လုမ်းတံးပံးတတ်းတြး ဂျ၊လဂုတ်၊ဂူးမိုင်းမိုင်း (ICC)အခွင့်ယဝ်။

[ဈေးသပ်၊လိင်္ဂ။ ။မိုခင် ခခင်၊လှိုင်း၊ဂျးပိတ်၊လား၊ခိုင်း၊တီး၊ယာင်းလမ် တီး၊ခင်းအေးတီး၊ ဝါခင်း၊လိင်းသေ ကပ် လား၊ခိုင်း လျးဂူ၊မုးတံးခင်း။ လှိုင်း၊ဂျးပိတ်၊ လား၊ခိုင်း၊တီး၊ယာင်းလမ်သေ ကပ်မခင်း၊မုးတံးခင်း၊ခင်းအေးတီး၊ခမ့်လောင်၊ ဂုခင်ဂိုင်း၊ ဂိုင်းတွင်း၊ ဂိုင်းခမ်း လှိုင်းအခွင့် လှိုင်း၊ဂျးပိတ်၊လား၊ခိုင်း၊တီး၊ လျးဂူ၊ ကျးချ၊ ခင်းအေးတီး၊ မိုင်းတူခင်၊ မိုင်းသတ်၊ မိုင်းပိုင်၊ ဂိုင်းတိုင်၊ တျးခီး၊လိမ်း လှိုင်းအခွင့်သေ ကပ်လား၊ခိုင်း၊တု၊ လား၊ခိုင်း၊ဂှ်းဂင်္ဂ၊ လား၊ခိုင်း၊ခမ၊ မုးတံးခင်း လဂျ၊လှိုင်းအခွင့်ယဝ်။]

(5) လွင်းလှိုင်ပွင့်လှိုင်; ကမ်,ခေခင် တပွဲသိုင်းမာခင်း;ခွာင်းမိုင်းခပ် လှံ့ဂိခင်ရှိုင်း လီဂှ်းခေခေဂေး ပွင်,ဝုးလဝ်းဂှ်းလဝ်းခေး ဂှ်းလီ;လူ့.သုမ်းသုခင်,လီ;ဂှ်းယဝ်း။ မိုခင်ခေင်, လီ;ဂှ်းတင်းလူ့တုၤတင်းဂေး၊တင်းလူ့တုၤဗှ်းပခင်လီၤ ဂှ်းတပ်ခင်တပွဲ ကခင်တီ;ယူ,သဝ်းသိုင်းမာခင်း;ခပ်လီၤ ဂှ်းတပ်ခင်သုခင် ဂှ်း ခေး တုၤတပွဲသိုင်းမာခင်း;ခပ် လီၤ ဂှ်း,ခေးတီ;ခေးသိုင်း တုၤတပွဲမာခင်း;ခပ်လီၤ ပွဲ.တင်းပခင်တပွဲသိုင်းခပ်လီၤ တီင်းခေမ့ၤတံပင်းမိုခင်းသုင်,ပခင်တီ;တပွဲခပ်လီၤ လီၤထိုင်းခေ ပီခင်ကခင်လဝ်းဂှ်း လဝ်းခေးဂှ်း လီ;လူ့.သုမ်းဂှု,သုခင်,လီ;သုခင်,ပီခင်ဂှ်းတုၤတုၤယဝ်း။ ဂွပ်;ပိုင်းခေခင် ဗှ်းကခင်လီ;လူ့.သုမ်း သုခင်,လီ;ဂှု,ထိုင်းခေခေ လူဝ်,လီ;ဂှ်းသီမါလီၤငမ်းသေ လူင်း လီ;မိုင်း တင်,ထိုင်တီ;လုမ်းတံပင်းတတ်းတြး ဂျု,လဝ်း; ဂှု;မိုင်းမိုင်း (ICC) ယူ, ယဝ်း။

[ဈေးသပ်းလီၤ။ ။လီ;ခမ်,တင်းလုတ်းဂမ်း ဂခင်ငခင်း သုခင်,တုင်လဝ်းဂပ်, သေ ဂှု,ဂှ်းတပ်ခင်သိုင်းမာခင်း;ခွာင်းမိုင်းခပ်ခေခေ လီ;လူ့.သုမ်းသုခင်,လီ;သုခင်,ပီခင် ဂှ်းတုၤတုၤယဝ်း ဂွပ်;သင်လေးခေထိုင် လီ;ကပ်ခိုင်လှံ့.ခိုင်;မိုင်းလဝ်းဂပ်,၊ လီ;ကပ် ခပ်;ခေမ့ၤတင်းဂိခင်လဝ်းဂပ်,၊ လီ;ကပ်မ့ကပ်ခေးခွင်လဝ်းဂပ်,သေ ကပ်လေ့.ကပ်ထိုင်း၊ ကပ်ဂေးလဝ်းဂပ်,သေ တေ့.သုင်,ပခင်ဂှ်းထိုင်တီ;ခပ်ခေခေ ပီခင်ကခင်လူ့.သုမ်း သုခင်,လီ;သုခင်,ပီခင်ဂှ်း သွင်,သမ်ပုခင်းယဝ်း ပေးကမ်,သင်,ထုဂ်, လီ;လူ့.သုမ်းပုး တုင်လှံ့လဝ်းဂပ်,ထိုင်; လီၤလီၤလွဂ်,လွဂ်,ဂွခင်,ယဝ်း။]

(6) ယူ,တီ;လှိုင်ပွင့်လှိုင်; ကမ်,ခေခင်တပွဲသိုင်းမာခင်း;ခွာင်းမိုင်းသေ ကမ်,မီးလွင်း တင်းသင်သေယဝ်း ယိုဝ်းတံပိတ်း လဝ်းဂှ်း၊လဝ်းခေးဂှ်းပီခင်မူ,ပီခင်လုမ်းဂေးမီးမုး။ ပေးကမ်,ထုဂ်,မိခင်းလှံ့ခပ်ခေ ပေး.ဂှ်းတံပိတ်းလီၤလီၤလွဂ်,လွဂ်,ဂေးမီးမုး။ ယူ,တီ; သိုင်းမာခင်း;ခပ်ပီခင်မူ,ပီခင်လုမ်းသေ ဂခင်လခင်လူလီၤယဝ်း ကပ်တံပိတ်းဂေးမီးမုး။ ကမ်,မီးလွင်း;တင်းသင်သေ တီၤလွပ်းခင်ခွဂ်;ပေး.ထုပုလီၤဂေး မီးမုးတင်းခေမ်ယဝ်း။ ဂှုခင်းကခင်လီ;လူ့.သုမ်းသုခင်,လီ;ခေခေလေးသင် ပီ;ခေခေပွင်;ပီဂှုခင်းကခင်လီ;လူ့.ရှံ တံဂှု,ခေခေလေးသင် လူဝ်,လီ;ဂှ်းသီမါတံတီး;တံတီး;ခေခေ;ခေခေ;သေ တင်, မိုခင်းတီ;လုမ်းတံပင်းတတ်းတြးဂှု;မိုင်းမိုင်း (ICC) ယူ,ယဝ်း။

ကခိ (5)

တွခိးတိ်းတတ်းတြး

1. ပုခိး၊ဗုခိး၊လေး၊ခေး၊ကခိ လုမ်းတိ်းတတ်းတြး၊ ရူးကခိလခိ

(1) သင်တုးပေးမီးမူး (သိင်) (ကမူ.)သေပိုင်ပိုင်သေ ဖူးတင်,(သိင်)(ဖူးခေး - တရားလို)ခခိ တင်,ခိခိးမူးခေးခေး(ခွဲချက်)ထိုင် တေလိးဂုပုဝိသေ ဂိတ်းခိပ်, (သိင်) ခိပ်,(ကမူ. - အမူတွဲ)သေယဝ် တေလုင်,လိးဂုင်ကပ် ဖူးခေး(ဖူးခမ်း,ခေး - တရားခံ)မူးခိပ်ခေးလုမ်းတြးသေ သမ်းလိင်းခခေလွင်းတင်း ကခိမခိးလိး ဖိတ်းပိုင်;ပမ်းပိုင်လမ်းမိခခေလိငမ်း ဝီးသေခခေလုင်,လိးကပ် ခေးလိပ်းလွခိ (ခေးကွက်,လာတ်;) ခေးလိတ်းချက်;(စစ်ချက်) တီးဖူးတင်,သိင်(ဖူးခေး - တရားလို) ကိတ်,ပူးဖူးဂူ.ဂုခိလွမ်း(သက်;သေ, - သက်သေ) ကခိဖူးတင်,သိင်(ဖူးခေး - တရားလို)တင်,မူးခခေတင်းသိင်; ဝီးသေခခေလုင်,လိးလိတ်းထမ် ဖူးခေးသိင် (ဖူးခမ်း,ခေး-တရားခံ)လေး;ဖူးဂူ.ဂုခိလွမ်းဖူးခေးသိင်(သက်;သေ,ခေးဖူးခမ်း, ခေး - တရားခံ သက်သေ)ထိုင်းခခေတင်းသိင်; ပေးလိးခေးလိပ်းလွခိ (ခေးကွက်, လာတ်; စစ်ချက်)တင်းသိင်;ယဝ်ထိုင် လုင်,လိးထွမ်,ခိခိး လွင်းခေးဂုခိထိုင် (လျှောက် လဲချက် Argument)တင်းသွင်,ခေး,သွင်ပူးသေယဝ် လင်,ထတ်းသင်တုလုးလိလိသေ တိ်းတတ်းလွမ်းခခေ, ပမ်းပိုင်တမ်းဝင်းမူးဝိခခေ။

(2) ခေးလိပ်းလွခိ(ခေးကွက်,လာတ်;)ထိုင်းခခေဂေး တေလိးတိမ်းမိလွမ်းဝိ ခိပ်,ဂိုက်းဝိပူးခိး ခိပ်,သိင်(ခိပ်,ကမူ. - အမူတွဲ)ခခေတင်းသိင်;။

(3) သင်တုးဖူးတင်,သိင် (ဖူးခေး - တရားလို)လေးသင် ဖူးခေး(ဖူးခမ်း, ခေး - တရားခံ)လေးသင် ကမ်,ပိင်းပေးလုံခိပ်ခေးတိ်းတတ်းခခေသေ တင်, ယွခိးမူး တွခိး,တု,ခိခိးခိခိးခေးတူပ် (အယူခံမူ Appeal) ကမ်,ခခေ ခိခိ မူခိခိးလွင်း;တတ်းသိခိ(ပြင်ဆင်မူ - Revision)ကမ်,ခခေ ခိခိတင်,ခေးလူ (အသနားခံလွှာ - Bill of rights)ခိထိုင် တေလိးကပ် ခိခိလိက်;ကခိတင်, ယွခိးမူးခခေ ခိပ်,ဂိုက်းပူးခိးခိပ်,သိင် (ခိပ်,ကမူ.)ခခေသေ တင်,ခိခိး;ပခိ တီးလုမ်းတိ်းတတ်းတြး တီးခိပ်ကခိဂိပ်,ခွင်းခခေယူ,ယဝ်။

(4) သင်တန်းသင် (ကမ္ဘာ့) ကာဏ်တိုင်၊ထိုင်များတီးလုမ်းကြားလင်းဂင်၊အခွင့်
သင်လိုင်သုခင်၊တိမ်းတတ်း ကြားလင်းဂင်၊လိုင် တေလီးတိမ်းမိခေးမိတွင်း(Remark)
ဂိုဏ်းပုးခိပ်၊သိုင်(ခိပ်၊ကမ္ဘာ့)အခွင့်သေ တိုင်၊ခိုခင်းလူး လုမ်းတိမ်းတတ်းကြား
လခွင့်ခိုင် ကာဏ်မီးသုခင်၊တိမ်းတတ်းကြားလီး ကာဏ်ဂိပ်၊ခွင်းသိုင်(ကမ္ဘာ့)အခွင့်။

(5) ပိုင်တိမ်းတတ်းကြားခွင့် တေလီးမီးလွင်းထင်၊ရှင်လွတ်းလိမ်း (Independent Judiciary)
သေယဝ် တေကမ်၊လီးမီးဖူးလှ်/ဂူခင်းလှ်/လုမ်းလှ် မုးပခင်
ကျေးလု၊သင် တေကမ်၊လီးမီးတုံးရှမ်းငမ်းဗွံ လွင်းတိမ်းတတ်းကြားအခွင့်ဂေး
တေလီးပိုတ်၊ဖုလှ်၊ဝိုသေ ထတ်းသင်တိမ်းတတ်းပဂ်၊ခေးဂူခင်းတင်းခမ် တေကမ်၊
လီး သိုင်၊ဝို/သိမ်းဝို/လပွဲဝို ပွင်၊တုးလုမ်းတိမ်းတတ်းကြားပိုတ်၊ဖုလှ်၊ (Open Court)
အခွင့်ယု၊သဝ်။

(6) သုခင်၊လီးဖူးတိုင်၊သိုင်(ဖူးခေး - တရားလို) သင်တုးသေဂေးဂေး
ကမ်၊အခင် သေလုမ်းလုမ်း ရှိတ်းကမ်၊ကြားခိုင်လင်းဂင်၊ ဂိပ်၊လုလှ်ပမ်းပိုင်လမ်းမိ
သေကာဏ်ကာဏ်လိုင် မီးသုခင်၊တိုင်၊ထိုင်ရှ်းထတ်းသင်မူခွင့်ခေး ခေးလိတ်းပခင်
လွင်းကမ်၊ကြားအခွင့်တီးလုမ်းတိမ်းတတ်းကြား မိုဝ်းတိုင်၊ဗိုခင်လိမ်း ခိပ်၊သိုင်
(အမှုတွဲ)အခွင့် တေလီးတိမ်းတိုင်၊ခေးလွင်းသိုင်(ကမ္ဘာ့)အခွင့် ပေးပီခင်မုးလိုင်ဂိုဝ်/
တူဝ်လင်းဂင်၊လီးလူးသုခင် သုခင်၊လီးသုခင်၊ပီခင် လိုင်ဂိုဝ် / ဂွပ်းသင်ခေး ဖူးခေး
(ဖူးခမ်၊ခေး - တရားခံ) အခွင့် ပူခင်ပီခင်လိုင်ဂိုဝ် လဂျ၊လိတ်းအခွင့် တေလီးတိမ်း
တိုင်၊ပုးရှ်းတိမ်းထူခင်း ခင်းဗိုခင်လိမ်းအခွင့် တေလီးပခင်ပုးသိမိ ဖူးဂူ.ရှင်လွမ်း (သင်
သေ၊)တင်းမုတ်း။

(7) မီးသုခင်၊လီးတု၊တေလင်းကမ် ဖူးသမ်း(တရားလိုရှေ့နေ)သေလတ်း
တိမ်းတူဝ်ဂင်၊လီး သင်တုး လွင်းထတ်းသင်သေကာဏ်ကာဏ် ကမ်၊ထုဂ်၊မိခင်လွမ်း
ပမ်းပိုင်လမ်းမိဂေး တိုင်၊လီးဗိုခင်မူခွင့်ခေးထတ်းသင်သိခင် (ပြင်ဆင်မှု-Revision)
တီးလုမ်းတိမ်းတတ်းကြားလခွင့်ခိုင်လီး လိုင်သေအခွင့်ကမ်၊ဂုး ပေးရှင်ထိုင်တုး
ခေးတိမ်းတတ်းကြားလုမ်းတုံးအခွင့် ကမ်၊ထုဂ်၊မိခင်းခိဂေး မီးသုခင်၊တု၊တေတိုင်၊
ဗိုခင်ခေးတူဝ်(Appeal-အယူခံမှု) တီးလုမ်းတိမ်းတတ်းကြားတင်းခိုင်လီး ဂမ်း
လိုင်ခင်းသတ်း သင်တုးခေးတိမ်းတတ်းလုမ်းကြားကာဏ်သင်သတ်း (လုမ်းတိမ်းတတ်း

ကြားငဝ်းငုခ်း)ခေခံ ကမ်,ပီ,ပီင်းပေးလှ်ခိလိုင် တာင်,လိ;ဗိုခ်တာင်,ခကေးလူ (အသနားခံလွှာ- Bill of Rights)တီး ဂှပ်ပဝ်းလူင် R.C.S.S ခွင်,သီ,ကပ်ခိုခ်း လိုင်းတီးလိ;ယူ,။

(၈) သုခ်,လိ;ဗိုခ်း(ဗိုခ်းခမ်,ခေခံ) သင်ဝုးတူင်ဂပ်,ဗိတ်းပိုင်; ပမ်းပိုင် လမ်း ဖါသေကခ်ကခ်ခလ;သင် သေဂေ့.လီစခေခံမုးဝုး တူင်ဂပ်,ပူခ် ပီခ်ခိဝ် သုခ်,လိ;မခ်း သေကခ်ကခ်ခလ;သင် ပေးလုမ်းတိပ်းတတ်းကြားမမ်းမခ်း တူင်ဂပ်,ပီခ်ဗိုခ်း(ဗိုခ်းခမ်,ခေခံ)မုးခိလိုင် မီးသုခ်,လိ;တွပ်,ထိုင် ခေးလိတ်းခိုခ်း ခေးခေခံခေခံလိ; လိုင်သေခေခံ မီးသုခ်,ဂှပ်လိုင်; ကပ်ဗိုခ်း(သမ်း) (တရားခံရှေ့နေ) လတ်းတိတ်းတူင်ဂပ်,လိ;။

(၉) ဗွင်းယမ်းလိတ်းထမ်းထတ်းသင်သိုင်(ကမူ.)ခေခံ သင်ဝုးဂုခ်ထိုင် လွင်းလုမ်းတိပ်းတတ်းကြား ထတ်းသင်ကမ်,ထုဂ်,မိခ်းလွမ်းပမ်းပိုင်ခိလိုင် တာင်,လိ; ဗိုခ်မူခ်ခေခံ (ပြင်ဆင်မှု Revision) တီးလုမ်းတိပ်းတတ်း ကြားဗေ၊ခိဝ်လိ; သင်ဝုးလုမ်းတိပ်းတတ်းကြား ထတ်းသင်ယဝ်းတူင်;သေ တိပ်းတတ်းပခ်ခေးပိုင် ယဝ်းတူင်;လီငမ်းယဝ်းသေခလ; ကမ်,ပီင်းပေးခိဝ်ခေးပိုင်ခေခံခေး မီးသုခ်,တာင်, လိ;ဗိုခ်ခေးတူင်(အယူခံမှု-Appeal) တီးလုမ်းတိပ်းတတ်းကြားဗေ၊ခိဝ်ထိုင်; လိ;ယူ,။ သင်ဝုးလုမ်းတိပ်းတတ်းကြားသုင်သုတ်း (လုမ်းတိပ်းတတ်းကြားငဝ်းငုခ်း) တိပ်းတတ်းပခ်ခေးပိုင်ခေခံ ကမ်,ပီ,ပီင်းပေးလှ်ထိုင်;ခိလိုင် တာင်,လိ;ဗိုခ်တာင်, ခကေးလူ (အသနားခံလွှာ -Bill of Rights) တီးဂှပ်ပဝ်းလူင် R.C.S.S ခွင်,သီ, ကပ်ခိုခ်းလိုင်းတီး ထိုင်;လိ;ယူ,။

2. ပိုင်ခွတ်,ဗွတ်း တိပ်းတတ်းကြား ဂုးလခ်လခ်။

“တိပ်းတတ်းကြားခေခံ” ဂှိတ်းပခ်ဂှ်းဗိုင်,ပီင်း၊ တိပ်းတတ်းခေခံ,ဂူခ်း မီးသိခ်း တိပ်းတတ်းလွမ်းပိုင်သိခ် ဂှ်းထုဂ်,မိခ်းခလ; “တတ်းသိခ်” ခိဂေးဝုးယဝ်း။ တု,တေတတ်းသိခ်ခေခံ တင်းခတ,ကပ် မူ,ဝါခ်း,ဂှိုင်,ခလ;ဝီင်း၊ ခလ;တွခ်း တေ,ထိုင်ခွင်,သီ,ကပ်ခိုခ်းလိုင်းတီးခေခံ မီးလုမ်းတတ်းသိခ်ဂုးလခ်လခ်ယူ,ယဝ်း။

(1) လုမ်းတံပီးတတ်းတြးမူ,ဝါခင်း။

တု,တေတံပီးတတ်း ဂါခင်ဗိတ်းထုဂ်,ဂါခင် ခင်းဝါခင်းလီးခေခွံ တေလီးမီးလုမ်းတတ်းသိခင်ယူ,ယဝ့်။ လုမ်းတတ်းသိခင်မူ,ဝါခင်းခေခွံ တေလီးခွတ်,ဗွတ်;ခင်,တိုးခွံယဝ့်။

- ဂ.** ပူ,ဂါဝါခင်း; (1) ဂေ။
- ခ.** ဗွေ;ခါခင်းခင်းဝါခင်း; (1) ဂေ။
- င.** မူ,လုမ်းလီးယိင်း; (2) ဂေ။
- ဆ.** ထပ်;ဝါခင်းထပ်;ခေ; (3) ဂေ။

သ. သုခင်,လီးလုမ်းတံပီးတတ်းတြး “မူ,ဝါခင်း” ။

1. တံပီးတတ်းပခင် တါမ်,ဂျမ်း ကမ်,ခေခင် တါမ်,ငိုခင်းလီး။
2. သင်ပခင်တါမ်,ငိုခင်း တေကမ်,လီးလိုင်(200,000)ပျး။
ခင်းခေခွံ (10%)ပျး ပီခင်လဂိုပ်;တတ်းသိခင် တု,(90%)
ပျး ပီခင်ငိုခင်းခွင်ဂင်ဝါခင်း။
3. တံပီးတတ်းပခင်လီး တါမ်,ခွဂ်; ဂိုဂ်းဂါခင်ဂျမ်း တေ,ထိုင်
(6)လို့ခင်။
4. သင်,တု;ဝါခင်း ကမ်,တံပီးတတ်းလီးခေခွံထိုင် တေလီးတင်,
ထိုင်တီး “ ကိုင်,” ။

(2) လုမ်းတံပီးတတ်းတြးဂိုင်,။

တု,တေတံပီးတတ်းဂါခင်ဗိတ်း/ထုဂ်, ခင်းဂိုင်,ငလး; ကါခင်ဝါခင်း; ကမ်,တံပီးတတ်းလီးခေခွံ တေလီးမီး လုမ်းတတ်းသိခင်ဂိုင်,ယူ,ယဝ့်။ လုမ်းတတ်းသိခင် “ ကိုင်,” ခေခွံ တေလီးခွတ်,ဗွတ်;ခင်,ပု;တိုးခွံယဝ့်။

- ဂ.** ပူ,ဂိုင်ဂိုင်, (1) ဂေ။
- ခ.** ဗွေ;ခါခင်းခင်းဂိုင်, (1) ဂေ။
- င.** မူ,လုမ်းလီး/ယိင်း (2) ဂေ။

က. ထပ်တမ်းထပ်တမ်း (5) ဂျေ။

သ. သုခင်၊လီးလုမ်းတိမ်းတတ်ကြား “ ကိုင်, ”

1. တိမ်းတတ်ပခင်တမ်၊ဂျမ်း ကမ်၊ခခင်တမ်၊ငိုခင်း။
2. သင်ပခင်တမ်၊ငိုခင်း တေကမ်၊လီးလိုင် (500,000)ပျူး ခင်းခခင် (10%)ပျူး ပီခင်လဂိုင်းတတ်သိခင် တျ, (90%)ပျူး ပီခင်ငိုခင်းခွင်ခင်ကိုင်,။
3. တမ်၊ဂျမ်းဂိုင်းပျူးတမ်၊ခွင်းထိုင် (2) ပီ။
4. သင်တျ၊ကိုင်,ကမ်၊တိမ်းတတ်လီးခခင်လိုင် တေလီးတိမ်းလိမ်း; ဂိုင်းခွင်းခွင်းသေ သိုင်,တင်,ထိုင်တီး; “ လင်းခေးတီးဗေ၊ ကုပ်ပိုင်, ” ယူ,ယဝ့်။

(3) လုမ်းတိမ်းတတ်ကြားငင်းငုခင်း။

တျ,တေတိမ်းတတ်ဂခင်ခိတ်/ထုဂ်,ဂခင် ကခင်ကိုင်, ကမ်,တိမ်း တတ်လီးခခင် တေလီးမီး လုမ်းတိမ်းတတ်ကြားငင်းငုခင်းယူ,ယဝ့်။ လုမ်းတိမ်း တတ်ကြားငင်းငုခင်းခခင် တေလီးခွတ်,ဗွတ်,ခခင်,ပျူး တျ;ခခ့်ယဝ့်။

ဂ. ဖူးဂတ်ခိခင်, ဗေ,မိမီး (1) ဂျေ။

ခ. ဖူးမီး သမ်,မု,ထိ (2) ဂျေ။

င. ဖူးခင်းပျူး (2) ဂျေ။

က. သုခင်,ကခင်ငင်းငုခင်းတိမ်းတတ်ကြားတတ်သိခင်လီး;။

1. တေလီးတိမ်းတတ်ဂခင်ခိတ်/ထုဂ်,ဂခင် ကခင်ကိုင်,ကမ်, လင်းတတ်လီးယဝ့်လေး ပျူးခခင်,လိမ်း;ပိုခင်းတင်းခိတ်; ခေးလိတ်;ခေးထမ်၊ ခေးတွပ်,ခပ် လိုင်းဖူးလီး;ခမ်,ခခင်း ဖူးခခင်းလေးသမ်းသေ, တိမ်တိမ်ထူခင်းထူခင်းလင်, တေ လီးတိမ်းတတ်ပခင်။

- 2. သင်ပခင်တမ်း၊ငိုခင်း တေကမ်၊လီးလိုင် (5,000,000)ပျူး
ခင်းခခေ ဘျ (10%)ပျူး ပီခင်လရိုပ်းတံပ်းတတ်းတြူး။
(90%)ပျူး ပီခင်ငိုခင်းဂွင်ဂင် ဂွမ်းဖွခင်းမုန့်လုမ်း။
- 3. တံပ်းတတ်းပခင်လီးတမ်း၊တံ၊ ဂူလ်းခေ၊လူင်၊ခေးလီးလှ်တီး
ဂူပ်ပပ်းလူင် R.C.S.S ခွင်၊သီ၊ကပ်ခိုခင်းလိုင်တီး လင်၊တေ
လီးပခင်တမ်း၊တံခိုခင်း။
- 4. ဂှပ်ကပ်တံပ်းတတ်း ထတ်းသင်လီး၊ဖိုခင်မူခင်းမေး(Revi
sion) ကမ်၊ခခေ ဖိုခင်မူခင်းတူပ် (Appeal)ကခင်လုမ်း
ပျူးတီး တင်၊ခိုခင်းမူးလိုင်ခခေ။
- 5. လုမ်းတံပ်းတတ်းတြူးငပ်းငုခင်းခို မီးကျ၊ခေ၊တံပ်းတတ်း
တြူးသုင်သုတ်းသေ ခေးတံပ်းတတ်းခခေ ပီခင်တီးယွတ်း
ဂွတ်းတီးဟီယဝ်။ (ခွပ်းလိုင်သေပခင်တမ်း၊တံ)။
- 6. ဂူလ်းခေ၊ သင်ဝျး ဖူးခမ်၊ခခေခခေ ခွ်းတင်၊ယွခင်းဖိုခင်
တင်၊ခေးလူ (Bill of Rights) ခိုင်ခေးတံပ်းတတ်း
တြူးခခေ တေလီးဂှပ်ကပ်သေ သိုပ်၊တင်၊ထိုင်တီး ဂူပ်ပပ်း
လူင် R.C.S.S ခွင်၊သီ၊ကပ်ခိုခင်းလိုင်တီး ခမ်းတင်ခင်း
(90)ဝခင်း။

* * * * *

ကခိ (၆) လွင်းယားမင်းဂမ်

1. ယားမင်းဂမ်ကခိဝုးခခေခံ ပွင်,ဝုးပီခခိယားယုကခိ သူ,၊ သမ်း၊ ဂိခိ၊ တုး
သေယဝံ ကပ်ဂုခိးဂုး ငမ်းငမ်းမင်းလိမ်းဂု, ဂုးသမ်,ဂုးပိုင်ခခေခံယဝံ။

- (1) ခင်းဂုး ယားမင်းဂမ်ခခေခံ တေခမ်းပုး ကခိပီခခိလိမ်းယားဗြိခိ, မိုခိခခေခံ,
ယားလမ်၊ မခိးယားလမ်၊ ဗွင်ဂိုင်းယားလမ်၊ ယားဗြိခိ,ဗြိခိ, လဂု,လိမ်း
ခခေခံ ခမ်းပုးမုတ်း။
- (2) လိမ်းကခိပီခခိ ပင်း(ဂို) မိုခိခခေခံ, တူခိးပင်း၊ ဝံပင်း၊ ဗွင်မခိး ကခိ
ကပ်တီးပင်းဂိုတ်းကွဂ်,မုး ခမ်းပုးမုတ်းယဝံ။
- (3) လိမ်းကခိပီခခိ ဂုင်,ဂိခိး (Cocaine) မိုခိခခေခံ, ဗွင်၊ ခခေခံ၊ မခိး
ကခိကပ်တီးတူခိးတီးဝံ ဂုင်,ဂု,(Coca)ဂိုတ်းကွဂ်,မုး ခမ်းပုးမုတ်းယဝံ။
- (4) လိမ်းကခိပီခခိယားယု ကပ်ခွင်းခွင်တု,တု.ပေ,တု.(Chemical) မိုခိ
ခခေခံ, ယားမု.၊ ယားဂီး လဂု,လိမ်းခခေခံ. ခမ်းပုးမုတ်းယဝံ။

ဗုးလုဗြိခိသေကမ်,ဝုး ပေးဗုင်,သွမ်း၊ ဂုင်တူခိး၊ ဂိုတ်းကွဂ်,၊ သိမ်းသေးခွင်း
ခွင်၊ ဂုမ်းထိင်းဂိတ်,ခခေခံ၊ တေ.သုင်,ပခိ၊ ဂု.ခိ၊ သူ,၊ သမ်း၊ ဂိခိ၊ တုး ယားမင်းဂမ်
ခခေခံလိုင် တေလိးဝုးပီခခိဂုခိးမီးတင်းခိတ်းယူ,ယဝံ။

2. လွင်းဗုင်,သွမ်း၊ ယားမင်းဂမ်။

ဗုးလုဗြိခိသေကမ်,ဝုး ပေးဗုင်,သွမ်းယားမင်းဂမ်သေကခိကခိ ယားဗြိခိ,၊
ပင်း၊ ဂုင်,ဂိခိး၊ လဂု, ခခေခံလိုင် တေလိးခမ်,တမ်,ခွင်းဂိုင်းဂခေခံဂုမ်း၊ ကမ်,ခခေခံ တာ
မ်,ငိုခိး၊ ကမ်,ခခေခံတမ်,တင်းသွင်မိမ်း။ သူခိ ယားမင်းဂမ်ခခေခံ တေလိးထုဂ်,ယု.
လိပ် တီး,ခိမ်းပိတ်းသိင်း။

3. လွင်းဂုင်တူခိး၊ ဂိုတ်းကွဂ်, ယားမင်းဂမ်။

ဗုးလုဗြိခိသေကမ်,ဝုး ပေးကပ်ဂုခိ,လိမ်းဂုခိ,ဂုမ်း ယားမင်းဂမ်သေကခိကခိ
မုးဂုင်တူခိးသေယဝံ ဂိုတ်းကွဂ်,မုးယားမင်းဂမ်ကခိထိုင်းဂုးခခေခံလိုင် တေလိးခမ်,

တၢ်မံၤ၊ခွၢ်ဂိုၢ်းဂၢၢ်ခၢ်ဂျၢၢ်မး၊ ကၢ်မံၤ၊ခခၢ်တၢ်မံၤ၊ငိုၣ်ခၢ်၊ ကၢ်မံၤ၊ခခၢ်တၢ်မံၤ၊တၢ်ဒီးသွၣ်မိၣ်း
ယုၤ၊ယဝ်း။ ခွၢ်ဒီးခွၢ်ခွၢ်ဒီးကၢ်ခၢ်ဂၢၢ်တၢ်မံၤ၊လှိုၣ်ဒီးခခၢ်ဂၢၢ်တၢ်မံၤ၊တၢ်ဒီးသွၣ်မိၣ်း၊
ယုၤ၊မၤမံၤဂၢ် ကၢ်ခၢ်ဂိုၢ်းကွၢ်ဂၢၢ်မး၊ခခၢ်ဂၢၢ်တၢ်မံၤ၊ နီၣ်မံၤ၊ယုၤ၊လှိုၣ်၊ နီၣ်မံၤ၊ နီၣ်မံၤ
ပိၣ်တၢ်မံၤ၊မုၢ်တၢ်မံၤ။

4. လွၣ်ဒီးသိမ်းသေး ခွၢ်ဒီးခွၢ်ယုၤမၤဂၢ်မံၤ။

န့ၣ်လှိုၣ်ဒီးသေကၢ်မံၤ၊တုၤ ပေးသိမ်းသေးဝံၣ် ယုၤမၤမံၤဂၢ်ကၢ်ခၢ်ပီၣ်ခၢ်ဂုၢ်ခၢ်၊ဂျၢၢ်မး၊
ကၢ်မံၤ၊ခခၢ် ယုၤမၤမံၤဂၢ် ကၢ်ခၢ်ပီၣ်ခၢ်ဂုၢ်ခၢ်၊ခေၤ၊ ကၢ်မံၤ၊ခခၢ်ခွၢ်ဒီးခွၢ်ဂၢၢ်တၢ်မံၤ၊
ယုၤမၤမံၤဂၢ်
သေကၢ်ခၢ်ကၢ်ခၢ်၊ကၢ်မံၤ၊ခခၢ်ခွၢ်ဒီးခွၢ် ကၢ်ခၢ်သ့ၣ်၊ယုၤမၤမံၤဂၢ် ဂၢ်တၢ်မံၤ၊တေသိုၣ်ဒီး၊သိမ်းဝံၣ်လှိုၣ်၊
ကၢ်မံၤခခၢ်ခွၢ်ဒီးခွၢ်ခွၢ်ဒီးဂၢ်ဂၢ် တွၢ်ခၢ်၊တုၤ၊န့ၣ်ဒီးသွၣ်မး၊ ယုၤမၤမံၤဂၢ်သေကၢ်ခၢ်ကၢ်ခၢ်ခၢ်လှိုၣ်
တေလှိုၣ်၊ခခၢ်၊တၢ်မံၤ၊ခွၢ်ဂိုၢ်းဂၢၢ်ခၢ်ဂျၢၢ်မး၊ ကၢ်မံၤ၊ခခၢ်တၢ်မံၤ၊ငိုၣ်ခၢ်၊ ကၢ်မံၤ၊ခခၢ်တၢ်မံၤ၊တၢ်ဒီး
သွၣ်မိၣ်း။ ခွၢ်ဒီးခွၢ်ကၢ်ခၢ် သိုၣ်ဒီး၊သိမ်းဝံၣ်လှိုၣ်ဒီးခခၢ်ဂၢၢ်တၢ်မံၤ၊တေလှိုၣ်၊ခခၢ်၊ယုၤ၊လှိုၣ်၊ နီၣ်မံၤ၊
ပိၣ်တၢ်မံၤ၊ ကၢ်မံၤ၊ခခၢ် သိမ်းကၢ်ပီၣ်ခၢ် နီၣ်မံၤ၊တုၤ၊ မုၢ်လှိုၣ်ယုၤ၊ယဝ်း။

[ခေးသၢ်လှိုၣ်ဒီး။

ခွၢ်ဒီးခွၢ်ကၢ်ခၢ်သိုၣ်ဒီး၊သိမ်းဝံၣ်ခခၢ် မီးတီးခခၢ်ဂိုၢ်ခၢ်၊ ကၢ်မံၤ၊ခခၢ် သိုၣ်ဒီး၊ ထီၣ်၊ သူခၢ်၊
ခေး ကၢ်ခၢ်ပီၣ်ခၢ်ခွၢ်လၢ်ဂၢ်၊ ကၢ်မံၤ၊ခခၢ် လူတုၤ ဂူၤမိၣ်း၊ လေး၊ လုၤ၊ မုၢ် လှိုၣ်လှိုၣ်
ခခၢ်ခၢ်ပိၣ်တၢ်မံၤ၊မုၢ်တၢ်မံၤ။]

5. လွၣ်ဒီးဂုၢ်ထီၣ်။

န့ၣ်လှိုၣ်ဒီးသေကၢ်မံၤ၊တုၤ ပေးလူလွၣ်ဂုၢ်ထီၣ်ဒီးပခၢ် သူခၢ်၊ ဂိုၢ်၊ ခေး၊ ကၢ်ခၢ်တီး
န့ၣ်၊သွၣ်မး၊ ယုၤမၤမံၤဂၢ် ကၢ်မံၤ၊ခခၢ် ဂူၢ်ဒီးဂၢၢ်တၢ်မံၤ၊ ဂိုၢ်တၢ်ကွၢ်ဂၢၢ်မး၊ယုၤမၤမံၤဂၢ်မံၤ၊ ကၢ်မံၤ၊ခခၢ်
ခွၢ်ဒီးခွၢ်ကၢ်ခၢ်ဂိုၢ်တၢ်ကွၢ်ဂၢၢ်မး၊ယုၤမၤမံၤဂၢ်လှိုၣ်ဒီးလှိုၣ်ဒီး၊ ကၢ်မံၤ၊ခခၢ်ယုၤမၤမံၤဂၢ်မိၣ်းမိၣ်း၊
ကၢ်မံၤ၊ခခၢ်ဂိုၢ်ခၢ်ဒီးယေး၊ထီၣ်၊သိုၣ်ဒီး၊ ကၢ်ခၢ်တီးသိုၣ်ဒီး၊သိမ်း ဝံၣ်ယုၤမၤမံၤဂၢ်တၢ်ဒီးသိုၣ်ဒီးခခၢ်လှိုၣ်
ပွၣ်၊တုၤကၢ်ဂူၢ်မံၤ၊လှိုၣ်ဒီးဂုၢ်ထီၣ်ဒီးယုၤမၤမံၤဂၢ်မးလး၊ တေလှိုၣ်၊ခခၢ်၊တၢ်မံၤ၊ခွၢ်ဂိုၢ်ပုၤဂၢၢ်ခၢ်ဂျၢၢ်မး၊
ကၢ်မံၤ၊ခခၢ်တၢ်မံၤ၊ငိုၣ်ခၢ်၊ ကၢ်မံၤ၊ခခၢ်တၢ်မံၤ၊တၢ်ဒီးသွၣ်မိၣ်းယုၤ၊ယဝ်း။

6. လွင်တျော့သွင်,ယျးမဝ်းဂမ်။

ဗျးလုံဗျံသေကမ်,ဝျး ပျေးကပ်ခွိုင်;တျော့သွင်,သေကပ်ကပ် မှီခပ်ခင်, လူတုံဂျးမိဝ်းမိဝ်း၊ လျော့၊ မျး၊ လျး၊ ဂျးခင်းဂျပ်, တျော့ကပ်ယျးမဝ်းဂမ် ကပ်ခွိုင်လိဝ်း လံးတီးလိး(Movable Property)လုဂ်တီးခိုင်;ခွိုင်သွင်,ထိုင်တီးခိုင်;လိုင် ပွင်,ဝျး လွင်;တျော့သွင်,ယျးမဝ်းဂမ်ယဝ်း။ ဗျးကပ်တျော့သွင်,ယျးမဝ်းဂမ်ခေခွိုင် တေလိးခမ်, တမ်, ခွင်;ဂိုဝ်းဂပ်ဂျမ်း၊ ကမ်,ခေခပ်တမ်,ငိုခင်း၊ ကမ်,ခေခပ်တမ်,တင်းသွင်မိဝ်း။

[ဗျေးသဝ်းလိဝ်း။

ခွင်;ခွင်ကပ်ခွိုင်လိဝ်းလံးတီးလိး (Movable Property) ကပ်ဝျးခေခွိုင် လိုင်သေ ခွင်;ခွင်ဂျီ ခင်းယေး ကပ်ဂိုတ်းလပ်းဗင် ဝို ခင်းလိခပ် ကမ်,ခေခပ် ခွင်;ခွင် ကပ်မုးလပ်းဂိုဝ်းဝိုတီးခွင်;ခွင် ကပ်ကမ်,ခွိုင်လံးလိးတင်,တီး (Unmovetable Property) ခေခွိုင် ခင်းပျးမုတ်းယဝ်း။]

7. လွင်;ဂျးခါယျးမဝ်းဂမ်။

ဗျးလုံဗျံသေကမ်,ဝျး ကပ်လိးခေခွိုင်တွင်းဗျးခင်းလိသေ ကပ်ယျးမဝ်းဂမ် သေကပ်ကပ် သိုဝ်း ခါသေ လိးလမ်,ပူလ်းလွမ်းမခင်းခေခွိုင် ပွင်,ဝျးဂျးခါ ယျးမဝ်းဂမ်ယဝ်း။ လွင်;ဂျးခါခေ သိုဝ်းကပ်တီးခိုင်;သေသွင်,ခါတင်,တီးခေခွိုင် ပျးမုတ်းယဝ်း။ ကမ်,လင်းဝျး ဂျးယို, ဂျးလုင်၊ ဂျးယို, ဂျးယိမ်း၊ ပျေးသိုဝ်းကပ်ယျး မဝ်းဂမ်သေ ခါခိုခင်းခေခွိုင်ဂျေးပွင်,ဝျး ဂျးခါယျးမဝ်းဂမ်ယဝ်း။ ဗျးကပ်ဂျးခါ ယျးမဝ်းဂမ်ခေခွိုင် တေလိးခမ်,တမ်,ခွင်;ဂိုဝ်းဂပ်ဂျမ်း၊ ကမ်,ခေခပ်တမ်,ငိုခင်း၊ ကမ်,ခေခပ် တမ်,တင်းသွင်မိဝ်းယူ,ယဝ်း။ ယျးမဝ်းဂမ် ကမ်,ခေခပ် ငိုခင်းတွင်း ကပ်ဂိုဝ်းဂပ် လွင်;ဂျးခါယျးမဝ်းဂမ်ခေခွိုင်ဂျေး တေလိးခမ်,ဗိဝ်းသိမ်း ကပ်ခပ်;ပီခပ် ဗျးခေ,တျးမုတ်းလမ်းယူ,ယဝ်း။

8. လွင်; သူ, သမ်, ဂိခပ်, တျး ယျးမဝ်းဂမ်။

ဗျးလုံဗျံသေကမ်,ဝျး လုံ.တိုဝ်းယျးမဝ်းဂမ်သေကပ်ကပ်သေယဝ်း သူ, သမ်း၊ ဂိခပ်, တျး ဂျးပျေး ငမ်းငမ်းလိမ်းဂျးဂျးပိုင်လိုင် တေလိးခမ်,တမ်,ခွင်;ဂိုဝ်းဂပ်ဂျမ်း၊ ကမ်,ခေခပ်တမ်,ငိုခင်း၊ ကမ်,ခေခပ်တမ်,တင်းသွင်မိဝ်း ယူ,ယဝ်း။

၉. လွင်းကမ်လပ့်ဂီဝ်,လူလ်းယးမဝ်းဂမ်။

ဗူလ်းလ်းသေကမ်,ဝါး ဂူ.၇.ခမ်လွမ်းလွင်းဖုဂ်,သွမ်;၊ ဂူင်းတူမ်းဂီဝ်းကွဂ်,၊
သိမ်းသေးခွဂ်းခွင်၊ ဂုမ်းထိင်း ဝီဂူးလွင်းလွင်း၊ လွင်းတေ့.သုင်,၊ လွင်းဂု.ခါ၊ လွင်းသု,
သမ်းဂိခမ်တး ယးမဝ်းဂမ်ယူ,သေတု.ဂေ့း ယွခွံပိုဝ်းဂုပ့်လိ; ငိုခမ်းသူးငိုခမ်းလာပ်;
ကမ်,ခေခမ် ပီခမ်ဂေ့.သးပီ;ခွင့်သေယဝ့် ကမ်,ပွင်,ခါဝ်,ပခမ်တီးဗါ,ကုပ့်ပိုင်,၊ ဗါ,
လုမ်းတြး၊ ထဝ်းခေးတီး ထဂျ,လိဝ်းခွံလိုင် ပွင်,ဝါးလွင်းကမ်လပ့် ဂီဝ်,လူလ်း ယး
မဝ်းဂမ်ယဝ့်။ ဗူးကမ်ကမ်လပ့် ဂီဝ်,လူလ်းယးမဝ်းဂမ်ခေခမ် တေလိ;ခါမ်,တမ်,ခွဂ်း
ဂိုဂ်းဂါခမ်ဂျမ်း၊ ကမ်,ခေခမ်တမ်,ငိုခမ်း၊ ကမ်,ခေခမ်တမ်,တင်းသွင်မိဝ်းယူ,ယဝ့်။

* * * * *

ဂဇနိ (၇)

လွင်းတော့လွင်း

လွင်းတော့လွင်းကဇနိတုးခွဲ မခင်းခပ်းပုးလွင်းတော့လွင်းလွမ်း မာန်၊ပခင်၊ သီ၊တူဝ်၊ ထီ၊ (36) တူဝ်၊ တော့၊ဗန့်၊ တော့၊မာန်၊လီင်၊ တော့၊မာန်၊ဂိင်းလွံ၊ တော့၊မာန်၊ခွဲ၊ခွဲ၊ လွင်းမုး၊ တော့၊ဂိ၊ လတု၊လိဝ်းခွဲပုးသီင်းယဝ်။ သင်တုးဂေ့၊ခိုင်းလး၊ ဂေ့၊ခိုင်း မင်၊ခွဲးလိးငိုခင်းဂဇနိသေ ကပ်လီးသေကဇနိကဇနိ မုးခွဲးခွဲး၊ဂဇနိလိုင် ပွင်၊တုးဂဇနိ တော့လွင်းယူ၊ယဝ်။

လွင်းဂဇနိတော့လွင်းခွဲ ယူ၊တီးမခင်းခွဲး၊မိုင်းခပ် တမ်းဝင်းဗ်ခင်ဂဇနိသေ ဂိတ်းသင်းဂွဲးဂုခင်းမိုင်းဂုမ်းဗာခင်ဂွတ်း၊ ဂိတ်းဂွဲးလု၊ဂိတ်းတဂုခင်းမိုင်းဂုမ်းတိမ်၊ယေ့၊ ဂု၊သေ ဂမ်းလိုခင်းသုတ်းမုး ဂိတ်းဂွဲးလိဝ်းလတ်း၊တခင်းမိုင်းဂုမ်းလုမ် ဂု၊ဂု၊ ခပ်မီးဗ်ခင် ဂဇနိသေ ဂိတ်းသင်းမုးခိုင်ဂုမ်းယူ၊ယဝ်။ ဂွပ်းပိုင်းခခင်လး၊ ယူ၊တီးခွင်၊သီ၊ကပ်ခိုခင်း လိုင်းတီးသေ တမ်းဝင်းဝိုပေ၊လသီ၊ တွခင်းတု၊ဂုမ်း၊တပ်းပခင်တမ်၊ ဂိပ်၊လုလုး လွင်းတော့လွင်း ဂုးပိုင်ပိုင်ယူ၊ယဝ်။

- ၁. တမ်းဝင်းပမ်းပိုင်လမ်းမီ လွင်းဂုမ်း၊တပ်းဂဇနိတော့၊ဂဇနိလွင်း ဂုးပိုင်ပိုင်။
- ၂. တမ်းဝင်းလွင်းကပ်ကယေးပခင်တမ်၊ ဗုးကဇနိဂိပ်၊ခွင် လွင်းဂဇနိတော့၊ ဂဇနိလွင်း။
- ၃. သုခင်းတုမ်ဂုခင်းမိုင်း ဂွဲးသခင်ခတ်း လွင်းဂဇနိတော့၊ဂဇနိလွင်း။
- ၄. တေပခင်တင်းဂု၊ လွင်းဗွခင်းလု၊ ဂဇနိတော့၊ဂဇနိလွင်းဂု၊ ခိုင်ဂုခင်းမိုင်း လတု၊လိဝ်းခွဲယဝ်။

1. ဂဇနိဂိတ်းတိုင်၊တော့လွင်း။

ဗုးလုဗ်သေကမ်၊တုး ဂိတ်းလဝ်းတိုင်၊သေ ကပ်လွင်းတော့လွင်းသေကဇနိကဇနိ မုးခွဲးပခင်ဂွဲးဂုခင်းတင်းခမ် မုးတော့လွင်းဂဇနိ လွင်းမာင်၊လိးငိုခင်းတွင်းခိုင်ဂဇနိ ခခင် ပွင်၊တုးဗုးဂိတ်းတိုင်၊တော့လွင်း ကမ်၊ခခင် လဝ်းတိုင်၊ ယူ၊ယဝ်။ လဝ်းတိုင်၊

ခေခန့် တေလိးခါမ်၊ တါမ်၊ခွဂ်း၊ ရိုဂ်းဂါခင်ဂျါမ်၊ ကမ်၊ခခေင် တါမ်၊ငိုခင်း၊ ကမ်၊ခခေင် တါမ်၊တင်းသွင်မိဝ်း ငိုခင်းတွင်းကခေင်တေ၊လွင်းခခေခ့်ဂေ၊ တေလိးခါမ်၊သိမ်းကပ်ပီခင် ဖေခေင်၊တ၊မုဂ်းလုမ်းယူ၊ယဝ့်။

2. ဂါခေင်ဂူခင်းတေ၊လွင်း

ဖူးလှ်ဗွင်သေကမ်၊ဝ၊ ကပ်ငိုခင်းတွင်းသေ မ၊တေ၊လွင်းတီး၊ပင်လွင်းခခေင်လိုင် ပွင်၊ဝ၊ဂူခင်းတေ၊လွင်းယဝ့်။ ဂူခင်းတေ၊လွင်းခခေခ့် တေလိးခါမ်၊တါမ်၊ခွဂ်း၊ရိုဂ်းဂါခင် ဂျါမ်၊ ကမ်၊ခခေင်တါမ်၊ငိုခင်း၊ ကမ်၊ခခေင်တါမ်၊တင်းသွင်မိဝ်း ယူ၊ယဝ့်။ ခွဂ်းခွင် ငိုခင်းတွင်း ကခေင်ဂိဝ်၊ဂပ်းလူလှ်းဂါခေင်တေ၊လွင်းခခေခ့်ဂေ၊ တေလိးထုဂ်၊သိမ်းကပ် ဂိတ်းဖေခေင်၊တ၊ မုဂ်းလုမ်းယူ၊ယဝ့်။

3. ဖူးဂှပ်ပခေင်တီးယူ၊တ၊တေ၊လွင်း

ဖူးလှ်ဗွင်သေကမ်၊ဝ၊ ပေးကပ်ဂ၊ခခေင်ငိုခင်းတွင်းသေပခေင်တီးယူ၊ တွခေင်၊တ၊ တေတေ၊လွင်းသေပိုင်ပိုင်ခခေခ့်လိုင် ပွင်၊ဝ၊ဖူးဂှပ်ပခေင်တီးယူ၊တ၊တေ၊လွင်းယူ၊ယဝ့်။ ဖူးဂှပ်ပခေင်တီးယူ၊ တ၊တေ၊လွင်းခခေခ့် တေလိးခါမ်၊တါမ်၊ခွဂ်း၊ရိုဂ်းဂါခေင်ဂျါမ်၊ ကမ်၊ခခေင်တါမ်၊ငိုခင်း၊ ကမ်၊ခခေင်တါမ်၊တင်းသွင်မိဝ်းယူ၊ယဝ့်။ ခွဂ်းခွင်ငိုခင်းတွင်း ကခေင်ဂိဝ်၊ဂပ်းလိးလွင်းပခေင်တီးယူ၊တ၊တေ၊လွင်းခခေခ့်ဂေ၊ တေလိးခါမ်၊ဂှပ်းသိမ်း ကပ်ဂိတ်းဖေခေင်၊တ၊မုဂ်းလုမ်း ယူ၊ယဝ့်။

[ခေးသပ်းလိင်း။

တီးယူ၊တ၊တေ၊လွင်းကခေင်ဝ၊ခခေခ့် ပီခေင်ဂှိုခင်း၊ သုမ့်၊ ထိင်၊ တီးလိခေင်၊ တီးယူ၊သပ်းသေတီးတီးသေကခေင် ကခေင် တွခေင်၊တေ၊တေ၊ဂိတ်းပင်တေ၊ပင်လွင်းလိး ခခေခ့် ခပ်းပ၊မုတ်းယဝ့်။]

4. ဖူးဂိမ်းခွခမ်,ပင်လွင်း

ဖူးမီးကျ၊ခေ၊သေဂေ့ဂေ့ဂေ့။ ကမ်,ခေခမ် ဖူးမီးပုခမ်;ဖွခမ်းသေဂေ့ဂေ့ဂေ့။ ကမ်,ခေခမ် လမ်းခေ;တီးသေဂေ့ဂေ့ဂေ့ခေခမ် ဂှပ်ကပ်ငိုခမ်းတွင်းတီးလမ်းတိုင်,ပင်လွင်းသေ ပခမ်ကခွင်ဂိုတ်းသင်း; ပင်လွင်းဂျ၊ ဂှ်းပေးပီခမ် ပွီးတေ့,ပွီးလွင်းဂျ၊ခေခမ် ပွင်,တူးဖူး; ဂိမ်းခွခမ်,ပင်လွင်းယဝ့်။ ဖူးဂိမ်းခွခမ်,ပင်လွင်းခေခမ် တေလီးထုဂ်,ကပ်ကယေး ပခမ်တမ်,ခွဂ်;ဂိုဂ်းဂခမ်ဂျ၊မ်း။ ကမ်,ခေခမ်တမ်,ငိုခမ်း။ ကမ်,ခေခမ်တမ်,တင်းသွင်မိမ်းယူ,ယဝ့်။ ခွင်းခွင်ငိုခမ်းတွင်း ကခမ်ဂိပ်,ဂပ်းလူလု;လွင်း;ဂိမ်းခွခမ်,ပင်လွင်းခေခမ် တေလီးထုဂ်,သိမ်း ကပ်ပီခမ်ဖခမ်,တူးမုဂ်လုမ်းယူ,ယဝ့်။

5. ဖူးသိုင်,သိမ်းကမ်လပ်လွင်း;ဂခမ်တေ့,ဂခမ်လွင်း

ဖူးလုဖွခမ်သေကမ်,တူး ဂှ်းဂှခမ်လွမ်းလွင်း;တေ့,လွင်းဂူးပိုင်ပိုင် ကမ်,ခေခမ် သေသမ်,သေပိုင်သေယဝ့် ကမ်,ပွင်,လိင်းပခမ် တီးဖူးမီးပုခမ်;ဖွခမ်း။ ကမ်,ခေခမ် လုမ်းကုပိုင်,၊ ကမ်,ခေခမ် လုမ်းတိမ်းတတ်းတြးလိင်းခေခမ်ခေလ;သင် ကပ်သူး ကပ်လ၊ပ်;တီးဖူး;ဂိပ်,ခွင်း;ဂခမ် တေ့,လွင်းလိပ်းခေခမ် ခေလ;သင် ပွင်,တူးမီးတင်း ဖိတ်းခေလ;တေလီး ခမ်,တမ်,ခွဂ်;ဂိုဂ်းဂခမ်ဂျ၊မ်း။ ကမ်,ခေခမ်တမ်,ငိုခမ်း ကမ်,ခေခမ် တမ်,တင်းသွင်မိမ်းယူ,ယဝ့်။

* * * * *

ဂခမ် (၈)

လွင်းတုမ်တိုဝ်၊ ဗျင်းမွင်လေးတုမ်တို

ဂူခမ်းသေဂျေ၊ဂျေ၊ခခခခ ပူခန့်ပီခမ်ဗိတ်းပိုင်;ပန်းပိုင်လန်းမီသေယဝ့် တာင်း
 ဂြိတ်းသင်း;မခမ်းခခခခ ဂျ၊တုမ်တိုဝ်သေဂျေ၊ဂျေ၊ ဂီဝ်,လူလုး;ခွင်းခွင်လေးသင်၊
 ဂီဝ်,လူလုး တုမ်တိုဝ်လေးသင် ဂျေ၊ကခမ်ဂြိတ်းသင်း;ခခခခ မီးတာင်းဗိတ်းသေ ထိုဂ်း
 တခမ်,လီကပ်ကယေးပခမ်တမ်,ယူ,ယဝ့်။ လွင်တုမ်တိုဝ်ခွင်းခွင်ခခခခ မိုခမ်ခခခခ,
 လန့်ကပ်၊ ဂြိမ်လိပ်းကပ်၊ လူခမ်ကပ် လဂျ၊လှိုင်းခန့်ယဝ့်။ လွင်းတုမ်တိုဝ်တုမ်တိုဝ်
 ကပ်ဂူခမ်းတံ၊ လူခမ်သေယဝ့်ကပ်တံ၊ပုးဂူခမ်း၊ ဂခန့်လခမ်လူလီခခင်းယိုင်း
 လဂျ၊လှိုင်းခန့်ယဝ့်။

1. တာင်းဗိတ်း လွင်းတုမ်တိုဝ်ခခခခခခခခခခ

(1) လွင်းလန့်။

ဗျေးလှဲဗျေသေကမ်,ဝုး ယူ,တီးလင်း;ခွင်မခမ်းကမ်,ဂူ,ကမ်,ဂုခမ်လွမ်းသေ
 ဝိုလှဲကမ်,သိုင်းကမ်,ယူဝ်းသေယဝ့် ကီခမ်းကခမ်းကပ်ခွင်းခွင်ကခမ်ခွါလီ;ခခခခ လီဂ်း
 လီ;တီးမခမ်းဝိုလှိုင် ပွင်,ဝုးပူခန့်ပီခမ်လွင်းလန့်ယဝ့်။ ဗျေးကခမ်ပူခန့်ပီခမ် လွင်းလန့်
 ခခခခခခခခ ဝေလီ;ခခခခ, တမ်,ခွင်းထိုင်(3)ပီ ကမ်,ခခခခ တမ်,ဝိုခမ်း၊ ကမ်,ခခခခ
 တမ်,တင်းသွင်ပိုင်ယူ,ယဝ့်။

(2) လွင်းလွဂ်,ဝိုတ်းသေယွခမ်းကပ်ခွင်းခွင်။

ဗျေးလှဲဗျေသေကမ်,ဝုး လွဂ်,ဝိုတ်းဂြိတ်းသင်း; ဂြ်းဂူဝ်ယမ်သေ ယွခမ်းကပ်
 ခွင်းခွင်တီးသေဂျေ၊ဂျေ၊လှိုင် ပွင်,ဝုးလွဂ်,ဝိုတ်းသေယွခမ်းကပ်ခွင်းခွင်ယဝ့်။ ဗျေးကခမ်
 ပူခန့်ပီခမ်လွင်းလွဂ်, ဝိုတ်းသေယွခမ်းကပ်ခွင်းခွင်ခခခခခခခခ ဝေလီ;ခခခခ,တမ်,
 ခွင်းသေမိတ်းမိတ်းတေ, ထိုင် (3) ပီ၊ ကမ်,ခခခခတမ်,ဝိုခမ်း၊ ကမ်,ခခခခ တမ်,တင်း
 သွင်ပိုင်ယူ,ယဝ့်။

ခန့်လှိုင် တေလီးခါမ်,တါမ်,ခွမ်းထိုင် (20) ပီ သေယဝ်ကမ်,ဂျး တါမ်,ငိုခင်းဂျေးတေလီးခါမ်,ပျးယူ,ယဝ်။

င. ဖူးလှဲဖွဲသေကမ်,ဝျး ပီတုံလီခင်ကပ်ငိုခင်းပခင်တီးပျးဧမးကမ်,ခေခင် ဂူခင်းဂုမ်းထိုင်း လုဂ်းကွခင်,လီခါမ် ကခင်ကျ,ယူ.(15)ပီလူင်းတိုင်းသေသျှင်,ကွဂ်,ခွမ်းမိုင်း ခါပခင်ဂျးကပ်လုံ. ခင်,ချးလိပ်းလိုင် ပွင်,ဝျးဂျ.ခါလုဂ်းကွခင်ကပ်ပခင်ပိုခင်းဂျီတီးချးယဝ်။ ဖူးပူခန့်ပီခင်ခေခင် တေလီးခါမ်,တါမ်,ခွမ်းတေ့,ထိုင် (20) ပီသေကမ်,ဂျး တါမ်,ငိုခင်းဂျေးတေလီးခါမ်,ပျးယူ,ယဝ်။

(2) လွင်းကပ်တီဂူခင်း။

ဖူးလှဲဖွဲသေကမ်,ဝျး ကီခင်းကါခင်းတင်းလှဲသေယဝ် ဂျီတီးသင်းသေကခင်ကခင် ဂျးပျးတုမ့်တိုဝ် ကသါဂ်း၊ ကမ်,ခေခင်လွင်းလိပ်းသိပ်,ထိုင်တီးတီတေ့,သေဂျေ.သေဂူခင်းတီလိုင် ပွင်,ဝျး ကပ်တီဂူခင်းယဝ်။ ဖူးပူခန့်ပီခင် ကပ်တီဂူခင်းခန့် တေလီးခါမ်,တါမ်,တီ၊ ကမ်,ခေခင်တါမ်,ခွမ်းတေ့,လူဂ်း၊ ကမ်,ခေခင် တါမ်,ခွမ်းဂိုဂ်း ဂါခင်ဂျမ်းထိုင်(20)ပီ ဂိုဂ်းပျးတါမ်,ငိုခင်းယူ,ယဝ်။

(3) လွင်းလူခင်သေ ကပ်တီဂူခင်း။

သင်ဝျးဂူခင်း (5) ဂျေ.ခိုခင်းခန့်ပီ ပူခန့်ပီခင်လွင်းလူခင်သေယဝ် ခင်းခပ်သေဂျေ.ဂျေ. ကပ်တီခါမ်ခင်း ဂူခင်းလိုင် ဂူခင်းလူခင်တင်းသီင်းခေခင် ထုဂ်,လီးခါမ်,တါမ်,တီ၊ ကမ်,ခေခင်တါမ်,ခွမ်းတေ့,လူဂ်း တါမ်,ခွမ်းပျးဂါခင်ဂျမ်းထိုင်(10)ပီသေယဝ်ကမ်,ဂျး တါမ်,ငိုခင်းဂျေးတေလီး ခါမ်,ယူ,ယဝ်။

(4) လွင်းဂခန့်လခင်လူလီခင်းယိုင်း။

ဂ. ဂွမ်းပိုဝ်းခင်းယိုင်းကမ်,ဖွဲမ့်လီးလှဲလွမ်း၊ ကမ်,ခေခင်ဂူခင်းကခင်လူလီခေခင် လွဂ်,ငိုတီးဝျး တေကပ်တီခေလးသင် တေဂျီတီးဂျးလိပ်းသိပ်,ယို,ခေခင်ခေလးသင် ပခင်ကခွင်ဖူးလူလီ၊ ကမ်,ခေခင်လီးလှဲဂခင်တင်းသွင်ဖါသေတေ့.ဂျေးဂူခင်းယိုင်းခေခင် ကျ,ယူ.ကမ်,တီမ်(13)ပီလိုင် ပွင်,ဝျးဂခန့် လခင်လူလီယဝ်။

ဗုဒ္ဓကဏ္ဍပုဒ်ပိဋကဏ္ဍလူလီခရီးယိဒ်ခေတ် တေလီ၊ခါမ်၊တမ်၊ခွက်၊ထိုင်(10)ပီ ကမ်၊ခေတ် တမ်၊ငိုခင်း၊ ကမ်၊ခေတ်တမ်၊တင်းသွင်ပိုင်ယူ၊ယဝ့်။

ခ. ယူ၊တီးဂူခင်းပီခမ်မူ၊ပီခမ်ဗုဒ္ဓသေယဝ့် ပုဒ်ပိဋကဏ္ဍလူလီခရီးယိဒ်လိုင် တေလီ၊ခါမ်၊တမ်၊ခွက်၊ ထိုင် (20) ပီ ကမ်၊ခေတ်တမ်၊ငိုခင်း ကမ်၊ခေတ် တမ်၊တင်းသွင်ပိုင်ယူ၊ယဝ့်။

င. ဂူခင်းဂေ့၊လီဝ်ခလးသင် ဂူခင်းပီခမ်ဗုဒ္ဓပီခမ်လုမ်းခလးသင် ပုဒ်ပိဋကဏ္ဍလူလီခရီးယိဒ်ခေတ်သေယဝ့် ကပ်တံပိတ်၊လိုင် ဗုဒ္ဓပုဒ် ပိဋကဏ္ဍလူလီခရီးယိဒ် တေလီ၊ခါမ်၊တမ်၊တံ ကမ်၊ခေတ်တမ်၊ခွက်၊ တေ့၊လုဝ်၊သေယဝ့် ကမ်၊ဂျး တမ်၊ငိုခင်းဂေ့၊ တေလီ၊ခါမ်၊ပျးယူ၊ယဝ့်။

(5) လွင်းလီးဂြိုတ်းသင်း ပုဒ်ပိဋကဏ္ဍပိဋကဏ္ဍခင်း၊

ဂ. ယူ၊တီးဂူခင်းပီခမ်ဗုဒ္ဓ (5)ဂေ့၊ခိုခင်း၊ခိုင်သေ လို့ခေတ်၊ သေဂေ့၊ ဂေ့၊ခေတ် မီးတင်းခိတ်းသေသမ်၊သေပိုင်၊ခိုခင်းသေ ဗုဒ္ဓဂခမ်ပုဂိခမ်လူလီ တေ့၊ထိုင်ဗုဒ္ဓ၊ခါမ်၊ခေတ်ခေတ် ထိုင်တီးလီး၊တံ၊လိုင် ပွင်၊တီးပုဒ်ပိဋကဏ္ဍပိဋကဏ္ဍခင်း ယဝ့်။ ဗုဒ္ဓခင်း၊ပျးဂြိုတ်းသင်း လွင်းပုဒ်ပိဋကဏ္ဍပိဋကဏ္ဍခင်းတင်းသင်း၊ခေတ် တေလီ၊ ခါမ်၊ တမ်၊တံ၊မူတ်းယူ၊ယဝ့်။

[ခေးသပ်းလီင်း။

လွင်ပုဂိခမ်လူလီ ပုဒ်ပိဋကဏ္ဍပိဋကဏ္ဍခင်းကခမ်၊ခေတ် မှိုခမ်ခေတ်၊ ထွခမ်ပိတ်၊ ဂပ်၊ခိတ်၊ခမ်၊ ခိတ်၊ခမ်၊ ပတ်၊ပိတ်၊ခမ်၊ဂူ၊ ခူးခေတ်၊ တိင်းပွင်၊ပိတ်၊မာဂ်၊တု တွံ၊ခိတ်၊ဂုဂ်း လဂျ၊လိုင်ခေတ်တင်းသင်းယဝ့်။]

ခ. ယူ၊တီးဂူခင်း (5)ဂေ့၊ခိုခင်း၊ခိုင်သေ ဗုဒ္ဓဂခမ်လူလီခရီးယိဒ် ဂေ့၊လီဝ်တေ့၊ထိုင် တီးပျးလီး၊တံ၊ ကမ်၊ခေတ် ဗုဒ္ဓဂခမ်လူလီခရီးယိဒ် ကခမ်မီး သခမ်၊ထေ၊တွင်လုင်၊ ကမ်၊ခေတ်ခရီးယိဒ်၊ဗုဒ္ဓ(13)ပီလုင်းတီးခေတ်လိုင် ပွင်၊တီး ဂြိုတ်းသင်းပုဒ်ပိဋကဏ္ဍပိဋကဏ္ဍခင်းယဝ့်။ ဗုဒ္ဓပုဒ်ပိဋကဏ္ဍ တင်းသင်းခေတ် တေလီ၊ခါမ်၊ တမ်၊တံ၊မူတ်းယူ၊ယဝ့်။

င. ယူတီးဂူခင်းဂျေခိုင်;လေးသင် ဂူခင်းခမ်လေးသင် လူလီလုဂ်; ကွခမ်,ယိင်း ကျယူ. (7) ခုပ်,လူင်းတုံးလိုင် ပွင်,တုးဂိုတ်းသင်း;ပူခန်ပီခမ် ပမ်းပိုင် ဂူခင်းယဝ်းလေး; တေလီ; ခါမ်,တမ်,ခွဂ်;ဂိုဂ်းပုးဂခမ်ဂျမ်း တေ,လုဂ်;ယူ,ယဝ်း။

[**ဈေးသပ်းလိင်း။**

သင်တုးကင်,ဂျေဂူခင်းလီးခခေန် လီ;ပူခမ်.ပီခမ်ဂျေ,တီးကင်,ဂျေဂူခင်းယိင်းလိုင် ပွင်,တုးလွင်;လူလီခခေန် ထိုင်တီးယဝ်း။]

* * * * *

ဂဇနိ (၉)

လွင်းထိင်းသိမ်း ကြိမ်းဂြွမ်း (Environment)

ဧတ၊ကတ်မှိုင်း;သိုင်းမာခင်း;ခွာင်းမှိုင်းခပ် ဂှပ်;သိမ်းကပ်ကျ၊ခေ၊လိုင်;မှိုင်းမားခွဲ သဗျ၊ဝှိမ်းဂြွမ်းဂှပ်ခွဲဂေး; လီးလူ့.သုမ်းဂျ၊တင်းခေမ်ယဝ့်။ ခေမ့်လီခင်ဂှိခင်ဗျ၊ဂေး; ဂှုခင်း,ပင်းလူ့.လိပ်။ ပျ၊ထိုခင်ပျ၊မို့ဂေး; ရီင်း;ပင်,၊ တူင်သတ်း တတ်းလင့်ဂေး; လူ့.ဂှိတံ ခေမ်။ တီးယူ,တခင်းသင်းဂိုင်းပိုခင်းဂေး; လီးလူ့.ပင်းဂျ၊တင်းခေမ် လဂျ၊လိုင်ခွဲ ဖေး,မီး မားယဝ့်ဧလ; လှပ်,လီး;ကွခင်ခင်ဂှု.ဂင်း; လူ့လွမ်းထိင်းသိမ်းဂျ၊ယူ,ဧတုဧတုယဝ့်။

1. ခေမ့်လီခင်ဂှိခင်ဗျ။

(1) မေး,သိုင်၊ မေး,ငိုခင်း၊ မေး,ခမ်း၊ မေး,ဧဂှ; ဂှု,မိမ်းမိမ်း၊ သိုင်းမာခင်း;ခွာင်းမှိုင်းခပ် ဂျ၊ခုတ်းမား လူင်ကပ်ဂျ၊ဂတခေ၊ထိုင်းဂှ; ခင်းလီခင်ဂှပ်းသေ ကပ်ခီးလီခင်၊ခီးဂှိခင်မခင်း ပိတ်းမာဂ်,မာဂ်,မှိုင်းမှိုင်းထုမ်းဂှုလှ်;၊ ထုမ်းဂှင်း; ဂှိတ်းဂှ်;ခေမ့်လူဂ်;၊ ခေမ့်လူခင်း.၊ ယျ၊ဂှ်;၊ ယျ၊ခေ၊ ယျ၊ပျ၊ တခင်း;ဂှုခင်းဂျ၊ ဂှပ်;ပိုင်;တျ; ကမ်,မီးခေမ့်သု ခေမ့်လီသေ လိမ်ဂှုခင်း လိမ်သတ်း သမ့်ပေးလီးပီးလီး;ခွဲခေခေ တုမ့်တိုဝ့်သုခင်း,လီးဂှပ်းဧတုဧတုယဝ့်။

(2) လွင်း;ဂှိတ်းဂှိခင်,ဗေခေမ်။

ဂှပ်;ပိုင်;တျ; လူင်ပွင်လိုင်; လီးလင့်.တိုင်းဗှီးဗှု.သေယဝ့် ဂှိတ်းဂှိခင်,ဂှိတ်း ဗေတိုင်ခေမ့်ယိုင်;သေ တုမ့်တိုဝ့် လွင်းထိင်းသိမ်းဂှိမ်းဂြွမ်းဂှပ်းမား မီးတင်းခေမ်ယဝ့်။ ယွခင်းတိုင်ဗေခေမ့်ယိုင်;ခိုခင်း;မား ကပ်ဂှ်;ခေ၊တခင်း; လူင်ဂှိဂျ၊ခင်းခေမ့်ဧလ; ပျ၊မို့ ဂှုလှ်;ထိုခင်,၊ မူ,တခင်း;ဂှိခင်းယေး၊ တီးယူ,တခင်းသင်းဂှုခင်း,မှုခင် မှိုခင်ခေင်,ဗြေး၊ ဂှင်းမူး၊ ဝတ်.ရွင်း၊ ဂှင်းဂေး; လိုင်းခွဲလီးလူင်ဂှိလူ့.လိပ်ဂျ၊လွမ်းယဝ့်။

(3) လွင်း;တုမ့်တိုဝ့်ဂှိပ်,လူလှ်;ယျ၊လူ့.ပိုင်ထိင်းသိမ်းဂှိမ်းဂြွမ်း။

မှိုခင်ခေင်,ယျ၊လူ့.ပိတ်; ပိုင်ထိင်းသိမ်းဂှိမ်းဂြွမ်းဧလ; လီးတုမ့်တိုဝ့်မား မီးယူ,လီပိုင်ယဝ့်။ ဂှပ်;ပိုင်; လူင်ခုတ်းကပ်ခွပ်းခွင်ဧလ; လွီလီးဂှုခင်း,ပင်းသေ ထုမ်းပိတ်;

4. တီးယူ,တခင်းသင်းမိုခ်.ဂွခ်,

တီးယူ,တခင်းသင်းမိုခ်;ဂွခ်,မိုခ်;မိုခ် မိုခ်ခင်, ဂူခ်,ဂှင်း;ဖြူးပီခ်လင်း; ဂွင်းမူး၊ ဝတုံရှင်း၊ ဂှင်း;ဂျေလင်း;ဖြူး လိုင်းခွဲဂျေ; ဂွပ်;ပိုင်းတု; ကမ်,မီးလွင်းထိုင်းသိမ်း ဂှိမ်းဂွမ်းသေ လီးလူးလိပ်ဂျေ,လွမ်းယူ,ယဝ့်။

["တီးတိတ်;မခင်း"]

ယွခ်ပိုင်းတိင်အီလူင်မိုင်းပီးလေး မူး,တခင်း; ငလ;ဝိုင်း ယွင်းဂူလ်,၊ မိုင်းလွဲ,၊ လာမ်ဂူး လိုင်းခွဲလီးထူမ်းဂျေ,ငလ; ခွင်းခွင်ဂိုင်းပိုခင်း၊ တီးယူ,တခင်းသင်းဂွခ်,မိုခ် ဂှိမ်း လီးလူးလိပ်လူမ်ဂျေ,လွမ်းယူ,ယဝ့်။

ဂွပ်;ပိုင်းတု;လူင်ပွင်လိုင်းသိုင်းမခင်း;ခွင်းမိုင်းခပ် ပူခ်ပီခ်လွင်ထိုင်းသိမ်းဂှိမ်းဂွမ်း ခင်းလိုင်းတီးဂှိမ်းခွဲ မခင်းပီခ်အိခ်ဂခင်းခပ်တမ်းတင်းပို့ လွင်းတု,အိပ်;မူလ် လောင်းခိုင်းခခခ်ယဝ့်။ ဂွပ်;ခခခ်လွင်းလူးသုမ်းလိုင်းခွဲ မီးပုခင်း;ဖြူးခင်းခိုပ် လူင်ပွင်လိုင်းသိုင်းမခင်း;ခွင်းမိုင်းခပ် တင်းသိုင်း;တင်းမူတ်းယဝ့်။]

5. ပုခင်းဖြူးလွင်းထိုင်းသိမ်းဂှိမ်းဂွမ်း။

ကိင်ခိုပ်သဖြူး,ဝဂှိမ်းဂွမ်း ခင်းလိုင်းတီးဂှိမ်း လီးထုဂ်,ယု.တပ် ဂူခ်,မူလ်. လူးလိပ်ယူ, ခင်,တု;မူးခခိ. ခင်,ဂှိပ်ပေးတေကမ်,သိုပ်,ဂျေ,လီးထိုင်းခခခ် ဂူခင်းမိုင်း လိုင်းတီးဂှိမ်း ဂူးလောင်းခိုင်းဂူးဂျေ. မီးပုခင်း;ဖြူးခင်း ရိတ်,ခခခဂု.ဂင်း ထိုင်းသိမ်း လုမ်းလူးယူ,ယဝ့်။

မွှင်,သီ,ကပ်ခိုခင်းလိုင်းတံး

ဂခိန် (10) ခရုးဂခိန် ဇေံ,ကုပ်,ပိုင်,ဂူခိမ်းမိုင်း။

1. ဂိမ်းသံမံာ် လင်ဂိုခိမ်းတမ်းလိခိမ်း ခ်းလိုင်းတံး ဂူးပီ။
2. ဂိမ်းသံမံာ် ဂူခိမ်းယု,ဂိုန်းဂိုခိမ်း ကခိမ်းယု,ခ်းလိုင်းတံး ဂူးပီ။
3. ဂိုတ်းပခိမ်း ဝဲဂပ်းတူင်ဂူခိမ်း ကခိမ်းယု,ခ်းလိုင်းတံး ဂွံးမီးဝံ.ဂူးဂေ။
4. ထတ်းသင် ဂူခိမ်းခပ်/ကွတ်, ခ်းဝါခိမ်း ခ်းကိုင်, ခ်းလိုင်းမိုင်း။
5. ယိမ်းထိင်း ကုပ်,ပိုင်, ခ်းဝါခိမ်း,ကိုင်,ဝီင်း။
6. သူခိမ်းတုမ်ဂူခိမ်းမိုင်း။
7. ဂိမ်းခွခိမ်း, ခင်,ပဂ်းပိုင် မွှင်,သီ,ကပ်ခိုခင်းလိုင်းတံး တီမ်းတတ်းမဂ်းမခိမ်းဝံ.။
8. ပုဂ်းပွင်ပခိမ်းဂိုင်း ပံးပိုင်,လု,ခ်းမိုင်းခလး ခ်းဝါခိမ်း,ခ်းကိုင်,။ ဂွံးလုဂ်းကွခိမ်း, မိုင်းတံး မေုလိဂ်းခလးမီးဂွမ်းဂူ. ခိုတ်းဂပ်းပခိမ်း။
9. ပုဂ်းပွင် ပခိမ်းဂိုင်း ဇေံ,ယု,လီ ဂွံးမီးဂူးဝါခိမ်းဂူးကိုင်,။
10. ထိင်းသိမ်းဂုဂ်.သု ပု,မံ.ခလး နူဂ်းမွှင်တုးလိခိမ်းခိုင်လိခိမ်း ခင်,ဂိုပ်ထိုခိမ်း,ခခိမ်း. လိခိမ်းခိမ်းမေုဂွမ်း တေကမ်,လူ.လီပ် ဂွံးသမေု,ဝိုင်,တံးဂွမ်း ဂွမ်းလီခိုခိမ်းမုး။

(1) ဂိမ်းသံမံာ် လင်ဂိုခိမ်းတမ်းလိခိမ်း ခ်းလိုင်းတံး။

1. ခင်,ဂိုပ်တေဂူ.သံမံာ်လင်ဂိုခိမ်း ခ်းဝါခိမ်း,ကိုင်,လိုင်းမိုင်း ခ်းမိုင်းတံး ပတ်းပိုခိမ်း.မီးဂုးဂိုပ်။
2. လူင်,ထတ်းသင်ဂူ.ဝုး ဂူးပီဝီခခိမ်း. သံမံာ်လင်ဂိုခိမ်း မခိမ်းတူင်,ယွမ်း ဂုးဂိုပ်။
3. လူင်,လံးဂူ.ဝုး ခံးပံးဂု,ယု,တီးလုံ ဝါခိမ်းလုံ ကိုင်,လုံ မိုင်းလုံ ခလးတေ လံးဂူ.ပုး လွင်းတင်မခိမ်း။
4. ခံး.ဝါခိမ်းဂု,ဝါခိမ်းခိုင်,ယဝ်.ဝါခိမ်းခိုင်,ခခိမ်း. လူင်,လံးယွမ်းကခွင်.

ဝါမ်း၊ ကိုင်း၊ ယဝ်။ လွဲးပုးသံမံလင်ရှိုမ်းခင်း/ ကွတ်၊ ဝါမ်း၊ လွမ်း။

- 5. သံမံလင်ရှိုမ်းတမ်းဆံ။ ပေးပုန်းသင်ရှိုမ်းယူ၊ ငှင်းစော့ယဝ်။ ရှိုမ်းခင်း၊ ယေးလိဝ်ဂမ်းဂေး၊ တေလံးသွမ်း၊ ပီမ်းသွင်ရှိုမ်းယူ၊ ယဝ်။ ရှိုမ်းလိဝ် ကမ်း၊ မင်းမမ်းလံး။
- 6. ဂူခင်းယူ၊ သင်းခင်းဝါခင်းတင်းသိင်း၊ တင်းတေလံးမီးဝို ဝိုခိုင်းဂိုခင်း(သံမံ ဂူခင်းခင်းဂိုခင်း) ငလး၊ ဝိုခိုင်းတူဝ်(မာတ်၊ ပုင်၊ တာင်၊) ကခင်းခုခင်းမာခင်း၊ ရှိုတ်း ပခင် ကခင်းပီခင်းသံမံဂူခင်းရှိုင်းမိုင်းခခခခင်းတင်းသိင်း၊ သင်တုးခုခင်းမာခင်း ကမ်း၊ ရှိုတ်းပခင်ဂေး၊ ဂူခင်းလင်ဝါခင်းခခခခင်း တင်းတေလံး၊ ရှိုတ်းဝို သံမံ ဂူခင်းရှိုမ်းလှိုင်းခခခခင်းငလး၊ ဝိုဂူခင်းဝါခင်း၊ တူဝ်ဂဝ်၊ ခခခခင်းဝိုတင်းသိင်း။
- 7. မိုင်း၊ ကခင်းဂူ။ သံမံ ဂူခင်းဝါခင်း၊ ယဝ်ခခခခင်း တေလံး၊ လိဝ်၊ ထာခင်း၊ ကျ၊ ယူ။ ပခင်လှိုပခင်ခခခခင်းသေ တေလံး၊ ကိုးခင်း၊ ပုး၊ ဂျပ်၊ ပုခင်း၊ ဗွခင်းဝိုခင်း “ လုမ်း ခေးဝါခင်း ” ယူ၊ ယဝ်။ လုမ်းခေးဝါခင်းခခခခင်း ပီခင် လုမ်းလံး၊ ယိင်း၊ လုမ်း လံး၊ ဝါခင်း၊ ငလး၊ လုမ်းထပ်၊ ဝါခင်း၊ ထပ်၊ ခေးခခခခင်းယဝ်။

(2) ဂိုမ်းသံမံ ရှိုမ်းဂိုမ်းရှိုမ်း ကမ်းယူ၊ ခင်းမိုင်းလိင်းတံး။

- 1. ရှိုမ်းပေးဂိုတ်၊ ငှမ်းခေးမေး လံး(1) လိုမ်းယဝ်။ တိုမ်းလှိုင်း၊ သူင်၊ သံမံ ရှိုတ်းဝိုဂိုတ်၊ ရိုင်းရှိုမ်းဝံ။
- 2. ရှိုမ်းခင်းရှိုမ်းမီးလံးဂေး။ တူင်းယွမ်းဂေးရှိုင်း လှိုင်း၊ သူင်၊ သံမံ တီးဝါမ်း၊ ကိုင်း၊ လွမ်းဂူးပီ။
- 3. ရှိုမ်းခင်းရှိုမ်းတူင်းယွမ်း ကမ်း၊ သူင်၊ သံမံခခခခင်း ပေးထတ်းရှိုမ်းမေး ခင်းရှိုမ်း ဆမ်း။ ငင်းရှိုမ်းတေလံးခေးခံ မီးတမ်း၊ ရှိုမ်းခင်းဗိုမ်းရှိုင်း(3) ဝး။
- 4. သံမံရှိုမ်းဆံ။ တေလံးမီး။
 (1) လိုင်းပေး (2) လိုင်းခမး (3) တီးဂိုတ်၊ (4) ပီဂိုတ်၊
 (5) လာင်းရှိုင်းသင် (6) လုက်လှိုမ်းယူ၊ (7) ရှိုတ်းဂိမ်းဂါမ်းသင်

(8)ဆပ်.ထိုင်သျှသဆျသင်။

(3) ထတီးသင် ဂူဆီးခပ်း/ကွက်။

1. တေလံးထတီးသင် ဂူဆီးခပ်း/ကွက်၊ ဆွဲဝါဆီးကိုင်။
2. တေလံးပွင်လီင်း ဂူဆီးမူးဆွဆီးရှိုတ်းခိက်။ ဆွဲဂူဆီးခိက်၊ဆဆမ်. လိုင်းသီင်၊ တီးယူးမူးရှိုတ်းသင်၊တေသိုပ်၊ဂျ၊လှ် ဂွဲးပွင်လီင်းတီတ်းတေး။ ပေးကွက်၊ ယပ်.ဂေး၊ လှပ်ပွင်၊လေး၊ စဆခိုဆီးဝး၊ ခိက်၊ကွက်၊မိုဝ်းယပ်။
3. ဂူဆီးကွက်၊ဂျ၊ဂျ၊ဂျ၊ခါ ဂျ၊ရှိုတ်းဂါဆမ်ဆွက်၊ဆွက်၊မိုဝ်း ဆွဆီးခိုဆီး ဆွဆီးလိုဆမ်ဆမ်. လှပ်လံးပွင်လီင်းဂါင်၊ကိုင်။ ဂျ၊တါင်းလှ် မိုဝ်းလှ်ဆမ် ဂွဲးဂွဲးလှ်တါင်းဂူဆီးဂျ။ ပေးမီးပမ်ဂျ၊မူးဂေး၊ လါင်းထတီးသင်ငါး။
4. ဂူဆီးဆွက်၊မိုဝ်း ခပ်းမူးဆွဲမိုဝ်း လှပ်လံးထတီးသင်ဂွက်၊တါင်းခပ် ပိမ်ဂူဆီးမိုဝ်းလှ် တေဂျ၊လှ် ဂျ၊ရှိုတ်းသင် ဗွဲဂွင်.မူး တေဂျ၊လူးဗွဲ မီးဂါဆမ်သင် လှပ်လံးတွင်းထမ်ဂွဲးတီတ်းတေးယပ်.ပွင်လီင်းပမ်ခိင်းဂါင်၊ ခိင်းရှိုင်၊လဝ်းဆေးတီးကုပ်.ပိုင်၊ဂမ်းလီပ်။
5. ဂူဆီးဆွဲဝါဆီးဆွဲကိုင်၊ လှပ်လံးထတီးဂူဆီးခပ်း/ကွက်၊ဝါဆီးကိုင်၊ ပေး မီးဂူဆီးပိက်၊ဆေးခပ်းမူး ဆွဲဝါဆီးဆွဲကိုင်၊လိုင် တေလံးဂွင်.လံးငါဆမ်ဝါဆီး ဂူမီးထိုင်းဝံ.ယပ်. ပွင်လီင်းဂူဆီးဗူးမီးပုဆီးဗွဲဆွဲဝါဆီးဂမ်းလီပ်။
6. တေလံးမီးပပ်.ထတီးသင် ဂူဆီးခပ်းကွက်၊ဆွဲဝါဆီးဆွဲကိုင်၊ဝံ. ဂူဝါဆီးဂူ ဆွဲကိုင်။ ဆိုင်းလိုဆမ်လှပ်ထတီးသင် တါင်လဝ်းဆေးတီး(1)ပွက်၊ လှ်ဝး ဂူဆီးခပ်းကွက်၊ဝါဆီးကိုင်၊ မီးဂူးရှိုပ်။

တု၊တွင်း။ ဂူဆီးဆွဲဝါဆီးလီပ်၊ကိုင်၊လီပ်ဂမ် ကမ်၊သွမ်၊ပိမ်ဂူဆီးခပ်းကွက်။

(4) ဂူမီးထိုင်း ဝါဆီးကိုင်၊ဝီင်း ဆွဲလိုင်းတံး။

1. ဆွဲမိုဝ်းတံးဆမ်. မီး(52)ဝီင်း။
2. ဗေ၊တုးဝီင်း မီးကိုင်။
3. ဗေ၊တုးကိုင်၊ မီးမူ၊ဝါဆီး။
4. ဗေ၊တုးမူ၊ဝါဆီး မီးမူ၊လုမ်း လံး/ယိုင်း။

- 5. ဇောံတုးမူဝါခ်း မီးလါးဝါခ်းဝါခ်း။
- 6. ဆဲးဝါခ်း ဆဲးကိုင်, ဆဲးဝါခ်းဆခ်း. တေမီး

- (ဂ) ရှုင်းရှိုခ်းသွခ်းလိဂ်း
- (ခ) ရှုင်းမုခ်းလဝ်း
- (င) စီင်,လဝ်းမိုင်း
- (ဇ) ဂါတ်, 5ဝခ်း
- (ဃ) ပွဲးဖိုင်းထုင်း
- (ဇု) ယိခ်း,ခငး သီင်းတံး ပါခ်းဂပ်,/ပါခ်းမုံ,
- (တ) မု,သု,ပင်သွမ်း
- (ထ) ပွဲးဂါခ်းမိုင်း မိုခ်းဆင်, ဝခ်းခိုင်းတံး ပီမုံ,တံး။

ဆဲးဂုးကခ်းလါတ်းမုးလိုင်ဆဲ. လုင်,လံးဂုမ်းထိုင် ကုပ်.ပိုင်, ရှုးပေး ဆိမ်သင်းဂတ်းယိခ်းခိုခ်းယွံ,။ တေကမ်,လံးမီးဂုမ်းသုဂ်.ယုင်းကုခ်းဂပ်.ဆခ်း.ယပ်.။ ဖူးကုပ်.ပိုင်,ဆခ်း. ပိခ်းဖူးကုခ်းရှုင်ဝါခ်း,ကိုင်,ခလး လဝ်းဆုးတီးကုပ်.ပိုင်,ခပ်ဆခ်း. ခလး ဖူးကုခ်းရှုင်ကုပ်.ပိုင်,ဆခ်း.လုင်,မီးဂုမ်းရှု. မီးဆမ်.ဂတ်. မီးကရျင်.လီ ကုခ်းရှုင်လွမ်းတြးဖိုင်,ခိုင်းဂုခ်း, လင်,တေလင်ဂတ်းယိခ်းခိုခ်းယွံ,ယပ်.။ ပေးဖူး ကုခ်းရှုင်ကုပ်.ပိုင်, ကမ်,မီးဂုမ်းရှု. ကမ်,မီးဆမ်.ဂတ်. ကမ်,ကုပ်.ပိုင်,လွမ်းတြးဖိုင်,ခိုင်း ကမ်,သိုင်းယုင်းလိုင် ဝါခ်း,ကိုင်,မိုင်းဆခ်း. တေကမ်,ဂတ်းယိခ်း တေကမ်,ခိုခ်းယွံ, လံး တေမီးဂါခ်းသုဂ်.ယုင်းထိုင်မေးဂခ်း ကမ်,ယပ်.ကမ်,ဝံး တေ,ထိုင်ဝါခ်း,ကိုင်,မိုင်း တီဂ်,ယံးဂခ်းဆခ်း.ယပ်.။

ဖူးကုပ်.ပိုင်,ဆဲ. ဂါခ်းတီပံးတတ်းထတ်းသင်တြးဆဲ. လမ်,လွင်းခတ. ခတ.။ ပေးဂါခ်းတီပံးတတ်းတြးကမ်,ဖိုင်,ခိုင်းဂေး ဂေးလု,ဖူးကုပ်.ပိုင်,ဆခ်း. လုတ်းလုင်းသေ ပုသဆုးဂေးလင်ဂိုဂ်းတါမ်းမုးလွမ်းယပ်.။ ဖူးကုပ်.ပိုင်,ဆဲ. လုင်,လံး ကုပ်.ပိုင်,လွမ်းပဂ်းပိုင်ခေးရှုမ်းတါပံးမီးဝံ.ခလး ခေးသင်,မီးမုးဆခ်း. လုင်,လံးရှုင်. လုဂ်းဝါခ်း မုးသင်လင်ခခ်း ရှုးရှုင်.ရှု.လွမ်းယု,တု,သေ,။ လုင်,ဂံ,ရှုင်.ပင်ဂုမ် သင်,သွခ်းခခ်းလုဂ်းဝါခ်းခပ် ရှုင်.ရှု.ဆုးဂါခ်းခလးပဂ်းပိုင်ဂုးပိုင်ပိုင်။ လုင်,လံး သပ်းလီင်းခခ်းခိုခ်းခပ်, ကမ်,မူ,ဝါခ်း,မီးခိုခ်းဂင်ဂင်.လိုင်ဆခ်း. ရှုးလုဂ်းဝါခ်း

ရှပ်ရှေ့ ပေးလှူခမ်းဆန်ဆေး တေလုံးရှိတီးပာင်ဂုဏ်ခမ်းယူယပ်။

(5) လားကုပ်ပိုင်ဂုဏ်ထိုင်းဆုံးပိုင်း။

1. ဆုံးပိုင်းဆံ့ ဂွမ်းပိမ်တီးသိုက်မာဆင်းစပ်ပဂ်းသင်းကပ်ရှမ်းလူမ်းဝံ့.စလး
 ရှမ်းတေကပ်တပ်.ရှမ်းဂျှပ်ပဂ်းသင်းကုပ်ပိုင်,ကမ်,ပံ,လံး။ ပိဂ်.သမ်.ဝုး
 တပ်.ရှမ်းကမ်,ဂျှပ်ပဂ်းသင်းကုပ်ပိုင်,လံးဂေး ဆေးဂမ်ဇေ,ကုပ်ပိုင်,ရှမ်း
 ဆန် တိုဆင်းလုပ်,မီးယူယပ်။
2. လုပ်,လံးဂပ်းသိုပ်,ရှင်ရှင်ဆေးပွဂ်.မေးရှပ်.ယပ်. သပ်းလီင်းစဆ မှုပိုင်
 တပ်.ရှမ်း။
3. လုပ်,လံးဂပ်းသိုပ်,ပုးစူးသွဆ်စပ်မေးရှပ်.သေ သပ်းလီင်းစဆမှုပိုင်ရှမ်းယပ်.
 ယွဆ်းတင်းလွံးလှိုင်စပ် ဂွမ်းရှူးဂွမ်းရှမ်းမာင်လွင်း။
4. လုပ်,လံးဂပ်းသိုပ်,ရှင်မုဆ်ကပ်း သင်,စု,ကပ်းစပ်သေ သပ်းလီင်းစဆ
 မှုပိုင်ရှမ်း ပေး,လသီ,ရှမ်းယပ်. ယွဆ်းတင်းရှမ်းထိုင် ရှုံးစပ်ကပ်းလွံးလှိုင်
 မုဂ်.လုမ်း ရီပ်,ဂပ်းပံးဝုဆ်.ပံးရှမ်းဂျှပ်။
5. လုပ်,ဂပ်းသိုပ်,ရှမ်းကမ်မီးကေးလျှေ,စလး ပိင်,လျှေ,လုာဆ်,ယွ,ကိုင်းဆန်.
 ရှုံးရှူးပိုင်ရှမ်း ရှုံးစပ်ကင်းပဆ်တင်းရှမ်းထိုင် လံးရှိတီးသင်းစလးဆေး
 ဂမ်လှိုင်.လတုးရှမ်းဂျှပ်,မှိုင်းဆေး ရှုံးစိုဆ်းယွ,ဂတ်းယီဆ်။
6. ရှမ်းကမ်သမ်စတီးမှုပိုင်ရှမ်းသေ ရှိတီးဂမ်မှိုက်လှိုင်း ကမ်,ယွမ်းရှမ်း
 မိုင်းလွမ်းမှု,လုမ်းရှမ်းဆန်. လုပ်,ဝုဆ်.စမးသင်,သွဆ် လံးဈေးလံးကုဆ်း
 ကွဆ်,သေ လံးဂျှမ်းရှုံးဝံ့.ဇေ,လင်။
7. မိုင်းရှပ်.ထုပ်းရှမ်းဆုံးပိုင်းဆန်. ရှမ်းတေလုံးဂ်းဝံ့.ပိမ်ဂွမ်းလပ်.
 ကပ်ရှမ်းလူမ်းပဆ်စပ် ယု,ပေရှုံးဇေးစီဆ်ရှူး.လွမ်းလေးလေး။ ဂွမ်းလင်း
 ပိမ်ဇေးလူးစပ်။
8. ရှမ်းယု,ဝုဆ်.ဝုး ရှပ်ပိမ်ဇေးစပ်စလးကမ်,ရှမ်းဂပ်းသိုပ်,။ ယွဆ်.ဇေးစီဆ်
 တိုက်တိုင်စပ်ဝံ့.စလး ကမ်,ရှမ်းမေးရှပ်.လှိုင်းဆန်. တေကမ်,လံးပဆ်ပိမ်။
 သင်ဝုးပဆ်ပိမ်ဂေး ဂမ်ကုပ်.ပိုင်,ရှမ်းသုမ်းပုဆ်းဇေးစီဆ်ယပ်.။
9. မှု,လုမ်း လံး / ယိုင်း။
 ၁. “ လုမ်းလံးယိုင်းဆံ့ ” တေလုံးခွတ်,ဇွတ်,မီးဝိုဝုးဝါဆ်း။

- ခ. တင်းတ၊ ကျယူ. 18 - 50 ပီ တေလိးပီခင်ယူခမ်းပုဒ် ခင်း “လုမ်းလိး/ ယိင်း” တင်းသိင်း။
- င. “ပိုင်ခွတ်, ဗွတ်;” လုမ်းလိးယိင်းခခေ ယူ, တီးခွမ်, မတီ, သေ ထုဂ်, ခွတ်, ဗွတ်; ယိင်းထိင်းခခေ, ဂိုင် ဂ်းပေးသင်, ထုဂ်, ခခေ ဂ်းခွတ်, ဗွတ်; ဂျ, တျ။
- လ. တေလိးမီးဂှင်ခေးလိးလေးဂှင်ခေးယိင်း ဂှမ်းဂခင်ပီခင် “ဂှင်ခေး လုမ်းလိး/ယိင်း” သေ ဂှမ်းထိင်းဂခင်။
- သ. မ်ခင်းမိုဝ်းခင်းတခင်း; မီးလွင်းလီလွင်းလျ. မျး သေပိုင်ပိုင်ခခေလိုင် “လုမ်းလိး/ယိင်း” တေလိးဂှမ်းဂခင် ကပ်ပခင်းဗွတ်ခင်း ဂ်းတင်းသင်း လွဲးထိမ်ဂျ။
- ဃ. တေလိးခွတ်, ဗွတ်; လုမ်းပွင်ဂခင်(ခွမ်, မတီ,) မှု, လုမ်းလိးယိင်းသေ ဂှမ်းထိင်းဂခင်ဂျ။ လုမ်းပွင်ဂခင် မှု, လုမ်းလိး / ယိင်းခပ်ခခေ
 - ဗွတ်လတ်းဂခင် (1) ဂေ။
 - ဂ်းမ်ဗွတ်လတ်းဂခင် (1) ဂေ။
 - ဗွတ်ခင်းခင်း (1) ဂေ။
 - ဗွတ်ခင်းပုဒ် ဂှင်ခေးလိး (1) ဂေ။
 - ဗွတ်ခင်းပုဒ် ဂှင်ခေးယိင်း (1) ဂေ။

10. ပိုင်တူင့်တဂ် ခပ်ထိုင်ဂခင်။

- ဂ. တေလိးမေမီးတင်းကူခင်းကွခင်း, ခပ်ယမ်ဂခင်သေ ဂပ်းသိုဝ်, လတ်းလျ တူင့်တဂ်ဂခင်။ မိုဝ်းဂှပ်. ဂခင်ဂခင်ခခေ တေလိးဂှမ်းမိုဝ်း ယုဂ်ပိင်းကူဂ်းသေယဝ် တူင့်တဂ်ဂခင်တျ; “မ့်, သိုင်ချ;” ခခေလူးဂခင်။
- ခ. လတ်းခိုဝ်းဂိုဂ်းမိုဝ်းလိုင်; တီး ခိုဝ်းလုံသေမပ်, တျ; တဂ်းတေလိးသင်, သွတ်ပခင် ဂ်းမေတဂ်လတ်းလူးဂခင် ခခေ, ခေး “ဂ” ခခေမိုဝ်းဂခင်။ ကမ်, လွဲးခခေ, ဂှမ်းတီးဂေး; ဂ်းလိးပီခင်ခေးတူင့်တဂ် ဂှမ်းလတ်း ဗွတ်ခင်း ကခင်းမီးတီးပွင်, ဂှမ်းမီမိုဝ်းဂခင်။

12. လွင်းသိုင်းဂဝ်, လိုဝ်းဂိုတ်းပျေး။

- ဂ.** သိုင်းဂဝ်, ကခင်လိးဂိုတ်းသိုင်းယဝ်းလးသင် သိုင်းဂဝ်,သေပာခင် ပာခင်လးသင် တေလိးခဝ်းယူ,သဝ်းလွမ်းခင်းပဝ်းပိုင်လုမ်းလံး ယိုင်း ကခင်တမ်းဝင်းဝိ.ခခေယဝ်း။
- ဃ.** သင်လိုဝ်းမီးခေမ္မိဂတ်.သေပိုင်ပိုင်လး; ဂူဝ်ခေးဝါခင်းပခင်ပုခင်း; ဗွခင်းလိုင် တေလိးဂျပ်,ပုခင်း;ဗွခင်းခခေ တီမ်တီမ်ထူခင်းထူခင်း။
- င.** တေကမ်,လိးကပ် လိုဝ်းသိုင်တပွဲသိုင်းသေကခင်ကခင် မိုဝ်းကင်း ကိုင်၊ ဥပ.ဂိခင်၊ တိုင်းတိုင် ဂူခင်းဝါခင်း;ဂူခင်းမိုင်း။
- ဆ.** တေကမ်,လိးယူ,သဝ်း လာတ်းလု လိုင်းလိုင်းလးလး။
- ဇ.** သင်လိုဝ်းထတ်းဂုခင် ဂိုတ်းသင်းကမ်,ထုဂ်,မိခင်း; ခခေ,ပဝ်းပိုင်ခေ လိုင် တမ်းတေလိးဂူပွဲလုးတမ်,။

* * * * *

ဂဓိ (11)

ပိုင်ဂဓိ ဂွင်းဂဓိမံ(1) တော့ မံ(5) ခင်းကိုင်း/ဝါခင်း

ဂွင်းဂဓိမံ(1)

1. ဂိမ်းသံမံဂူခင်း။
2. ဂိမ်းသံမံလင်ဂူခင်းတမ်း။
3. ထတ်းသင်သံမံ ဂူခင်းစပ်းကွက်။
4. တိမ်းတတ်းတြး ခင်းကိုင်း/ဝါခင်း။
5. ဂိမ်းသိုက်း။ ကသက်း 18-45ပီ တေလံးမုးရှပ်,ထမ်းဂဓိသိုက်း။
ဗူးလံးစာပ်းတင်း (5)ပီ၊ ဗူးယိင်း (3)ပီ။

ဂွင်းဂဓိမံ(2)

1. ကပ်စာပ်,မာခင်း။
2. ကပ်စာပ်, ဗူးလက်.ဂူခင်းလူခင်း။
3. ကပ်စာပ်, ဂူခင်းဗေတ်းပိုင်; ပန်းပိုင်လက်မံ ခေးရှမ်းတပ်း။
4. ကပ်စာပ်, ဂူခင်းဗေတ်းသက်.လျ, ခိုင်လိုင်.လတ်းလေး ရှမ်းလင်မုက်.လုမ်း။
5. ကပ်စာပ်, ဂူခင်းကခမ်းမိခမ်း.ဂတ်.လိက်းလံးလေး ခမ်း.ဂတ်.ကခမ်းပိက်,ပိုင်; လက်,လံးလိုင်ပိုင်ခင်း ခင်းကိုင်း,ခင်းဝါခင်း။
6. ကပ်စာပ်,သိုက်းတံး ကခမ်းကမ်း,လွမ်းပန်းပိုင်လက်မံသိုက်းလေး လုလီရှိုတ်းတီး ဂူခင်းမိုင်း။

ပန်းပိုင်ကပ်စာပ်,

1. တီးလှ်၊ မိုက်းလှ်၊ ယမ်းလှ်၊ ဗွေ လိုင်းသင်၊ လွင်းတင်းဗေတ်းပိမ်းသင်၊ ပိမ်းလိုင်.ရှိုပ်၊ မီးသက်းသေ,ကီးသင်ဝံ၊ ယွမ်းသင်လေးပိမ်းမုး စတ,ဂျ၊ လိုင်းခမ်း ရှုံးစုပ်းထူခင်း။

ရှင်းကမ်းမာ(3)

1. နီဆိံ ကတ်း ထတ်း စမး ဆိုဝ်ကမ်းကုပ်ပိုင်,ဂူးပိုင်။
2. သွမ်ကမ်း ဂုမ်းဂမ် လံးငါဆ်ဝါဆ်း။
3. ရှုံးသွမ် လံးစွမ်. လံးလီဝ်း လံးမိုဝ်း ပမ်လုန်းကွမ်,လုမ်းလံးယိင်းစပ် ရှုံးမေ့ဂီတ်,စမတူဝ်။ ရှာဩ,သွမ်လံးမားသွမ်ပမ် ရှုံးမေ့ဂူးဂေး။
4. လံးငါဆ်ဝါဆ်း။
 - ဂ. တေလံးခွတ်,ဗွတ်, မူ,လုမ်းလံးငါဆ်ဝါဆ်း; ဝိုဂူးဝါဆ်း။
 - ခ. လံးငါဆ်ဝါဆ်း;ခွဲ ကိုင်ခိုင်ဂူခင်းခင်းဝါဆ်း; ခမ်ကေ,ခေခွဲသေ ငလ; ဂူခင်းလိုင်ဝါဆ်း;တေလံးလိုင်;ကပ်ဗူးလံး လီဝ်းသိမ်းဂုတ်း ဂှာခမ် ခင်းဝါဆ်း; ကမ်ကျ,ယု မီးခင်း 18-40 ပီခေခွဲသေ ခွတ်, ဗွတ်;ဝို။
 - င. လံးငါဆ်ဝါဆ်း;ခေခွဲ တီးကေ,သုတ်းမခင်း တေလံးမီး (2) ဂေး. တေးထိုင် (5) ဂေး။
 - လ. လံးငါဆ်ဝါဆ်း;ခေခွဲ တေလံးလိုင်; ကမ်ကမ်,လိုင်;ဂူခင်းခေ, တွဲ;ခွဲခေခွဲယဝို။
 - တေကမ်,လံးပီခမ် ဂူခင်းသူ, / သမ်း / ယုမင်းဂမ် သေမိမ်းမိမ်း။
 - တေကမ်,လံးပီခမ် ဂူခင်းဂေး.ကမ်မီးဂေးဂု,တင်းပီခမ် ကမ် လင်းလပ်းငမး။
 - တေကမ်,လံးပီခမ် ဂူခင်းဂေး.ကမ်ခိုင်ထိုင်။
5. ခေးဂမ်ပုခင်း;ဗွခင်း။
 - ဂ. လံးငါဆ်ဝါဆ်း;ခွဲ တေလံးဂိုတ်း မံးဖှာင်လံးငါဆ်ဝါဆ်း;ခေခွဲ ဂုင်းဂူလ်း။ တေကမ်,လံးပုခင်းမံးဖှာင်သိုင်း။
 - ခ. လံးငါဆ်ဝါဆ်း;ခေခွဲ မီးသုခမ်,လုတ်းပမ်လွင်းဂှပ်,ထမ်းဂမ် ဂိုတ်းသိုင်း ခင်းတပွဲသိုင်းလိုင်;တီး။
 - င. လံးငါဆ်ဝါဆ်း;ခွဲ ကမ်,ယု,တွဲ;ပမ်းပိုင်လုမ်းလံး / ယိင်း။

- က. လံးငါခင်ဝါခင်းခွံ တေလံးထွမ်,ခေးသင်, ဂှပ်ပပ်းဝါခင်း ငလး
ဂှပ်ပပ်းဂှိုင်, ကမ်,ခေခင် ဗဒီ,ကုပွဲပိုင်,ငပ်းလိုင်း။
- သ. လံးငါခင်ဝါခင်းခေခွံ တေလံးဂှီခင်းကပ်တီး,ဗူးမံဂှိုင်, ဂီပ်,လူလှ်း
ဂါခင်ငါခင်း ဂူးလွင်းလွင်း။
- ဃ. လံးငါခင်ဝါခင်းခွံ တေကမ်,လံးကပ်ကျ,ခေ,သေ ငပွဂီခင် တီဂ်း
တိုင် ဂှမ်းဝါခင်း။
- တ. လံးငါခင်ဝါခင်းခေခွံ မီးခေးတီးပုခင်း,ဗွခင်း ခေင်,တုးခွံယဝ်။
 - ကပ်ဂှမ်,လူမ်းဝါခင်း။
 - တို့လွပ်းဗူးလှ်း၊ ဂှမ်းလူခင်း၊ ဂှမ်းဂှီ၊ ဂှမ်းမိုဂ်း၊ ဂှမ်း
လူခွံလိုင် ပပ်းပိုင်။
 - ကပ်ခပ်,ခွဂ်း / ခပ်,ခွင်း / လီ လျ။
 - ကိုင်ခိုင်လပ်းခေးတီး,ခပ်လှပ်,မူးခေခွံ တေလံးလွံးထီမ်
ပခင်ဂှု, ဂှ်းခိုတ်းခိုင်,ဗွင်းယမ်း။
 - ကပ်ဂှမ်,လူမ်း မိုဂ်းဂှီတ်းပင်ဂှမ်။

ရှင်းဂါခင်မံ(4)

1. ယိပ်းသံမံခပ်းသါခင် ကမ်လှပ်,လံးလွံးထီမ် တီးမုဂ်.လုမ်း။
2. ယိပ်းငိုခင်းဂွင်ဂါင် ခွဲးဂှိုင်,ဝါခင်း။
3. ဗီခင်ဂါခင်ပခင်လုဂ်းဝါခင်း ရှ်းဗုဂ်,ဗေဂ်းခါပ်းပွတ်း ဗုဂ်,မဂ်,ခါပ်းယါပ်း
ဗုဂ်,ခပ်း ရှ်းပခင်ရှိုင်းဂါခင်ဗုဂ်,သွမ်းခလး ဂါခင်လီင်.လူတူပ်သတ်း ရှ်းဂုမ်း
ထိင်း တေကမ်,လံးလဂ်.ဗေဂ်း လဂ်.မူဂ်,ဂါခင်လျးလျး။

ရှင်းကမ်းမာ(5)

1. တေလံးသူဆ်းတုမ်ဂူဆ်းဝါဆ်း ရှ်းရှိုတ်းလှိုမ်းလံး၊လှိုမ်းဝါဆ်း/ကိုင်၊ ရှ်းမီးလှိုင်း မူတ်းသ့။ ဂူးရှိုတ်းတေလံးမီး ရှ်းသူဆ်း(ထာင်တတ်၊)။
2. တေလံးသူဆ်းတုမ်လုဂ်းကွဆ်း, (5)နုပ်,တေ၊(17)နုပ်, ရှ်းလံးမေလိဂ်းသေ ယူ,ရှ်းရှိုတ်းဂူဂေ။ ကမ်,မီးရှ်းရှိုတ်း ရှ်းဂျးရှ်းသွဆ်းတီးရှ်းမုဆ်းလဝ်း။ လိဂ်းတံး လုဂ်,ရှ်းလုဂ်,မေ၊ ပီဆ်းပိုင်လုဂ်ယဝ်။ လုဂ်းကွဆ်း,လှိုင်းကမ်,မီး ပေးစမးစလးသင် မီးပေးစမးယူ,သမ်.ထုဂ်းတာင်းယာပ်,ဗိုတ်,သေ ကမ်, သွဆ်းရှိုတ်းလံးလှိုင်းဆဆ်း. ရှ်းကပ်သူင်,ကပ်းပဆ်းတီးမုဂ်.လုဂ်း မုဂ်.လုဂ်း တေကပ်ပုဆ်းဗွဆ်းလုဂ်းလုဂ်းသွဆ်းပဆ်း ရှ်းပေးစပ.တုဂ်းခိုဆ်းမုးယူ,ယဝ်။
3. တေလံးဂ်းဝံ. သါမာရှ်းမုဆ်းလဝ်းစလး နုဂ်းဂပ်,စဂ,ဆ်းရှ်း ယု,ရှ်းလံး ရှ်းရှိုတ်း။
4. တေလံးရှိုတ်းဝံ. သါမာမုဆ်းလဝ်း၊မုဆ်းလောင်း၊လဝ်းသင်,ဂပ်.ပီ, ဆ်းရှ်းဝံ. ရှ်းပီ တုဂ်း/ယွမ်း/ဂိုတ်း ရှ်းရှ်း။
5. တေလံးမီးဝံ.သါမာ ရှ်းရှိုတ်းသွဆ်းလိဂ်းစလး သါမာနုးသွဆ်း လုဂ်းရှိုတ်းစပ်း ကွဂ်,ဂိုတ်း ရှ်းပီ။
6. တေလံးမီးဝံ.သါမာ ရှ်းယု မေယုစလးဂူဆ်းပီဆ်း စပ်း/ကွဂ်,ဂိုတ်းရှ်းပီ။ တေလံးမီး မေယုဆ်းဝါဆ်း 1ဝါဆ်း 1ဂေ။
7. ပေးဝဆ်းလှိုင်း.လတ်းတံး၊ ဝဆ်းပီမု,တံး၊ ဝဆ်းလှိုင်းရှ်းသင်းဂျာဆ်း,ဆဆ်း. တေလံးသူဆ်းတုမ်ဂူဆ်းဆုဂ်းတံးဂူဂေ. တေကမ်,လံးဆုဂ်းရှ်းဗိုင်းထုဂ်း တာင်,ရှိုတ်း ရှ်းရှ်း.သုဂ်းဆုဂ်း ဗိုင်းထုဂ်းဝံ. ရှိုင်းဗိုင်း,ရှိုင်းမဆ်း။
8. ရှ်းသူဆ်းတုမ်ဂူဆ်းမိုင်း ဂူလင်စားရှိုတ်း ရှ်းမီးလှိုမ်းပိပ်တံးဝံ. ဆိုင်းလင်ရှိုတ်းလှိုင်း (2)ဗိုင်း။
9. ရှ်းသူဆ်းတုမ်ဂူဆ်းမိုင်း ရှ်း.သုဗိုင်းစလးသိုင်းတံးရှ်းပါဆ်းဂပ်,စလး ပဆ်းရှိုင်း ပါဆ်းမု, ရှ်းရှိုတ်းဂပ်းပါဆ်း။
10. လှိုင်းသိမ်းပိုင်း ဗိုင်းထုဂ်း စလး နုဂ်းခွင်ဂိုဂ်းပိုဆ်း။
(ဂ) တေလံးဂုဂ်းသု၊ သိမ်းပိုင်း၊ ယုဂ်းယွင်း ဗိုင်းထုဂ်း လှိုင်းရှိုင်းတုဂ်းဂပ်,

လေး၊ ဖြိုင်းထုင်း လှိုင့်ခိုင်းဂူး၊ လောင်းခိုင်းမိုင်းတီး။ ဖြိုင်းဂပ်၊ တီးဂှ်း
မိုခ်ခေင်၊ လိမ်းလီး၊ ဂှ်းလား၊ လီးလိမ်း၊ လီးခွေ၊ လီးမိုင်း၊
ဂူးခေင်၊ ဂူးတုင်း၊ ဂှ်းဂှ်းလုင်၊ ဂှ်းတြေးမာန်၊ ဂှ်းခေင်၊ ဂှ်း၊
ဂှ်းဂပ်၊ ဂှ်းမွခ် ဂူးပိုင်ပိုင်ခေင် တင်းတေလိးခိုင်းသွခ်ပခ်
ဂခ်။ မေုတိခ် မေုမိုင်း မိုခ်ခေင်၊ ခိုင်းဂှ်း၊ ပခ်းဂှ်း၊ ခိုင်း
သား တူးဂှ်းတူးဂှ်း၊ တူးဖေး၊ တူးဖေခ်၊ ယွမ့်သီ၊ လောင်း
လိမ်း၊ လောင်းခမ်း၊ လောင်းပိုခ်း၊ ဂှ်းသွင်းခေင် ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊
ဂှ်းယမ်းဂှ်း၊ သင်းမူးလိမ်ဂှ်း၊ ဂူးပိုင်ပိုင်လှိုင်းခေင် တင်း
သင်း တင်းတေလိးဂှ်းလှိုင်း၊ ဖေခ်း သိုပ်၊ သွခ်ပခ်ဂခ် ဂှ်း
မေုဂှ်းသင်းခိုင်း။

(ခ) တေလိးဂှ်းသုသိမ်းပိုင်းပို ခိုင်းခွင်ဂပ်၊ မွခ် ဂှ်းဂိုင်းပိုခ်းမူးပို
လိမ်ဂှ်း၊ ခိုင်းခွင်ဂူး၊ ယု ဂှ်းလှိုင်း 75 ပီယဂှ်းခေင် မှ်းမခ်းပိုခ်
ခိုင်းခွင်ဂိုင်းပိုခ်းယဂှ်း။ မိုခ်ခေင်၊ ဝတ်တူးဖေုသိုပ်၊ ဂှ်းမူး၊ ဂှ်း၊
တြေး၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်းယေးလေး၊ ဂှ်းဂပ်၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊
တင်းသင်းပိုခ် “ခိုင်းခွင်ဂိုင်းပိုခ်း” ယဂှ်း။

(င) ပပိုလိမ်းဂပ်၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ခိုင်းခွင် ခိုင်းလှိုင်းခေင်လှိုင်း
တိုင်းမူးမိုင်းဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊
တေ
ဂှ်း၊ လိမ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊ ဂှ်း၊
ခေင်လှိုင်း တေလိးသိမ်းဂပ်ခိုင်းခွင်ခေင်ပိုသေ ပခ်တမ်း၊ ဂှ်း၊
ခေင်ခေင်ခေင်ခေင်။ သင်တူးမီးလှိုင်းယပ်၊ ဖေုတ်၊ တူး၊ တေဂိုင်း
သိမ်းပိုခ်လှိုင်း သင်း၊ ပခ်မုခ်လှိုင်း ဂှ်းသိုပ်၊ ကပ်ပခ်းဖေခ်း ထိုင်း
သိမ်းပို မီးတင်းယပ်၊ ဖေုတ်၊ လေး၊ ခိုင်းခေင်လှိုင်း တေလိးခေင်
ယု၊ ဂှ်းလှိုင်း လှိုင်းခိုင်းတုင်ဂပ်၊ ဂှ်းမေုဂှ်း၊ ဂှ်းခေင်သေ ဂှ်းသိမ်း
ပိုခ်ခေင်ယဂှ်း။

(ဆ) တေဂှ်းလိးသွခ်လှိုင်းလှိုင်း၊ ဖြိုင်းထုင်းဂှ်းလား၊ လှိုင့်ခိုင်းဂူး၊
ဂိုင်းမိုင်းလှိုင်းတီး။

11. ပန်းပိုင်ကန်မူလုမ်း လုံး/ယိုင်း တေလုံးနှိတ်း။

- (ဂ) တေလုံးမီးလွင်းယိမ်း,စငး။
- (ဃ) ဂျု,တင်းလို့ တေလုံးတင်,ရှင်ဆေး မူ,လုမ်းလုံး/ယိုင်း။
- (င) စတ,ဆေးရှိုမ်း တေလုံးတင်, မူ,လုမ်းလုံး/ယိုင်း။
- (လ) တေလုံးဆင်းစိုင်း နှိုးမီးဖောင်ရှင်းနှိမ်.လိပ်း။
- (သ) တေလုံးဆပ်.ထိုင် ရှင်ဆေးမူ,လုမ်းစလးဝါမ်းကိုင်း။
- (ဏ) ပေးမီးပွဲးလမ်းမေး တေလုံးလွဲးထိမ်ဂမ် နှိုးမီးလွင်းယိမ်း,စငး။
- (တ) လွင်းနှိတ်းဂါမ်ဂူမ်းတင်းခမ် တေလုံးဆပ်.ထိုင်ကခိုင်,ဖွင်းယမ်း။
- (ထ) တေလုံးဆပ်.ထိုင်ဆေးဂါမ်ပုမ်းဖွမ်း ကမ်ဂူမ်းလိုင်ကပ်းပမ်းဝံ.။
- (ဆ) သူပီးတိုင်ရှင်လို့ တေလုံးမီးကဂျင်.လီ တေကမ်,လုံးဂိမ်လဝ်းဂိမ်ယး
သေဖိတ်းမေးဂမ်။
- (ပ) တေကမ်,လုံးလဂ်. တေကမ်,လုံးလူမ်း။
- (ဇ) တေလုံးဖိုဂ်းရှင်လိပ်းနှိမ်း ကပ်ဂမ်းရှင်.သို့,တိုင်။
- (မ) တေလုံးထိုင်းသိမ်း ဖိုင်းစငးတံးရှင်း ယးရှိုးရှင်းရှံ။
- (ယ) မိုမ်းဂျင်းမုမ်းလဝ်း တေလုံးဆင်းစိုင်းတံး။ တေကမ်,လုံးဆင်းစိုင်း
သိမ်းပွတ်းဂူမ်းပွတ်းသေ မိုမ်းဂျင်းမုမ်းလဝ်း။
- (ရ) ဖူးယိုင်း တေကမ်,လုံးဂပ်းမုမ်းလဝ်းမုမ်းလင်း။
- (လ) ဂူမ်းလုံး တေလုံးယိမ်း,စငး။ တေကမ်,လုံးရှင်းဂမ် ဂမ်.လမ်
ဆင်းယိုင်း။

ခေဏဂါပိဒထုခမ် ဂ္ဍါမိဒသဏ္ဍိယထုခမ်

1. ယျ၊ခတ်းလုံ ဣဒ္ဓိပူခိးလွမ်းလဝ်းဂပ်၊ဗေ၊လိဝ်။ လဝ်းဂပ်၊ဂေး၊ ခတ်းလုံ
ခတ်းဂှုပူခိးဗွင်းသေ လွမ်းပူခိးဗွင်း။
2. ယျ၊ဂုမ်၊ဝူခိးသေ ပွဲထတ်းပွဲစခမ်းဂူလ်း။ ဣတ်းစခမ်းခမ်းစခမ်းတူဝ်ဂါခိ
ကခိလဝ်းဂပ်၊ဂှုဂါဂျူဂ်းခခိ။ စခမ်းဗွင်းစလး။
3. ယျ၊ဂုမ်၊ပံးပိတ်း မိုင်းတီးဂိုတ်၊လဝ်းဂပ်၊သေ နတ်တူဝ်လွတ်းဂှုလ်း။
ခတ်းလုံခတ်းဂှု ဗွမ်းဂခိသေဂိတ်၊စခ လိခိမိုင်းတီးဂိုတ်၊လဝ်းဂပ်၊စလး။
4. လဝ်းဂပ်၊ယျ၊ခွဲးမာဂ်းမီးဝံးခေ၊။ ခတ်းလုံခေ၊ဂါခိလဝ်းဂပ်၊ ဣဒ္ဓိမခိးဂိုမ်း
သေဂွခိး။
5. ဣတ်းခေ၊ဂါခိလဝ်းဂပ်၊လိဝ်သေ ဝိုခိးခမ်းခေလိဝ် ဝခိးခိုင်းလဝ်းဂပ်၊
တေပိခိဂူခိး လိဝ်းသိင်ယျ၊၊မာဂ်းမီးကမ်၊ဂှုဂါ။
6. ဂူခိးလီ၊ဗွေ၊ကွခိးဂှုလိခခိ။ ယျ၊ဂုမ်၊ကါမိးခွဲပူခိးယျ၊။ လဝ်းဂပ်၊ဂေး၊
ဣတ်းပိခိလံးယျ၊။
7. ပဂ်းပိုင်ခခိ။ ပေးမိုတ်းမခိးလီယပ်။ မခိးခိုခိးပခိလဝ်းဂပ်၊ မီးတါင်း
ဂတ်းယိခိ မူခိးသိုဝ်းယျ၊။

မုဂ်၊ဂွခိးတံး။
03.10.2006

၅၅ (4) ၅၅

1. ၵၢ်.တူဝ်ဂၢ်, ခၢင်,ၵိုဝ်တေယျ,လီလွတ်းဇေး၊
2. ၵၢ်.ဂၢၢ်ခၢ်ခၢ်လၢဝ်းဂၢ်, ၵ်းခိုခၢ်ယျ,၊
3. ၵၢ်.မုၢ်.လုၢ်လၢဝ်းဂၢ်, တၢ,ၵိတ်,ခၢလိဝ်.လၢတ်း၊
4. ၵၢ်.ဗျးကွၢ်ခၢ်ၵိုဝ် ကၢၢ်ကွၢ်ခၢ်ၵိုဝ်လၢတ်းၵိတ်းပုခၢ်တၢ,ၵိုဝ်.လၢတ်း။

ယျ (4) ယျ

1. ယုၢ်,ယုၢ်ခၢ်.ဂတ်.တူဝ်ဂၢ်, ယု,ယုၢ်,ယုၢ်ပိုခၢ်လိဝ်တူဝ်ဂၢ်,ပုခၢ်.တီး၊
2. ယုၢ်,ယုၢ်လိဝ်.လၢတ်းၵ်း ခၢ်တၢခၢ်လိဝ်သေတၢင်,လၢတ်း၊
3. ယုၢ်,ယုၢ်ဗျးကွၢ်ခၢ်ၵိုဝ် ကၢၢ်ထုၢ်,မိခၢ်လုၢ်တြး၊
4. ယုၢ်,ယုၢ်မုၢ်.လုၢ်လၢဝ်းဂၢ်, တၢ,ၵိတ်,ခၢလိဝ်.လၢတ်း။

သၵ်း (4) ပုၵ်

1. ၵ်းမိးသိလ်.လၢ,ခိဝ်လိဝ်.လၢတ်း ယု,ၵ်းလၢလိဝ်.လၢတ်း၊
2. ၵ်းမိးသိလ်.လၢ,ခိဝ်မုၢ်.လုၢ်လၢဝ်း ယု,ၵ်းလၢမုၢ်.လုၢ်လၢဝ်း၊
3. ၵ်းမိးသိလ်.လၢ,ခိဝ်ဗျးကွၢ်ခၢ်ၵိုဝ် ယု,ၵ်းလၢဗျးကွၢ်ခၢ်ၵိုဝ်၊
4. ၵ်းမိးသိလ်.လၢ,ခိဝ်ကုၢ်လုၢ်ဂေၢ်. ယု,ၵ်းလၢကုၢ်လုၢ်ဂေၢ်။